PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Mont... - PP 559
Tel. (040) ... (4 linije)
...
...gio 1
... - 85723
...20

7096 AA
OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P.132
66001 KOPER
60100200

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLIII. št. 5 (12.637)

Trst, sreda, 7. januarja 1...

Ker imajo sedaj demokrati večino v obeh vejah skupščine

Kongres ZDA že pričel z napadi na Reaganovo administracijo

Na udaru je predvsem proračun s povečanimi izdatki za oborožitev in pomoč protisandinističnim silam - Reagan v težavah tudi glede iranske afere

UROŠ LIPUŠČEK

NEW YORK — Medtem ko so predsednika Reagana predvčerajšnjim uspešno operirali zaradi povečane prostate, je administracija novemu Kongresu, v katerem imajo večino demokrati, predlagala sprejetje državnega proračuna za 1988. leto, ki prvikrat doslej presega vsoto tisoč milijard dolarjev, oziroma 1002 milijardi dolarjev.

Nekateri vodilni demokrati v Kongresu izjavljajo, »da je verzija novega državnega proračuna zgolj kopija lanskega«, ki ga je Kongres pred sprejetjem bistveno oklestil. Predlog novega ameriškega proračuna je v skladu s takoimenovanim Gramm-Rudmanovim zakonom, ki zahteva, da proračunski deficit letos ne sme preseči 108 milijard dolarjev, oziroma da bo do 1991. leta v celoti odpravljen. Zato da bi se približala temu cilju, je administracija predlagala delno razprodajo državnega premoženja in ponovno omejevanje izdatkov, ki jih administracija namenja za zdravstvo, socialo in šolstvo. Predlog proračuna na primer predvideva prodajo nekaterih državnih nahajališč nafte, dela Amtraka (to je državnih železnic), delno povečanje carin, podražitev vstopnin za ogled federalnih parkov itd. Po drugi strani pa je administracija ponovno predlagala znižanje študentskih posojil, finančne pomoči za farmarje in omejitev prispevkov za zdravstvene usluge najbolj revnim ameriškim slojem. Glede na to, da več kot polovica prihrankov, oziroma približno 42 milijard dolarjev izhaja iz povečanih dohodkov administracije, vodilni demokrati v Kongresu sodijo, da se je Reaganova administracija s tem zavzela za posredno zvišanje davkov. Administracija sicer še naprej nasprotuje vsakemu povečanju davkov.

Največja postavka novega proračuna je tudi letos namenjena vojaškim izdatkom. Za Pentagon bodo oddvojili 29 odstotkov novega proračuna, oziroma 312 milijard dolarjev, kar je 3-odstotno realno povečanje vojaškega proračuna (oziroma 6-odstotno povečanje z upoštevanjem inflacije) v primerjavi z lanskim letom. Po splošnem prepričanju administracija tudi letos ne bo dobila zahtevanega vojaškega proračuna, čeprav je predsednik Reagan letos predlagal najmanjše povečanje vojaškega proračuna, odkar je v Beli hiši. Nasprotniki povečanja oboroževalnih stroškov v Kongresu sodijo, da je predlagani vojaški proračun še vedno prevelik in da mora Pentagon dati večji prispevek k zmanjševanju proračunskega deficita.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ostri spopadi na meji med Kitajsko in Vietnamom

HANOI — Vietnamske oblasti so včeraj sporočile, da je prišlo na meji s Kitajsko do ostrih spopadov, pri katerih je izgubilo življenje najmanj 500 kitajskih vojakov. Vest je objavil hanojski radio, povzela pa jo je britanska radiotelevizijska družba BBC v Londonu, ki je sporočila, da so včeraj kitajske oborožene sile napadle nekatere vietnamske utrdbe na meji. Po trditvah vietnamskega radia je bila kitajska ofenziva zavrnjena in ubitih je bilo najmanj 500 kitajskih vojakov, poleg tega pa so zaplenili veliko količino orožja, razstreliva in drugega materiala.

To je doslej edina vest o spopadih na kitajsko-vietnamski meji. Kitajska sredstva množičnega obveščanja namreč včeraj niso objavila nobenega sporočila v zvezi z domnevnimi spopadi, tako da zaenkrat poročanja hanojskega radia še ni mogoče potrditi.

Ne... o...... na levici

SANDOR TENCE

Leto, ki se je komaj izteklo, je bilo negativno leto za italijansko levico in predvsem za njene ambicije (če o teh ambicijah lahko sploh še govorimo), da bo kdaj postala vodilna sila v državi. Pojem združene levice, ki je bil nekoč tako v modi in je za široke množice res pomenil nekaj več kot golo hotenje, je danes skoraj povsem izginil iz vsakdanjega političnega besedišča, iz časopisov in morda celo tudi iz zavesti tistih ljudi, ki so trdno verjeli, da bodo komunisti in socialisti kdaj skupno vodili državo.

To je bridka ugotovitev, logična posledica dolgoletne hladne vojne na levici, ki ima svoje korenine v spornih izkušnjah prvih levosredinskih vlad v začetku 60. let in pozneje v ostrih razhajanjih ter polemikah glede zgodovinskega kompromisa in koalicij narodne solidarnosti, po katerih je začela blesteti Craxijeva zvezda. Referendum o draginjski dokladi in predvsem upravne volitve leta 1985, ki so zrušile napredne uprave v mnogih velikih mestih, so samo še bolj poglobili razdor med PSI in KPI, katerih stališča o skoraj vseh pomembnejših družbenih in gospodarskih problemih ostajajo še vedno zelo različna. Lahko rečemo, da so se v letu 1986 komunisti in socialisti kratkomalo ignorirali, zato so bila zbližanja, ki so se od časa do časa pojavljala, skoraj izključno taktičnega značaja.

Komunisti po skoraj treh letih niso še premostili političnih posledic nenadne Berlinguerjeve smrti in z veliko težavo iščejo izhod iz krize, ki je v začetku 80. let zajela stranko in prizadela njeno identiteto. Načrt o programski vladi, ki je postal geslo novoizvoljenega tajnika Natte, se je z meseci razvodenel in postopoma izgubil na učinkovitosti, čeprav je po kongresu v Firencah kazalo, da bodo partijski predlogi prej ali slej učinkovito prodrli ter da bo novemu voditelju uspelo vliti članom in aktivistom novo samozavest. Do tega pa v letu 1986 ni prišlo, tako da so mnoge prestižne osebnosti, v prvi vrsti Luciano Lama, na katere je komunistična baza precej računala, ostale kratkomalo v »hladilniku«. Partija se je naenkrat znašla brez karizmatične osebnosti, ki bi igrala v času, ko je politika v marsičem podobna velikemu spektaklu, vidno vlogo. Res je tudi, da KPI verjetno najbolj trpi zaradi hude krize, ki je zajela strankarski sistem in postavila na kocko vlogo strank v današnji družbi.

Če komunisti preživljajo krizo, se socialisti ne morejo na noben način veseliti. Ankete dokazujejo, da je Craxijeva popularnost v javnem mnenju na višku in da si večina Italijanov želi, da bi socialistični voditelj še dalje ostal na krmilu rimske vlade. To je nedvomno lep uspeh, ki pa ga takoj zasenči podatek iz istih anket, po katerem bi PSI v primeru predčasnih volitev ostala še dalje krepko pod 15 odstotki glasov, kar pomeni, da se stranka kot politična in organizacijska enota naslanja izključno na predsednika vlade ter na njegovo politiko.

Za Craxijem zeva huda praznina z nejasnimi političnimi perspektivami, tako da se bo stranka v kratkem znašla na odločilnem razpotju: ali še dalje spretno izkoriščati in izrabljati vlogo jezička na tehtnici v koaliciji z demokristjani, ali pa pogumno ubrati strmo pot novih zavezništev na levici. Spomladanski kongres v Riminiju, po katerem bo Craxi (vsaj tako pravi) zapustil predsedstvo vlade, bo vsekakor pokazal, kam pravzaprav meri in kakšni so dolgoročni načrti PSI. Craxi je zelo ambiciozen politik in ni skrivnost, da že sedaj računa na Kvirinal.

Obračun za levico v viziji sodelovanja komunistične in socialistične komponente je torej, kot vidimo, precej negativen in tudi perspektive, da se bo v novem letu položaj nekoliko izboljšal, ostajajo le na ravni skritih upanj in želja mnogih članov obeh strank. To seveda na gre v korist italijanskemu političnemu sistemu, ki v povojnem času, z razliko od ostalih zahodnoevropskih demokracij, ni še doživel pomembnejših sprememb pri vodenju države. Politolog Giorgio Galli ima zato v vseh smislih prav, ko podčrtuje, da je italijanska demokracija navsezadnje neizpolnjena demokracija.

Boj delavstva postaja izrazito političen

V Franciji se zdaj stavke širijo na ves javni sektor

PARIZ — Danes stopajo francoski železničarji v 21. stavkovni dan. Včeraj so se jim pridružili delavci številnih javnih podjetij kot so podzemeljska železnica, pošta, elektrarne in plinarne, pristanišča in ladjedelnice. »Dan akcije«, kot ga imenujejo, je oklical sindikat CGT, ki je blizu KPF. Sila odmeven je, predvsem pa potiska sindikalno borbo na politično raven. Tako je mogoče ugotoviti vedno več povezav med nedavno stavko študentov in sedanjo stavko železničarjev.

Stavka povzroča velike težave ne le potnikom, ampak tudi gospodarstvu. Avtomobilska tovarna Peugeot ne prejema pravočasno sestavnih delov in je napovedala »tehnično brezposelnost« za delavce, če bo takšno stanje še trajalo.

Direkcija državnih železnic poroča o zmanjšanju števila stavkajočih od 90 na 70 odstotkov. Število vlakov bi bilo po njenih trditvah neprimerno večje, če stavkajoči ne bi ustrahovali kolegov, ki nameravajo oditi na delo, ali če ne bi na železniških postajah ustavljali vlakov. Včeraj je vozil en vlak na štiri, ki so v voznem redu, vozilo pa je 90 odstotkov hitrih vlakov z oznako TGV. Policija je tudi včeraj razganjala stavkajoče na kolodvorih. V Lyonu je prišlo do spopadov, ko je 200 demonstrantov skušalo ustavljati vlakovne kompozicije.

Sindikat CGT je po večjih francoskih mestih priredil sprevode. Kakšnih 40.000 demonstrantov je v Parizu nosilo transparent z napisom »Kdor se bori, zmaga«.

Sindikat CFDT je včeraj izjavil, da stavka železničarjev ni naperjena proti splošni vladni politiki, niti noče izzvati predčasnih volitev, ampak ima izrazito gmotni značaj.

Predsednik vlade Jacques Chirac je včeraj sklical vse svoje ministre. Skupno so pregledali sedanji politično-socialni položaj in poudarili nespremenljivost prednostnih ciljev politike francoske vlade, ki so boj proti inflaciji in terorizmu in brezposelnost. Glasnik predsednika vlade Denis Baudoin je izjavil, da ne bodo popustili. Če pa bo prišlo do spopada, je dodal, »smo pripravljeni nanj«. Vse to ne utrjuje Chiracovega položaja. Njegov konservativni somišljenik, nekdanji predsednik države Giscard, govori o napaki v vladni metodi in v koledarju.

Chirac je dokajšnjo mero zaupanja izgubil pri delovnih ljudeh, ko je na začetku svoje vladavine uveljavil nekaj davčnih in finančnih odločitev z ideološkim predznakom, kot sta bili odprava davka na velika premoženja in obveza za zaustavitev begakapitala.

SZ se skuša počasi umakniti iz Afganistana

MOSKVA — Vse kaže, da v Afganistanu obstaja stvarna možnost »nacionalne sprave«. Tako vsaj poroča moskovska Pravda v članku, v katerem poudarja, da so bili postavljeni temelji za čim hitrejšo vrnitev v domovino vseh sovjetskih čet v tej državi.

Novinar Pravde sicer priznava, da postopek narodne sprave ne bo ne lahek ne enostaven, kajti »skrajneži bodo napeli vse sile, da bi ga izpodkopali«. Po mnenju moskovskega dopisnika je ljudska oblast v Afganistanu napela vse sile, da vzpostavi mir v državi, saj je »revolucionarni svet proglasil začetek pogajanj s sogovorniki za dosego nacionalne sprave«. Po mnenju dopisnika moskovskega lista je ljudska oblast v Afganistanu pozvala vse »poštene Afganistance«, tudi tiste, ki se nahajajo izven državnih meja, naj pristopijo k pogovorom.

Zanimivo je, da do tega pisanja prihaja prav v dneh, ko se v Afganistanu nahajata sovjetski zunanji minister Ševardnadze in odgovorni za zunanjo politiko pri sovjetski partiji Dobrinin. Po pisanju moskovske Pravde torej revolucionarna oblast želi vlado državne enotnosti, tudi v obliki koalicije ob sodelovanju večjega števila političnih sil. Ob tem uradno glasilo KP SZ poudarja, da islam je in ostane državna vera in da bo to potrdila tudi nova afganistanska ustava.

Vse torej kaže, da se SZ skuša umakniti iz Afganistana in da ob tem ponuja roko opoziciji, vključno opoziciji v tujini. Vprašanje ostaja ali in v kolikšni meri ji bo to uspelo.

Dve milijardi lir v Pescaro, poldruga milijarda v Perugio Loterija Italia radodarna tudi v Furlaniji-Julijski krajini

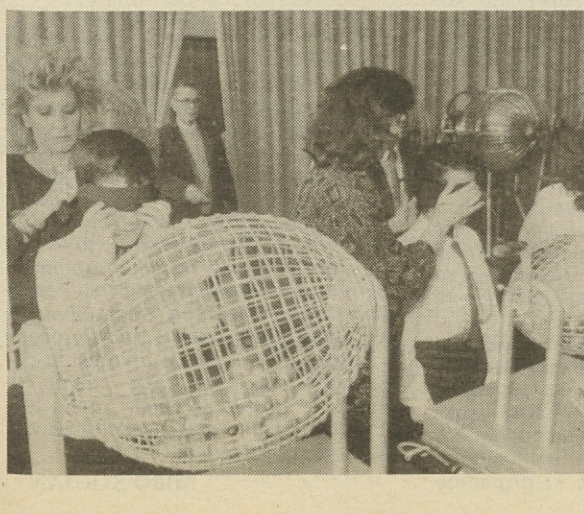

RIM — *Fantastico 7: desetminutni uvodni balet, v katerem sta Martinesova in njen partner obnovila baletno zgodovino televizijske oddaje, ki naj bi priklenila pred malim ekranom vsako soboto po 14 milijonov Italijanov; predstavitev dobršnega dela številne žirije (30 članov, med katerimi tudi Gianna Nannini, Ugo Tognazzi, Pupi Avati, Gianni Morandi, Enrico Montesano, morebitna miss vsemirja Enrica Patanè, Gianni Minà, Enrica Bonaccorti); »mučenje« v živo igralca Roberta Duvalla, ki je moral najprej pokazati svojo spretnost v izvajanju country popevk, nato pa še tehnično izurjenost v plesu; Milva, ki poje; Carosone, ki poje; in... milijarde, ki pridno »dežujejo« na Italijane vsako »befano«.*

Žirija, ki je »izbrala« zmagovalce televizijske oddaje Fantastico 7 in istočasno nagradila 6 lastnikov srečk Loterije Italia (izžrebali so jih z veliko zamudo, ker se je pokvaril elektronski računalnik), se je morala kar potruditi, da je med šestimi finalisti »corusa« izbrala zmagovalce.

Dve milijardi lir bo tako dobil lastnik srečke AD 630289 (prodali so jo pri Pescari), poldrugo milijardo pa lastnik srečke B 143254, ki so jo prodali v neki trgovini v Todiju pri Perugii. Kdor je v Neaplju kupil srečko O 474690, bo dobil milijardo lir. Četrto nagrado, 900 milijonov lir, si je »prislužila« srečka AF 588553. Srečnež je srečko kupil v trafiki rimske železniške postaje Termini. Peto nagrado, 800 milijonov lir, so podelili srečki I 782154, ki so jo prav tako prodali v trafiki železniške postaje, tokrat v Milanu. Vrednost srečke, ki jo je nekdo kupil v rimski restavraciji La Cascina delle Rose, AQ 845715, pa je 700 milijonov lir.

Poleg srečke D 259318, ki bo v Trst prinesla 200 milijonov lir, bo enaka vsota šla tudi srečnežu, ki je v Pordenonu kupil srečko A 619714. Po stomilijonov lir bodo v naši deželi dobili tudi lastniki srečk C 322097 (Videm), T 321043 (Videm) in G 267606 (Pordenon).

● Kongres ZDA

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Ena od postavk predvideva tudi odobritev 100 milijonov dolarjev vojaške pomoči antisandinističnim silam v Nikaragvi. O tem bo v novem Kongresu potekala verjetno zelo burna razprava, saj večina članov Kongresa nasprotuje novi vojaški pomoči antisandinistom. Odpori proti tej pomoči so se okrepili še posebej po izbruhu takoimenovane iranske afere, ko je prišlo na dan, da je bil del dobička od tajnih prodaj ameriškega orožja Iranu nakazan na švicarske račune antisandinističnih sil.

Po mnenju senatorja Lawtona Chilesa, ki je predsednik senatnega odbora za proračun, bo letošnji deficit vsaj za 27 milijard dolarjev večji kot napoveduje administracija. Predvidevanja administracije temeljijo na predpostavki, da bo gospodarska rast letos v ZDA dosegla 3,2 odstotka, o čemer pa dvomi večina tukajšnjih ekonomistov, in da bodo obrestne mere še naprej padale, oziroma ostale vsaj na dosedanji ravni. Za odplačilo državnega dolga bo šlo letos 14 odstotkov celotnega proračuna, oziroma približno 143 milijard dolarjev. Dejstvo, da so na newyorški borzi predvčerajšnjim zabeležili doslej največji enodnevni skok vrednosti najpomembnejših indeksov, po mnenju gospodarskih analitikov dokazuje, da ima kapital zaupanje v politiko administracije na tem področju.

Včeraj se je v novem Kongresu že med prvim zasedanjem vnela tudi huda bitka med republikanci in demokrati o poteku uradne kongresne preiskave o takoimenovani iranski aferi. Novi senat, v katerem imajo demokrati večino, je namreč sklenil, da mora 11-članska senatna komisija, ki raziskuje to afero, do 30. oktobra letos končati z delom. Vodilni republikanci, posebej pa še novi vodja senatne manjšine senator Bob Dole, so se zavzemali, da bi senatna komisija končala z delom že v marcu, češ »da bodo rezultati omenjene preiskave sicer objavljeni že v času, ko se bo začela kampanja za nove predsedniške volitve«. Senator Bob Dole velja trenutno za potencialno najmočnejšega republikanskega predsedniškega kandidata.

Senatni odbor za obveščevalno dejavnost pa je zavrnil zahtevo Bele hiše, da objavi izsledke svoje dosedanje preiskave o iranski aferi. Vodja nove demokratske večine v Kongresu senator Robert Byrd je izjavil, »da to ne bi bilo v javnem interesu«, predsednik omenjene komisije senator David Durenberger pa, »da poročilo niti predsednika niti Bele hiše ne prikazuje v posebej lepi luči«.

UROŠ LIPUŠČEK

Po Tripoliju generalni sekretar OAE Umaru včeraj v N'Djameni

Diplomatski napori za zaustavitev libijskega napada v severnem Čadu

NAIROBI — Generalni sekretar Organizacije afriške enotnosti (OAE), nigerski zunanji minister Ide Umaru je včeraj prispel v čadsko glavno mesto N'Djameno, kjer v pogovorih s funkcionarji vlade predsednika Hisena Habreja nadaljuje diplomatsko posredovanje v zaostreni čadski krizi. V N'Djameni so zavrnili navedbe libijskega voditelja polkovnika Gadafija v intervjuju za pariški Liberation, ko je dejal, da je v Čadu le nekaj sto libijskih vojakov, ki so prišli na sever Čada, da bi rešili okrog 20 libijskih tehnikov in svetovalcev, ki naj bi jih menda ugrabila neka gverilska frakcija v tej srednjeafriški državi.

V N'Djameni poudarjajo, da je v Čadu veliko število libijskih okupacijskih enot (po dovolj verodostojnih podatkih je v tej državi vsaj 8 tisoč libijskih vojakov, pripadnikov »islamske legije«, sestavljene iz najemnikov iz različnih afriških držav, poleg tega pa se na libijski strani bori nekaj tisoč prolibijskih gverilcev začasne vlade nacionalne enotnosti, Gunt šejka Ibn Omarja, ki je na tem položaju zamenjal Gukunija Weddeya). Poleg tega v čadskem glavnem mestu trdijo, da je Libija v zadnjih dneh poslala v Čad nova vojna letala, ki bombardirajo naselja in mesta na severu države in vzletajo iz glavnega libijskega oporišča nad 16. vzporednikom v Faya Largeauju. V sporočilu vojaškega poveljstva je rečeno, da so čadske enote včeraj sestrelile libijski mig-23 pri mestu Fada na severovzhodu dežele.

Iz Čada so tudi včeraj poročali o nadaljevanju bojev na severovzhodu in severozahodu države, nad 16. vzporednikom, ki že četrto leto deli Čad na dva dela. Verjetno je treba omenjena, včasih dramatično obarvana poročila pripisati tudi taktiki vlade predsednika Hisena Habreja, ki bi hotela s pomočjo poročil o naelektrenih in zaostrenih razmerah na severu Čada dobiti izdatnejšo vojaško pomoč od glavnih zaveznikov, od Francije in ZDA.

Generalni sekretar OAE Umaru je po prihodu v N'Djameno dejal, da je postala čadska kriza nevarno eksplozivna in da bi morala Libija spremeniti svoje vedenje do Čada. Umaru Tripolija sicer ni naravnost obtožil okupacije severnega dela Čada in da je v največji meri kriv za stopnjevanje napetosti v tej regionalni krizi, vendar je nekaj podobnega mogoče vsaj posredno razbrati iz besed nigerskega diplomata. Ide Umaru je dejal, da Organizacija afriške enotnosti načelno nasprotuje vmešavanju tujih sil v afriške zadeve in dodal, da čadski vladi ni mogoče odrekati pravice, da zaprosi za tujo pomoč, če presodi, da je takšna pomoč potrebna za obrambo čadskih nacionalnih interesov. Nigerski zunanji minister ni povedal, kako se je njegova posredovalna misija končala v Tripoliju, kamor je prišel konec prejšnjega tedna. Opazovalci iz njegovih kritičnih besed na račun libijske politike do Čada sklepajo, da je Umaru v Tripoliju ostal praznih rok, kar naj bi potrjevalo teze, da v Libiji nočejo nič slišati o umiku libijskih čet iz severne polovice Čada, brez katerega si političnega reševanja čadske krize prejkone ni mogoče predstavljati.

Po prepričanju precejšnjega dela afriških komentatorjev je treba potrdilo za libijsko nepopustljivost iskati tudi v bombardiranju dveh mest južno od 16. vzporednika (Um Salube in Arade) ob koncu pogovorov generalnega sekretarja OAE v Tripoliju. V Afriki komaj verjamejo tezi, da je Libija z letalskim napadom na omenjeni mesti hotela »rešiti svoj obraz« zaradi izgube dveh mest na čadskem severovzhodu in severozahodu (Fada in Zuar, ki sta po trditvah N'Djamene spet pod kontrolo vladnih čet). Vnašanje čedalje bolj eksplozivnih elementov v čadsko krizo in njena čedalje očitnejša internacionalizacija predstavlja veliko preizkušnjo tudi za vseafriško organizacijo, ki se je pri brezuspešnem reševanju te krize enkrat že precej kompromitirala. Vprašanje je, kaj bo med tokratno posredovalno misijo dosegel Ide Umaru, čeprav sklepanja o rezultatih pogovorov v Tripoliju ne napovedujejo nič dobrega.

AVGUST PUDGAR

Reaganova administracija pozabila na liberalizem

Protekcionistični ukrepi ZDA prizadeli jugoslovanski izvoz

WASHINGTON — Zaradi velikanskega trgovinskega primanjkljaja in pritiskov iz Kongresa in domačega gospodarstva je Reaganova administracija te dni uvedla nove protekcionistične ukrepe, ki poleg nekaterih drugih držav v razvoju zadevajo tudi Jugoslavijo.

Gre za sklep ameriške vlade, da s 1. julijem letos osem držav v razvoju (Jugoslavijo, Brazilijo, Mehiko, Južno Korejo, Argentino, Singapur, Hongkong) brišejo s seznama držav, ki so imele pooblaščen položaj na ameriškem trgu, oziroma pravico, da svoje določene izdelke izvažajo na ta trg brez carinskih omejitev. Gre za blizu 190 izdelkov iz omenjenih držav oziroma za uvoz v vrednosti približno tri milijarde dolarjev. Ta »olajšava« je bila dana državam v razvoju, da bi tako v okviru programa splošnih preferencialov spodbudili in olajšali njihov izvoz na ameriški trg.

Zdaj, ko so ukinili te »olajšave«, pravijo, ob ne povsem prepričljivi argumentaciji, da omenjene države ne potrebujejo več takšne pomoči, da so dosegle določeno stopnjo razvoja in da je njihovo blago povsem konkurenčno drugim izdelkom, ki prihajajo na ameriški trg. Koliko bo ta ukrep prizadel izvoz iz osmih omenjenih držav v razvoju, še niso izračunali, znano pa je, da gre za carinske stopnje, ki se najpogosteje gibljejo od pet do sedem odstotkov.

V primeru Jugoslavije se ta sklep nanaša na izvoz lesne industrije, predvsem na prodajo stolov v ZDA. Jugoslovanski izvoz stolov, ki je bil doslej oproščen carine, znaša približno 60 milijonov dolarjev letno.

V vsakem primeru ta ukrep ameriške vlade sinhronizira in napoveduje širši val protekcionističnih ukrepov. Nekatere od teh ukrepov so že sprejeli, med drugim uvedbo carin za posamezne izdelke iz Evrope, kot so vina, hrana in podobno, kar bo prizadelo tudi jugoslovanske izvoznike.

(dd)

Na madžarski meji zvišali obvezno menjavo dinarjev

ČAKOVEC — Finančno-carinske oblasti Madžarske so včeraj drastično povišale znesek obvezne zamenjave dinarjev v forinte za jugoslovanske državljane. Jugoslovani, ki vstopajo na Madžarsko s potnim listom, morajo na meji zamenjati 10.000 dinarjev, namesto 7.800 dinarjev kot doslej, za to pa dobijo 760 forintov tako kot prej.

S to enostransko odločitvijo Madžarske je dinar glede na forint devalviran za več kot 28 odstotkov. Od včeraj je namreč za en forint treba odšteti kar 13,5 dinarja.

Grabež v Sremski Mitrovici

SREMSKA MITROVICA — V preiskavi v zvezi z nekim grabežem družbenega premoženja v kazensko-poboljševalnem domu v Sremski Mitrovici so v zadnjih dneh decembra odkrili nekatere nove podrobnosti in priprli še štiri ljudi. Zaradi suma, da so prvoobtoženim pomagali pri grabežu, so priprli kmetovalce Milorada Stankovića, Stimira Domčića in Milutina Stankovića iz Ravnja ter Ljubišo Dževca iz Boatica. Ti štirje naj bi pomagali pri grabežu Ratislavu Manojloviću, šefu ekonomata in Prebislavu Majstoroviću, glavnemu skladiščniku v kazensko poboljševalnem domu. Zaradi grabeža, prejemanja podkupnin in še številnih drugih finančnih mahinacij so za zdaj priprli že 24 osumljencev.

Ob praznovanju sv. Treh kraljev v cerkvi sv. Petra

Papež posvetil včeraj 10 škofov med njimi Slovenca Franca Perka

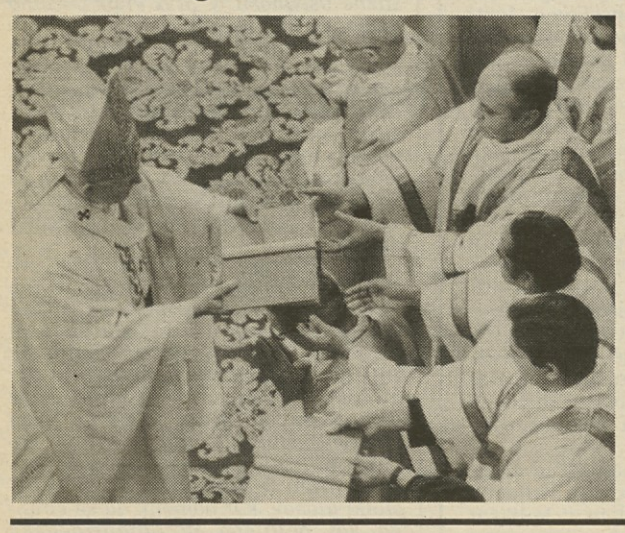

VATIKAN — *Sveti oče je ob včerajšnjem praznovanju sv. Treh kraljev v cerkvi sv. Petra v Rimu posvetil deset novih škofov: dva Italijana in po enega Švicarja, Tajca, Liberijca, Gvatemalca, Američana, Tanzanijca, Malaizijca ter Jugoslovana. V slednjem primeru gre za Slovenca Franca Perka, ki poučuje na teološki fakulteti v Ljubljani in vodi beograjsko nadškofijo, kjer je tudi sicer ustaljena tradicija, da so njeni predstojniki slovenskega porekla.*

Med slovesnostjo, ki sta ji prisostvovala tudi prejšnji beograjski nadškof Turk iz Slovenije in slovenski metropolit msgr. Alojzij Šuštar, sta se papežu Janezu Pavlu II. poklonila s posebnim darilom slovenska vernika v narodni noši. Število posvetitev med Wojtylovim papeževanjem se je z včerajšnjimi povzpelo na 111.

V SZ velika akcija proti uživanju mamil

MOSKVA — V Sovjetski zvezi so v zadnjem času razkrili široko razpredeno mrežo prekupčevalcev z mamili. Samo v akciji »mak 86« so odkrili več kot 3.000 parcel, na katerih so kljub prepovedim pridelovali mamila. Aretirali so 300 prevoznikov in veliko število predelovalcev mamil ter razkrili številne »poti« prekupčevalcev.

Notranji minister Sovjetske zveze Aleksander Vlasov je v nekem intervjuju Pravdi sicer poskušal minimizirati ta pojav, češ da raba mamil nima »družbenih korenin v Sovjetski zvezi«, vendar je moral priznati, da gre za pojav, ki stalno narašča in da je boj proti uživanju mamil postal ena prvenstvenih nalog policije in javnega mnenja v državi. Po njegovih besedah je v Sovjetski zvezi 46 tisoč uživalcev mamil, kar seveda ni primerljivo s 30 milijoni uživalcev mamil v ZDA, vendar pa nevarnost obstaja in je zelo zaskrbljujoča, ker v zadnjih letih uživanje mamil znatno narašča. Ta pojav je opazen še zlasti pri brezposelnih, mnogo pa je uživalcev mamil med ljudmi, ki so bili že obsojeni zaradi raznih kaznivih dejanj. Kar 80 odstotkov uživalcev mamil je med mladimi, je dejal Vlasov, ki je tudi poudaril, da je ta pojav v večji meri vezan na prestopništvo kot na alkoholizem. Kot primer je navedel dejstvo, da so nekateri uživalci mamil v Taškentu izvedli vrsto tatvin, da bi si zagotovili sredstva za nakup mamil.

Upor jetnikov na Škotskem

LONDON — Kaznilnica v Barliniiju na Škotskem je še vedno podobna srednjeveškemu gradu, ki ga oblega sovražnik. Vseh 24 jetnikov, ki se je v ponedeljek uprlo nasilju paznikov in se zabarikadiralo v zadnjem nadstropju in na strehi z 41 talcistražarji, se zoperstavlja napadom agentov z metanjem steklenic in opeke, kar je terjalo 34 ranjenih. Številni pazniki so sicer zbežali zapornikom, tako da imajo ti zdaj le še 14 talcev. Med uporom sta izbruhnila v zasedenih prostorih dva požara, ki pa ju gasilci niso mogli pogasiti, ker jim uporniki niso tega dovolili. Ti so razjarjeni, ker so oblasti strpale v jetnišnico, kjer je prostora za 900 mož, kar 1.300 obsojencev. To je tretji kaznilniški upor na Škotskem v zadnjih tednih, prejšnja sta bila v Peterheadu in glavnem mestu Edinburghu.

Jugoslavija se mora odpreti Evropi kot neblokovska in neuvrščena država

V jugoslovansko politiko neuvrščenosti zmeraj bolj vdira potreba, da se začne bolj neposredno obračati tudi na Evropo, saj je Jugoslavija navsezadnje del evropske celine. Številni organizmi, ki se v Jugoslaviji ukvarjajo z zunanjo politiko, so konec lanskega leta, kakor da bi bilo dogovorjeno, obravnavali zlasti to vprašanje. Res je namreč, da je Jugoslavija sila aktivna in da je pravzaprav eden glavnih akterjev gibanja neuvrščenih, ustreza pa tudi, da je posebno v zadnjih letih v bistvu zanemarila evropsko komponento.

Večjo povezanost Jugoslavije z Evropo naglašajo izhajajoč zlasti iz dveh dejstev: da so konec koncev elementi neuvrščenosti še kako prisotni ter zmeraj bolj pomembni tudi v Evropi (dovolj je opozoriti na aktivno in uspešno delo skupine neuvrščenih in nevtralnih držav na zadnji Konferenci za varnost in sodelovanje v Evropi) ter da naša celina zmeraj bolj utrjuje svojo vlogo, navsezadnje pa tudi svojo suverenost v svetovnih dogajanjih. Samostojnejša vloga Evrope na primer v svetovnih gospodarskih gibanjih je čedalje bolj izrazita.

Ocenjevalci jugoslovanske zunanje politike podčrtujejo, da je politika, izhajajoča iz sklepov Konference o varnosti in sodelovanju, že prevladujoča v političnih razmerah naše celine, da je to pravzaprav prva in tako rekoč splošnoveljavna listina, ki odstira vizijo in nakazuje razvoj Evrope. Še kako prav bi potemtakem bilo, če bi se Jugoslavija še bolj »organsko« vključila v te evropske napore; nobenih pomislekov namreč ne more biti. Politika tako imenovanega KVES v Evropi ustreza po dolgem in počez tudi politiki, ki jo zastopa in izvaja gibanje neuvrščenih.

Prizadevanja za bolj živo vključitev Jugoslavije v evropsko politiko in razmere pa so navsezadnje v skladu ne samo z gibanjem neuvrščenih, katerega Jugoslavija ostane eden poglavitnih predstavnikov, pač pa tudi z Jugoslavijo kot takšno, se pravi z deželo, ki v evropskem kontekstu lahko igra na mnogih področjih (tudi gospodarskem, kulturnem in podobno) pomembnejšo vlogo od zdajšnje. Roko na srce, njena prisotnost na evropski celini zmeraj bolj bledi.

Seveda bolj zaznavna prisotnost Jugoslavije na evropskem kontinentu ne bi mogla imeti na primer pretenzije, da bi Evropa izstopila iz obstoječih blokovskih tvorb, saj bi to bil absurd, vseeno pa bi lahko odsevala politiko preseganja blokovske delitve s poglabljanjem vzajemnega sodelovanja, kar pa še kako spada v izvirna načela neuvrščenih. Zategadelj tudi ne gre za kak tretji blok, pač pa za politiko, ki naj odpravlja njegove ovire in zapore. Konec koncev pa je tudi sama Evropa že nekako v stiku z gibanjem neuvrščenih. Med drugim ga potrjuje tako imenovana Lomejska konvencija, ki zaobjema blizu 15 afriških držav. Pa tudi evropski celini bi naposled odgovarjalo, če bi bila Jugoslavija kot neodvisna dežela, bolj prizadevna v njenih premikih.

Položaj Jugoslavije na naši celini je prozorno zašepal. Sodelovanje z Evropsko gospodarsko skupnostjo žal čedalje bolj upada; vsako leto se večajo težave, ki jih zahodnoevropske dežele povzročajo s protekcionističnimi zaporami, Jugoslavija pa jih kajpak zaostruje s svojo neopredeljenostjo in ne dovolj smelo odprtostjo, kar ni v duhu potrebe po doslednem vključevanju v tako imenovano mednarodno delitev dela. V Jugoslaviji beremo te dni ocene, da je to dežela, ki je ohranila privlačnost v glavnem kot turistični kraj, pa še pri tem doživlja nenehoma neprijetnosti. Nedavna analiza Evropske gospodarske skupnosti med drugim navaja, omenjajoč Jugoslavijo, da bi moral dohodek iz tujskega turizma znašati »vsaj« 3 milijarde dolarjev letno (danes pa znaša, in še to mukoma, polovico te vsote).

Skratka, Jugoslavija je zmeraj bolj samo dežela »za počitnice« (francoski »Le Monde«). Dalje, svojčas je Jugoslavija v Evropi, pa tudi v širši geografski sferi, kar uspešno nastopala kot nekak »posrednik« med blokoma in, naravno, med deželami, ki pripadajo blokom ter tako imenovanim tretjim svetom. Danes te vloge očitno nima več. Razdalje so postale krajše, blokovske tvorbe so pričele graditi neposredne mostove odpiranja in sodelovanja med njimi pa čeprav smo še daleč od optimalnih rezultatov. Izrazit primer, kako je Jugoslavija še zmeraj na odhodni postaji, čeprav je vlak že odpeljal, je EUREKA, pri kateri zdaj išče ta dežela kaka stranska vrata, da bi lahko stopila v to ustanovo.

Jugoslavija se kajpak zavzema za gospodarsko sodelovanje na liniji Jug — Jug v duhu nedavnih hararskih sklepov, lahko pa bi z bolj otipljivo navzočnostjo na evropski celini postala tudi uspešen nosilec politike Sever — Jug, ki so jo prav tako poudarili na hararski konferenci. Njen korak na evropsko prizorišče bi moral biti bolj odločen. Navsezadnje je to evropska dežela. Njeno dosedanje obnašanje je vse bolj kot premočrtno. Posebno v zadnjih letih je zmeraj bolj — pred tem te dni odkrito svarijo ocene v Jugoslaviji — »žrtev« evropskih povezovanj, saj je redkokje zraven; tu pa tam je seveda še objekt, njena vloga kot »subjekt« pa je, resnici na ljubo, že drugorazredna.

MIRO KOCJAN

Onesnaženje Tilmenta še v ospredju

VIDEM — Gotovo je že, da bo potrebnih vsaj nekaj mesecev, da bomo lahko izvedeli za sicer nepopoln obračun škode, ki jo je povzročilo onesnaženje Tilmenta in njegovih dveh manjših pritokov, Bele in Ledre. To onesnaženje je, kot znano, povzročila papirnica Ermolli iz Mužca. Vodstvo tovarne zatrjuje, da je okvaro na odtočnih napravah povzročil mraz, zaradi česar jo je treba pripisati zgolj naključju.

Deželna uprava F—JK pa skuša na vse načine zavrniti obtožbe, da je bila pač v tem primeru nepripravljena in da je bilo njeno nadzorstvo nezadostno. Ta obramba pa je dokaj šibka, saj nekateri uradni predstavniki Dežele, ki so se udeležili sobotnega »vrha« v Vidmu, ki ga je sklical podpredsednik deželne vlade Renzulli, odkrito kritizirajo zadržanje deželne uprave glede tega vprašanja.

Vse uradne izjave skušajo minimizirati obseg onesnaženja in pomiriti javnost. Upati je le, da je ta ekološka katastrofa povzročila le škodo na ribjem bogastvu, ki ga bo sicer možno obnoviti le v nekaj letih, in da ne bo imela posledic za zdravje prebivalstva.

V teku je tudi nekaj preiskav, ki so jih uvedle pristojne oblasti s Tolmeča in Tablja. Pričakovati je tudi, da bo o tem dogodku razpravljal deželni svet F—JK, ko se bo ponovno sestal po novoletnem premoru.

Veliko denarja za raziskave na Obali

KOPER — Delegati skupščine Raziskovalne skupnosti so konec minulega leta med drugim sprejeli tudi načrt in vrednost programa raziskovalnih nalog, ki naj bi jih finansirala Raziskovalna skupnost občine Koper. Po tem načrtu naj bi se s prispevno stopnjo 0,025 odstotka na osnovi dohodka zbralo v tem letu nekaj več kot 26 milijonov dinarjev.

Z omenjenim denarjem naj bi - v skladu s finansiranjem raziskovalnih nalog v obdobju do 1990. leta - vse tri obalne občine oziroma Raziskovalne skupnosti finansirale naslednje raziskave: vpliv reke Rižane na morje v Koprskem zalivu, uvajanje gojenja ploščate ostrige Ostrea Edulis v obalnem morju slovenskega Primorja, razvojne možnosti industrije na slovenski Obali (naloga: predlog ukrepov in pogojev za realizacijo), demografska gibanja kot dejavnik regionalnega razvoja slovenske Istre, raziskave bivalnega okolja v mestnih naseljih slovenske Istre, speleološke raziskave v zaledju kraških izvirov na območju občine Koper itd.

»Seveda je ob številnih raziskovalnih nalogah, ki so pred nami, treba povedati, da jih bo najmanj pet sofinansiralo tudi združeno delo z dodatnimi sredstvi, saj gre pri nekaterih nalogah za povsem uporabne, v vsakdanji praksi oziroma delu, naloge,« pravi Aldo Knafelc, strokovni delavec Raziskovalne skupnosti v Kopru. Ob tem pa je še dodal, da so na zadnji lanskoletni seji Raziskovalne skupnosti ugotovili, da je v občinah in organizacijah združenega dela zelo majhen odziv na razpise oziroma akcije za priznanja in nagrade inovatorjem.

DUŠAN GRČA

Doslej so posodobili šele tretjino postaje v Divači

DIVAČA — Divaška železniška postaja je vzorčni primer zastarelosti in počasnosti obnavljanja primorskega dela jugoslovanskih železnic. Četudi so lani posodobili sežanski del kretnic in signalnovarnostnih naprav na postaji, kretniški sistem iz ljubljanske smeri še vedno upravljajo ročno oziroma mehansko, splet tirov pa obvladujejo z več kot 80 let staro napravo iz avstro-ogrskih časov.

Temu primerno zastareli so tudi signali, med katere so šele po nesreči kot edini sodobnejši del vgradili avtostop naprave. Kljub lanski posodobitvi jugozahodnega dela postaje in dograditvi razbremenilnega obvoznega tira je danes v Divači zastarelih še dve tretjini naprav. Delo železničarjev je tukaj bolj zahtevno kot drugod tudi zato, ker morajo usklajevati delovanje najsodobnejših, starih in povsem zastarelih sistemov. Ob tem pa mora 210 zaposlenih na pomembnem železniškem križišču vsak dan sprejeti in odpraviti tudi do 160 vlakov. Približno polovica jih je potniških.

Zato je razumljivo prizadevanje divaškega železniškega kolektiva za uresničitev drugega dela obljubljene in nujno potrebne posodobitve njihove postaje. Po besedah šefa postaje Ota Ljubca bodo še letos zamenjali vse kretnice in jih opremili z elektromotorji. Večji del te opreme so že kupili, tako da uresničitev tega načrta ni vprašljiva. žal pa še vedno niso našli denarja za zamenjavo in izboljšavo signalnih in varnostnih naprav. Nejasna je tudi usoda ureditve drugega elektrorelejnega vozlišča na vzhodnem, ljubljanskem delu postaje. Za to naložbo, ki predvideva tudi obnovo glavnih postajnih tirov, ureditev delavnice za pregled vozil in nekatera druga dela, bi po predračunu potrebovali več kot 3 milijarde dinarjev. Ker je propadla zamisel, po kateri naj bi denar, za ta projekt zagotovili v okviru federacije, si po besedah Ota Ljubca prizadevajo zbrati najnujnejša sredstva v okviru železniškega gospodarstva Ljubljana.

Po enem od načrtov, ki še čakajo na uresničitev, nameravajo v Divači urediti tudi centralno sestavljalnico tovornih vlakov. Tako bi na tej postaji zbirali vse vagone, v določenem času iz tega predela namenjene v isto smer, in na posebnem tiru sestavili vlakovno kompozicijo. Na ta način bi odpadlo zbiranje in preklapljanje vagonov na različnih postajah. To bi vsekakor razbremenilo zelo prometne proge na Primorskem in omogočilo precejšen finančni prihranek.

Pomočnik šefa postaje Mario Marečič je opozoril, da divaška postaja ni primerno opremljena tudi za vse večji potniški promet. Kljub temu da na postaji vsak dan odpremijo več deset potniških vlakov, potniki pa tu s tranzitnih vlakov Ljubljana - Sežana prestopajo na lokalce proti Kopru in Pulju, v Divači še vedno nimajo primernih peronov in podhodov do njih. Dokler tega ne bodo uredili, bodo na postaji vsak dan živeli v pričakovanju nove nesreče.

JANEZ ODAR

Razstava A. Grundnerja v Beljaku

BELJAK — *Na pobudo tržaškega Pfoto-imaga bo od danes v razstavnih prostorih veleblagovnice Neukaufzenter v Beljaku razstavljal svoje fotografije Arnaldo Grundner.*

Na razstavi bo tržiški fotograf prikazal približno sto črnobelih fotografij, ki jih je posnel na svojih potovanjih po Srednji Aziji in Indiji. Del fotografij prikazuje tudi goriški Kras in Nadiške doline.

Grundnerjevi najbolj opazni značilnosti sta natančnost pri izbiri detajlov in ljubezen do narave. Poleg tega polaga fotograf veliko važnost kompoziciji del in to bodisi pri slikanju kot pri razvijanju.

Zanimivost razstave pa je tudi v tem, da bo odprta v velikem prodajnem centru, kjer so posebne prostore namenili razstavni dejavnosti. Pri nas takšne navade še ni, če izvzamemo kavarne in tudi restavracije, kjer pa navadnoobešajo slike po stenah in ne v posebnih prostorih.

Srečanje nekdanjih gojencev Mladinskega doma v Kranju

LJUBLJANA — Nekdanji gojenci Mladinskega doma v Kranju, pozneje doma Franceta Prešerna, bodo ob 40-letnici ustanove, v kateri so dobili svoj drugi dom predvsem vojne sirote, priredili srečanje v Kranju. Med gojenci doma je bilo tudi veliko primorskih ljudi, saj sta delovala zbirna centra v Trstu in v Gorici in prva skupina gojencev, ki je prišla v Kranj je bila prav s primorskih krajev. Srečanje bo predvidoma konec januarja. Ker pripravljalni odbor nima seznama takratnih gojencev in osebja, ki je delalo v domu, prosi vse, naj sporočijo svoje naslove Smilji Gostiša, Rotarjeva 1, Kranj ali po telefonu (064) 21463.

Pogovor s tajnikom Društva za varstvo kraškega okolja dr. Habetom

Kras mora biti skrb prav vseh

POSTOJNA — Društvo za varstvo kraškega okolja ima okoli 270 članic, obsega pa skoraj vse kraško območje - sežansko, ilirskobistriško, postojnsko in cerkniško občino. O delu društva in njegovih nadaljnjih nalogah smo se pogovarjali s tajnikom društva dr. Francem Habetom, ki je prav te dni dobil za poseben prispevek pri razvoju družbene akcije za varstvo naravnega, bivalnega in delovnega okolja srebrno plaketo sveta za varstvo okolja pri Zvezni konferenci SZDLJ.

»Vrsta slovenskih pokrajin se je znašla na zgornji meji ekoloških obremenitev, kar med drugim dokazujejo 56 odstotkov propadajočih slovenskih gozdov in 90 odstotkov onesnaženih slovenskih rek, neznosne bivalne razmere zaradi slabega zraka v krajih s tretjo in četrto stopnjo onesnaženosti, izginjanje rodovitne zemlje zaradi nesmotrne pozidave, neurejeno odlaganje nevarnih in še zlasti radioaktivnih odpakov ipd. Te ugotovitve veljajo tudi za naš kraški prostor z značilnimi površinskimi in podzemeljskimi kraškimi pojavi. Kras je enoten prostor, zato ne smemo njegovega varstva zapirati v občinske meje. Prav zato bi morali čimprej razglasiti kraški regijski park, v katerem bodo vsi posegi urejeni enotno in pod strokovnim vodstvom.«

Na nedavnem občnem zboru Društva za varstvo kraškega okolja ste predstavili pregled dela pri reševanju problemov varstva narave v vseh štirih notranjsko-kraških občinah. Kakšne so ugotovitve?

»Strnil bom le najpomembnejše. Čistilna naprava za odplake v Stari vasi pri Postojni opravlja predvsem mehanično čiščenje, za uvedbo biološkega pa še jemljejo vzorce, tako da ta draga naprava ne deluje v celoti. Kot je znano, naj bi se poskusno obratovanje podaljšalo še za šest mesecev. Še vedno so težave v Spodnji Postojni, od koder se stekajo odplake več onesnaževalcev v Pivko in je leta skrajno onesnažena. Boljše bo šele takrat, ko bodo vse vode Spodnje Postojne priključene na čistilno napravo. Prav tako ni rešen eden najbolj aktualnih problemov - centralno odlagališče, podobno pa velja tudi za odlagališča po krajevnih skupnostih. Sedanje smetišče nad Staro vasjo leži nad podzemeljskim javorniškim tokom, le-tega pa črpajo za centralni postojnski vodovod v Planini. Vse te probleme je društvo v Postojni večkrat obravnavalo z ustreznimi občinskimi organi, vendar pa so vse razprave zaman, če ni v ljudeh zakoreninjena ekološka zavest. V Ilirski Bistrici je bila večina aktivnosti tamkajšnje ekološke sekcije povezanih s sanacijskim programom reke Reke. Končana je gradnja akumulacije Klivnik, v LKI Lesonit so ustavili proizvodnjo vlaknenih plošč po mokrem postopku, v tovarni organskih kislin pa so končali pilotske poskuse za čiščenje odplak po tako imenovanem anamet postopku. Sežansko društvo za varstvo okolja je največ pozornosti namenilo onesnaženosti reke Reke in z njo povezanega onesnaževanja na območju Vremske doline in Škocijanskih jam. Zadnji čas zbira tudi podatke o uporabi pesticidov v občini, ker meni, da jih uporabljajo preveč, večkrat pa tudi nepotrebno. Delo cerkniškega društva je bilo v zadnjih dveh letih namenjeno zlasti preskrbi z vodo in sanaciji divjih odlagališč. Glede na to, da bodoči notranjski kraški park obsega največ površin prav v tej občini, so v razpravah aktivno sodelovali vsi odgovorni v občini. Poudarjajo pa, da bo treba za sisteme, ki bodo varovali park pred onesnaževanjem, zagotoviti denar širše družbe.«

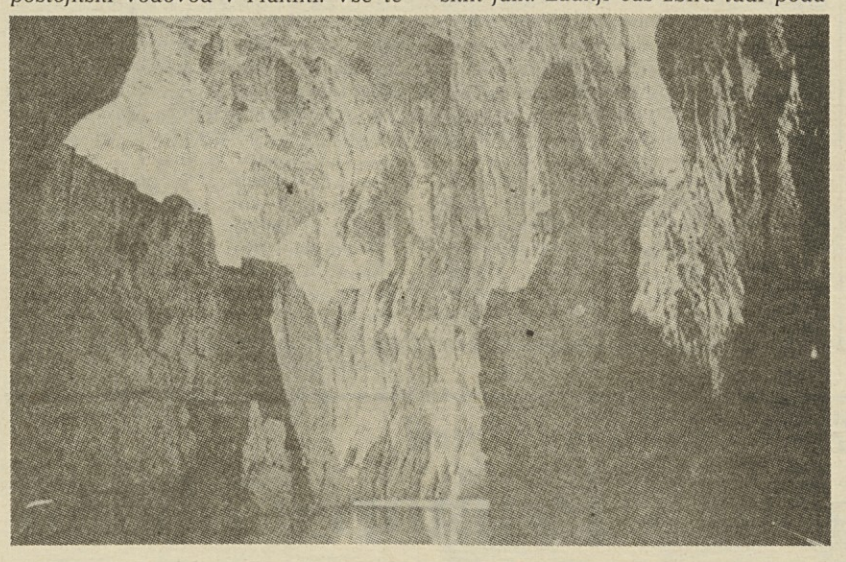

Je bilo Društvo za varstvo kraškega okolja pri svojih prizadevanjih osamljeno?

»Nikakor ne. Njihovo delo je bilo z razumevanjem sprejeto pri upravno-političnih organih v vseh štirih občinah, še zlasti pa v postojnski, ki je za vse večje posege v Kras zahtevala tudi soglasje kraške skupnosti za varstvo okolja. Za sodelovanje in razumevanje se zahvaljujemo tudi delovnim organizacijam in šolam, pa tudi republiški zvezi za varstvo okolja, ki je podpirala naša prizadevanja za čištejše kraško okolje.«

In kakšne so naloge Društva v prihodnje?

»Znova poudarjam, da je Kras enoten prostor in njegovega varstva ne smemo zapirati v ozke občinske meje. Društvo mora postati vest, ki se javlja v ustnih in pisnih razpravah ob vseh škodljivih posegih v naravo. Prav zato bo potrebna še široka akcija ozaveščanja občanov, šolske mladine in delovnih organizacij. In to je prav gotovo ena najpomembnejših nalog našega društva tudi v prihodnje.«

MARJANA TRILER

V Italijo ilegalno tisoč ljudi

RIM — Italijanski preiskovalci so novinarjem povedali, da je lani prišlo ilegalno v Italijo najmanj tisoč jugoslovanskih državljanov, da bi beračili in kradli, pa tudi, da je bil eden od glavnih organizatorjev trgovine z »belim blagom« 26-letni zidar Alil Nakil, brez stalne zaposlitve, z začasnim bivališčem v Zagrebu.

Nakila so aretirali ob koncu lanskega avgusta v gozdičku pri Trstu s skupino mlajših oseb. Pri sebi ni imel nobenih osebnih dokumentov. Člani skupin, ki so iz Zagreba potovale predvsem v Milano in Torino, so po njegovih navodilih spreminjali identiteto ter dobivali nova imena in priimke. Za vsakega prodanega otroka je povprečno dobil štiri do pet milijonov lir.

Hkrati so italijanski preiskovalni organi sporočili, da so blizu Trsta prijeli Jugoslovana, za katerega prav tako sumijo, da je bil eden glavnih organizatorjev trgovine z ljudmi. Menijo, da je doslej pri tem »poslu« zaslužil najmanj 400 milijonov lir. **(Tanjug)**

VID VREMEC

Pinko Tomažič in drugi tržaški proces 1941

27.

Tistega zbora spomladi leta 1937 se je udeležilo okrog 40 študentov. Glavni referat je imel Pahor. Sledila je živahna razprava med tistimi, ki so hoteli organizacijo in tistimi, ki so zatrjevali, da bi vsak poskus političnega organiziranja škodoval primorski inteligenci in jo postavil v nevarnost fašističnih represalij. Njena naloga pa je v tem, da se obvaruje in bo po zmagi demokracije sposobna voditi naše ljudstvo.« (64)

Že nekaj dni po tistem dogodku se je tajno sestala skupina osmih študentov na stanovanju Mire Preglove. Med njimi so bili tudi Tomažič, B. Kovačič, K. Gerdol in Roman Pahor. Tomažič je analiziral politični položaj doma in v svetu. Tudi Pahor se je strinjal z njegovimi pogledi. Nato so sklenili obiskati še druge študente in ponovno sklicali njihov zbor. Vendar do tega ni prišlo. Za tisto pobudo so izvedeli nekateri člani Narodnega sveta. Bili so odločno proti njej in jo označili za avanturistično. Potem so nekaterim študentom in dijakom celo zagrozili, da jim bodo odvzeli majhno denarno pomoč, ki so jo dajali revni študirajoči mladini, če se bodo priključili omenjeni skupini, že tedaj levičarsko usmerjeni. (65)

Tomažič je tedaj pridobil Kovačiča za somišljenika komunističnega gibanja. Vendar do zbora študentov ni prišlo ne tedaj ne pozneje, ker sta se Pahor in Gerdol v tem pogledu pasivizirala. Kot smo že omenili, je bil Tomažič v času služenja vojaškega roka (od junija 1937 do oktobra 1938) odsoten iz Trsta. Toda študentska in dijaška mladina je intenzivno nadaljevala s svojo kulturno, ljudskoprosvetno in tudi politično dejavnostjo v mestu in na podeželju, s prirejanjem raznih srečanj in izletov v naravo.

Žal nimamo še popolnih podatkov za pripadnike študentske in dijaške skupine, zato jih ne bomo poimensko imenovali.

Medtem so se na novem sedežu v Ul. sv. Frančiška vrstila zanimiva predavanja, obiskana bolj ali manj po ideološki opredeljenosti samih poslušalcev. Po vsebini so bila poljudnoznanstvena, političnoaktualna in splošno izobraževalna. Zanje navajamo nekaj predavateljev in obravnavanih tem: Pinko Tomažič: Darwin in darvinizem, O Tolstojevem življenju in delu; dr. Josip Agneletto: Utopija komunizma; Vladimir Pižent: Einsteinova teorija o relativnosti in o četrti dimenziji; Drago Štoka: O življenju in delu Galilea Galileia; dr. Stanko Vuk: O združeni Sloveniji s Furlanijo itd. (66)

Predavanja so med poslušalci zbujala zanimive debate, mestoma tudi medsebojne polemike. Skratka so razvnemala duhove, odpirala nova obzorja in tudi spodbujala k večji protifašistični dejavnosti med najbolj razgledanimi študenti in dijaki.

Druga precej številna skupina tržaških narodno zavednih mladih Slovencev so bili Štempiharji — ime so si izposodili iz Jurčičevega romana, katerega junak je povzročal cesarju precejšnje skrbi kot Štempihar, nepokoren državljan in prebrisan svetovljan.

Nastala je iz manjših skupin iz mesta, Barkovelj in Sv. Ivana. Pripadali pa so ji tudi nekateri mladinci iz tržaške okolice, zlasti Opčin, Doline, Proseka in Kontovela. Združevala je mlade delavce, obrtnike, trgovske nameščence in tudi kakšnega uradnika. Imela je tudi svoj mešani pevski zbor, ki je štel okrog 40 pevcev in pevk. Skoraj vsako nedeljo je prirejala izlete po raznih vaseh na podeželju. Izleti so bili združeni s kulturnimi in tudi športnimi nastopi. Tajno pa so nekateri med njimi še opravljali protifašistično dejavnost. Brali so lastno propagandno literaturo in tudi drugo, ki je prihajala ilegalno iz Jugoslavije. Od leta 1936 dalje je nastala narodnoobrambna literatura, to je štempiharska: Štempiharski glas, Štempiharski koledar, Plava ovca, Lipa in drugo. (67)

(64) Boris Kovačič, Primorski slovenski študentje in Pinko Tomažič od leta 1936 do leta 1941, Primorski dnevnik, november 1971

(65) Boris Kovačič, inž. Vladimir Pižent in drugi levičarsko usmerjeni študenti in dijaki vedo o tem povedati, da je prišlo postopoma do ideološke ločitve duhov, zlasti pod vplivom španske protifašistične vojne in novih pridobljenih teoretičnih pogledov o zgodovini in perspektivah človeške družbe

(66) Inž. Vladimir Pižent, Alojz Morel, izjave piscu

(67) Milena Bolčič, Predvojni protifašizem na Primorskem, Glasnik, glasilo Kulturnega društva Tabor in Knjižnice Pinko Tomažič z Opčin, št. 5, avgust 1984

Županov govor v Rossettiju in kontingenti razburjajo vode

Bolj napeti odnosi med Listo za Trst in formalnimi zavezniki v koaliciji

Običajne počitnice ob prelomu leta so še nadalje omrtvile politično dialektiko na krajevni ravni, ki je bila že itak močno okrnjena po živahnih polemikah nekaj mesecev pred sporazumom o novih upravah na Tržaški občini in pokrajini. Očitno pa je nekako nelagodje v odnosih med strankami, ki sestavljajo večino, saj septembra na primer socialdemokrati in liberalci niti niso vstopili v tržaški občinski in pokrajinski odbor, pa tudi sicer vključeni republikanci se močno kujajo v zvezi z izključitvijo njihovega predstavnika iz izvršnega organa tržaške Krajevne zdravstvene enote.

Za razburkanje vsaj na videz in le na površju mirnih voda sta pa v teh dneh poskrbela župan Staffieri, ki je tudi tajnik Liste za Trst, in njegov listarski kolega Gambassini. Županov govor ob sicer bolj družabni priložnosti novoletnega koncerta v Rossettijevem gledališču je izzval upravičeno negodovanje v vrstah njegovih »formalnih« zaveznikov. In to ne le zaradi njegovega nesprejemljivega šovinističnega izpada s citiranjem gesel o tem, da se v Rossettijevi domovini sme govoriti izključno italijansko, kar so mu od zaveznikov zamerili predvsem krajevni socialisti, poleg seveda vse slovenske in italijanske demokratične javnosti.

Staffieri je v svojstvu župana v bistvu poveličeval le delo svoje stranke kot edine rešiteljice Trsta in polemiziral v običajnih jokavih tonih z rimsko oblastjo, češ da ne skrbi dovolj za naše mesto. V teh dneh mu je pritrdil njegov zgovorni in oholi strankarski kolega Gambassini, ki je v njemu značilnih ultimativnih tonih proglasil, da bo prišlo v Trstu do splošne politične krize, če do konca leta mesto ne bo dobilo obljubljenih brezcarinskih kontingentov nekaterih vrst blaga po vzoru goriške proste cone. Kot je znano gre za vladno obljubo, da bo o podaljšanju trajanja olajšav za Gorico nekatere (zlasti bencin in pogonska goriva) raztegnila tudi na Tržaško.

Kot je znano je Craxijeva vlada prav pred koncem leta samo za eno leto podaljšala veljavnost goriških olajšav, za delno raztegnitev nekaterih tudi na Trst pa je pripravila zakonski osnutek, o katerem bo moral (bržkone z običajno počasnostjo) razpravljati in sklepati parlament. Gambassinijev izpad pa je naravno izzval vrsto negativnih reakcij v strankah, ki so z Listo za Trst v koaliciji. Socialisti, kot nam je povedal pokrajinski tajnik in podžupan Seghene, ugovarjajo, da je zaman jadikovati in obsojati, ker je priznanje brezcarinski kontingentov važna obveza, ki jo je treba uresničevati z resnim delom, s složnim posredovanjem pri pristojnih vladnih in parlamentarnih činiteljih, da se doseže čimprej zadovoljiva rešitev.

Republikanski pokrajinski tajnik Pacor zavrača županovo zadržanje v gledališču Rossetti kot nesprejemljivo, saj se je obnašal predvsem kot zastopnik svoje stranke in ne cele koalicije. Če bi se taki odnosi nadaljevali, če bi se kdo hotel prikazovati kot najboljši med vsemi in voditi osebno politiko v polemiki z rimsko vlado, potem bi bila boljša takojšnja kriza v Trstu, trdo odgovarja Pacor. Liberalec Trauner pa ugotavlja, da je bil septembrski sporazum za Občino in Pokrajino krhek, kar ravno dokazuje sedanja polemika o brezcarinskih kontingentih, in je bilo torej prav, da PLI ni sprejel večjih obvez v koaliciji, na koncu pa očita Listi za Trst neresnost in demagogijo.

Pokrajinski tajnik PSDI Berce pa priznava razočaranje zaradi še ne odobrenih kontingentov, pravi pa, da bi bila kriza v krajevnih upravah velika škoda za Trst, zlasti po zadnjih polemikah o enotnosti dežele Furlanije-Julijske krajine. Hkrati pa poudarja, da bi v trenutku, kakršen je sedanji, morali imeti župana iz vrst ene izmed vsedržavnih strank in potrjuje stališče socialdemokratov (ki prav tako niso vstopili v občinski in pokrajinski odbor), da Lista za Trst ne bi smela dobiti župana.

Zanimiva pobuda Krožka Che Guevara

Kulturni problemi Trsta v ospredju pozornosti

V mestu, kakršno je Trst, kjer živijo ljudje različnih narodnosti, je problem spoznavanja posameznih kultur še vedno odprt. Nekateri kulturni in politični krožki se sicer trudijo, da bi postopoma prišlo do doslednega sprejemanja vseh teh kultur, kar pa ni vedno lahko. Tudi z ozirom na izkrivljeno poročanje določenega tiska sta slika in informacija o kulturnem udejstvovanju napačni, včasih kar namenoma.

Krožek za kulturno-politična proučevanja Che Guevara bo začel svoje letošnje delo prav z okroglo mizo o kulturnih problemih Trsta. Njen namen je omogočiti odprto razpravo preko tiska o stanju kulturnih institucij v našem mestu, o odnosih raznih krajevnih ustanov do kulturnega vprašanja in o pomanjkljivih strukturah, s katerimi naj bi kulturne ustanove razpolagale. Okrogla miza bo v prostorih krožka v Ul. Madonnina 19, v četrtek, 8. t. m., s pričetkom ob 18. uri. Udeležili se je bodo umetnostni zgodovinar prof. Gianni Contessi, docent teoretske fizike prof. Paolo Budinich, predsednik muzeja Revoltella arh. Pietro Cordara in glasbeni kritik tržaškega italijanskega dnevnika dr. Gianni Gori.

Danes, 7. januarja, ob 16.30 pa bo v prostorih Časnikarskega krožka predavanje o kulturi, ki ga bo imel prof. Paolo de Ferra. Predavanje spada v okvir popoldnevov, ki jih prireja Fulvia Costantinides.

V Borštu bodo počastili spomin padlih v partizanskem bunkerju

V Borštu že potekajo priprave na proslavo v spomin na padle partizanske borce, ki jih vaščani, kljub že veliki časovni oddaljenosti niso pozabili.

S tokratno proslavo, ki bo v soboto, 10. t. m., v prosvetni dvorani v Borštu, se bodo domačini, pa tudi prebivalci sosednjih vasi in zaselkov, kot društva in borčevske organizacije, spomnili tistega groznega jutra pred 42 leti, ko so fašisti prišli v vas, začeli z zaslišavanjem in mučenjem domačinov, od katerih so hoteli izvedeti, kje se skrivajo partizanski borci, več domačinov so odpeljali v zapor, partizanske borce, ki so bili skriti v bunkerju sredi vasi pa so po ostrem boju pokončali še tam oziroma kasneje v Rižarni.

Proslavo prireja sekcija VZPI-ANPI za Boršt in Zabrežec, skupno s sodelovanjem PD Slovenec in učencev domače osnovne šole. Začetek proslave bo ob 20.30.

Tiskovno poročilo deželnega tajništva Slovenske skupnosti

Nekatere moti tudi škofova udeležba na pohodu za mir

Ob začetku leta 1987 je deželno tajništvo Slovenske skupnosti objavilo tiskovno poročilo, v katerem vsem slovenskim ljudem izraža voščilo, da bi bilo novo leto srečno, naši narodnostni skupnosti v Italiji pa bi prineslo resničen napredek v smeri dejanske enakopravnosti in vsestranskega razvoja.

Ob tem je deželno tajništvo globoko obžalovalo nekatere pojave nestrpnosti zadnjih dni, ki zaslužijo ostro obsodbo. Slovenska skupnost je že s svetovalskima vprašanjema svojega predstavnika v deželnem svetu Furlanije-Julijske krajine Draga Štoke ožigosala dogodek v tržaški stolnici med božično polnočnico in novoletni pozdrav tržaškega župana Staffierija v gledališču Rossetti, ki ga je prenašala tudi neka televizijska postaja.

Škof msgr. Bellomi je med izrekanjem kratkega božičnega voščila v slovenščini doživel kontestacijo, ki je bila sicer osamljena, a je huda zaradi svojega fašističnega šovinističnega značaja in zaradi motenja cerkvenega obreda v enem najbolj slovesnih trenutkov, ko so misli vernikov res usmerjene k miru, razumevanju, človeški povezanosti. Dogodek med polnočnico dokazuje ne le slepo nestrpnost nekaterih krogov, temveč tudi načrtnost protislovenskih dejanj. Drugače si ni mogoče razlagati izredno poudarjenega in povsem izkrivljenega poročanja vsedržavnega dnevnika Il Giornale, pri katerem list in avtor Piero Fortuna vztrajata kljub popravkom tržaške škofije.

Škof Bellomi kot pravičen predstavnik katoliške Cerkve, ki mu Slovenska skupnost izreka solidarnost in vso podporo, pa je bil te dni deležen še neverjetnega »poučevanja« združenja bivših italijanskih vojakov zaradi novoletnega »pohoda za mir« v Trstu. Poleg drugega so vzrojili zaradi omembe slovenščine pri pobudi. S pomočjo tržaškega dnevnika v italijanščini pa so škofa opominjali in pozivali na način, ki ga k sreči doslej nismo bili vajeni.

S svojimi novoletnimi voščili v gledališču Rossetti in s prezirljivim odnosom do Slovencev se je tudi tržaški župan Staffieri prištel med tiste Tržačane, ki med sabo tekmujejo ne v odprtosti, razgledanosti, demokratičnosti, temveč v samovšečnem zapiranju in togi nestrpnosti.

Preiskave javnega mnenja kažejo, da je tržaško prebivalstvo bolj odprto in strpno, kot bi se zdelo po zunanjih izrazih. Taki nastopi vidnih javnih predstavnikov pa potiskajo naše kraje v vse večji provincializem in ozračje postaja vse bolj zatohlo. Vse drugače je izzvenela poslanica predsednika republike Cossige ob novem letu, ugotavlja Slovenska skupnost, saj je predsednik pozival državljane k odgovornosti za vso družbo in državo, k ustvarjanju pristne skupnosti, v kateri so živi in pozorni odnosi med ljudmi. Cossiga je dejal, da je treba premagovati ovire in se odpirati, komunicirati, skupno delati za skupno dobro.

Po enajstih letih prizadevanj in treh prošnjah

Proseška šola še vedno čaka na poimenovanje po I. Regentu

V letu, ki se je pred dnevi pričelo, bomo proslavili številne obletnice in se spomnili mnogih pomembnih dogodkov iz preteklosti. Med temi bodo tudi obletnice rojstev in smrti nekaterih naših pesnikov, pisateljev in umetnikov, po katerih so bile poimenovane slovenske šole na Tržaškem. Že 12. januarja bo 100-letnica smrti pisatelja in prirodoslovca Frana Erjavca, po katerem nosi ime rojanska nižja srednja šola; 2. junija bo minilo 25 let od smrti pisatelja in dramatika Frana Saleškega Finžgarja, po katerem je poimenovana barkovljanska osnovna šola; 14. julija bo 20-letnica smrti pesnika Alojza Gradnika, ki daje ime repentabrski osnovni šoli; 13. septembra bo minilo 40 let od smrti kriškega slikarja Alberta Sirka, po katerem so Križani poimenovali domačo osnovno šolo. Nadalje bo 16. novembra stoletnica smrti pisatelja Frana Levstika (po njem nosi ime proseška nižja srednja šola), 3. decembra pa 120-letnica rojstva pisatelja Frana Milčinskega, po katerem je poimenovana osnovna šola na Katinari.

Ob teh moramo omeniti še eno pomembno obletnico: 20-letnico smrti zaslužnega družbenopolitičnega delavca, kulturnika in revolucionarja Ivana Regenta, kontovelskega rojaka, po katerem naj bi nosila ime proseška osnovna šola. 26. septembra bo minilo 20 let, odkar je Regent v Ljubljani zatisnil svoje oči.

Ivan Regent

Lani je poteklo celo desetletje, odkar so se Prosečani in Kontovelci odločili, da bodo domačo osnovno šolo poimenovali po svojem velikem sinu. Ta nespodbuden "jubilej" je minil tiho, brez vsake akcije, ki bi spomnila na zagnanost, s katero so prebivalci Proseka in Kontovela leta 1976 začeli svoj dolgotrajni in doslej še nedokončani boj s šolskimi in političnimi oblastmi, da bi šola nosila ime, ki so ga izbrali domačini.

Pred enajstimi leti so se za poimenovanje proseške osnovne šole po Regentu izrekle kulturne, športne, gospodarske in družbenopolitične organizacije in društva, ki delujejo v obeh vaseh. Sklep je z večino (pet glasov proti dvema) sprejel učiteljski zbor, predlog pa je podprlo tudi Združenje staršev. Prošnja je romala na Šolsko skrbništvo, svoje mnenje so morali nato izreči tržaški župan, prefekt in pokrajinski šolski svet. Župan in prefekt sta dala odklonilno mnenje; nič čudnega torej, če je ministrstvo za šolstvo prošnjo zavrnilo.

Po treh letih (1979) so Prosečani in Kontovelci vložili drugo prošnjo za poimenovanje šole, spet po Ivanu Regentu. Združenje staršev je takrat priredilo vrsto sestankov z vaškimi organizacijami; odločilo se je tudi za poseg pri naših izvoljenih političnih predstavnikih, da bi le-ti podprli želje domačinov. Komunistična senatorka Jelka Gerbec je posredovala pri takratnem ministru za šolstvo Spadoliniju, pri predsedniku republike Pertiniju in naslovila vprašanje o vsej zadevi naslednjemu ministru za šolstvo Valitutti-ju. Le-ta je nekaj mesecev zatem (oktobra 1979) pismeno obvestil sedaj že pokojnega socialističnega poslanca Lorisa Fortuno, da se bo pozanimal, kako je s poimenovanjem proseške šole.

Ministrov odgovor je bil le pesek v oči Prosečanom in Kontovelcem: že štiri mesece prej (junija 1979) je namreč opensko didaktično ravnateljstvo prejelo rezervirano pismo tržaškega Šolskega skrbništva, za vsebino katerega so starši otrok proseške šole izvedeli šele osem mesecev kasneje (11. februarja 1980). V pismu je Skrbništvo sporočilo, da je ministrstvo zavrnilo tudi drugo prošnjo za poimenovanje šole po Regentu; svoj sklep je utemeljevalo z dejstvom, da so vsi organi, ki so bili poklicani, da se o tem izrečejo, izrazili negativno mnenje o poimenovanju.

Združenje staršev, vaške organizacije in zahodnokraški rajonski svet so po tej drugi "klofuti" vložili še tretjo prošnjo za poimenovanje osnovne šole po Ivanu Regentu. Po zagotovilih takratnega šolskega skrbnika Carmineja Catalana naj bi konec 1981. leta vladni komisariat izrekel ugodno mnenje o prošnji. Zatem bi se morala o prošnji izreči Tržaška občina. Občinski odbor je imel leta 1982 že na dnevnem redu to vprašanje, a ga je preložil, ker so nekateri listarji želeli izvedeti, zakaj je Spaccinijeva uprava svojčas zavrnila prošnjo za poimenovanje. Komunistični občinski svetovalec Stojan Spetič je še pred tem naslovil na župana in odgovornega odbornika interpelacijo, v kateri je zahteval pojasnila v zvezi s postopkom za poimenovanje proseške šole.

Odtlej je akcija domačinov, ki naj bi podkrepila zahtevo po poimenovanju, postopoma zamrla. Pred tremi leti (24. januarja 1984), ob 100-letnici rojstva Ivana Regenta, smo opozorili na nerešeno vprašanje. Podpredsednica Kulturnega društva Prosek-Kontovel Zvonka Guštin je takrat žalostno ugotovila, da prihajata zadnje mesece "čedalje bolj do izraza apatija in nezaupanje v rešitev tega vprašanja", obenem pa je poudarila, "da je treba podobne tendence vseeno premagati in spet začeti z enotno in množično akcijo".

Ta ugotovitev je - po treh letih - še aktualna.

Stari ljudski običaji še niso povsem izumrli

Mešani pevski zbor Tabor - Primorec obudil nekdanji običaj novoletnega koledovanja

Današnji čas je žal zameglil čar starodavnih zimskih praznikov: božiča, novega leta in sv. treh kraljev. Malokje so se še ohranili stari praznični običaji, ki so bili nekakšna zmes religioznih in »poganskih« verovanj. Vsi se seveda zavedamo kulturne dragocenosti teh ljudskih izročil, a sodoben čas in stil Življenja nam pač ne dopuščata, da bi te lepe praznike praznovali in doživljali kot nekoč. Vsekakor pa so se navade iz »tistih lepih, starih časov« ponekod vsaj delno ohranile.

Zbor »Primorec - Tabor«, ki združuje mlade pevce z Opčin in iz Trebč, je letos prijetno presenetil vaščane z novoletnim koledovanjem. Ta poskus oživljanja starih ljudskih navad je imenitno uspel, saj so bili nad tem navdušeni tako starejši, kot tudi mlajši vaščani. Po starem običaju se je skupina fantov zbrala na vaškem trgu na prvi dan novega leta. Od tu so krenili po vasi in peli značilne koledniške pesmi. Zaradi povsem razumljivih tehničnih razlogov (večina trebenskih in openskih pevcev novega leta namreč ni preživela doma), je zbor »Tabor - Primorec« pod vodstvom svoje mlade dirigentke Milene Padovan pripravil koledovanje na božično vigilijo. Zbor se je vaščanom predstavil z repertoarjem božičnih pesmi, nalašč za to priložnost pa je pripravil tudi dve koledniški pesmi, ki se ju starejši občani še spominjajo: »Bog vas živi« in »Marija ruože ubirala«. Marsikdo je pevce povabil v hišo in jim, po starem običaju, natočil vina v kozarce, ali pa ponudil kos domače potice. V Trebčah je mladi zbor pričaral pravo pristno, kmečko, praznično vzdušje. Manj je pobuda uspela na Opčinah, saj tu ni prišlo do prijateljskega stika z vaščani. »Tabor - Primorec« je hotel svoja peta novoletna voščila ponesti tudi v Bane, na žalost pa jim čas tega ni dovolil. Prihodnje leto pa bodo po vsej verjetnosti tudi prebivalci Banov lahko prisluhnili staremu ljudskemu napevu, ki se glasi takole: »Bog vas živi, blagoslovi,/ vas prijat'lji spoštovani!/ Voščimo, ker tukaj zbrani,/ leto danes slavimo. Da bi zdravi in veseli,/ še živeli mnogo let!«

V preklosti so se priprave na božični večer pričele že veliko prej. Na vigilijo je mož sekal drva in opravljal druga, »moška dela«, žene pa so pospravljale hišo in pekle za praznik slaščice, na Krasu predvsem pinco in presnic. V tržaški okolici ljudje na ta večer niso jedli tople večerje — tudi Jožef in Marija si namreč nista mogla privoščiti toplega obroka. Nikjer, ne v Trstu ne po okoliških vaseh, pa ni smelo manjkati fancljev. Po večerji so gospodinje postavile na mizo pehar lešnikov in orehov — simbol blagostanja.

V navadi je bilo, da so nekateri kmetje položili na svoje njive vejo brinja, ki naj bi zemljo obvarovala pred zlimi duhovi in zagotovila dober pridelek. Postavljanje jaslic pa je na Krasu prišlo v navado razmeroma pozno, šele v začetku tega stoletja. Božično drevesce, oziroma vejo brinja, pa so ljudje na Krasu krasili že veliko prej. Navadno so jo ovesili s pomarančami, jabolki in orehi. Ob polnoči je šel hišni gospodar krmit živino; nekateri so živino poškropili tudi z blagoslovljeno vodo. Nato so se z baklami v roki odpravili v cerkev.

Tudi novo leto so še v začetku tega stoletja proslavljali večinoma v domačem krogu. Do leta 1900 se je ohranil tudi običaj novoletnega koledovanja. Obenem so domači na dan starega leta dali v posebno posodo žerjavico in vrgli nanjo nekaj kadila. S kadilom so blagoslovili hišo in vsa gospodarska poslopja. Prav zanimivo je verovanje, ki se je ohranilo vse do današnjih dni: kakršen si na prvi dan leta, takšen boš vse leto. Predvsem v Italiji pa je še živa stara vraža, da si je treba že na dan starega leta obleči v rdeče. Ta barva naj bi ljudi obvarovala pred zlimi duhovi.

Na dan sv. treh kraljev so vaške hiše obiskali trije fantje, oblečeni v dolge, bele obleke. Ta navada je dejansko razširjena po vsej Evropi. Trikraljevsko koledovanje se je v Sloveniji ohranilo do druge svetovne vojne. Za veliko, v staniol papir oblečeno zvezdo, so 6. decembra stopali »trije kralji« z razsvetljeno kapo, na kateri so bile zapisane začetnice njihovih imen: G, B in M (Gašper, Miha, Boltežar). Ponekod sta se tem kolednikom pridružila še kralj Herod in angel. Vsak vaščan jim je rad odprl vrata in jih povabil v izbo, prisluhnil njihovemu petju in jih obdaroval. V Črešnjicah ob Krki so trikraljevski koledniki peli takole: »Glejte, glejte kaj je tam,/ trije kralji gredo k nam,/ na kamelah jezdijo,/ od zlata se svetijo. Ena zvezda kaže pot,/ da ne zaidejo drugod,/ tam pred štalco Betlehem,/ kjer je novi kralj rojen...«

HJ

Listek so prodali v baru San Carlo pri gledališču Verdi

Dvesto milijonov lir Loterije Italia je tokrat priromalo v naše mesto

Dvesto milijonov lir loterije Italia je tokrat priromalo tudi v naše mesto. Listek serije D, številka 259318, je srečni in seveda neznani dobitnik kupil v baru San Carlo, tik ob gledališču Verdi, ki ga upravlja 21-letni Gianfranco Gabar. Vprašanje pa je, ali bo omenjena vsota v našem mestu tudi ostala. V bar namreč zahaja veliko umetnikov, ki nastopajo v bližnjem gledališču in ki seveda prihajajo povečini iz drugih italijanskih mest. Po mnenju upravnika bara je bil listek prodan v času, ko so v Verdiju predvajali Bellinijevo "Normo", v kateri je kot protagonistka nastopala najbolj znana italijanska operna pevka (še posebno po poroki s Pippom Baudom) Katia Ricciarelli, tako da bi lahko srečnež bil eden od umetnikov ali tehnikov, ki so sodelovali pri odrski postavitvi te opere.

Druga hipoteza glede dobitnika pa je, da naj bi to bil eden od uradnikov bližnje prefekture, ki so prav tako redni gostje bara San Carlo.

Danes v Časnikarskem krožku okrogla miza KD o pomorstvu

Tržaška Krščanska demokracija priredi danes okroglo mizo o novem zakonu o pomorstvu in o prespektivah, ki jih nova zakonodaja odpira Jadranu in še posebno Trstu. Okrogle mize, ki jo bo vodil odgovoren za gospodarstvo v tržaški KD, bivši tržaški župan Richetti, se bodo udeležili pooblaščeni upravitelj Finmare Alcide Rosina, predsednik deželnega odbora Adriano Biasutti in tržaški demokrščanski poslanec v rimskem parlamentu Sergio Coloni, udeležence pa bo v imenu tržaške KD pozdravil pokrajinski tajnik Raoul Pupo. Okrogla miza z naslovom "Od novega zakona za pomorstvo trdnejše perspektive za Jadran in Trst" bo danes v Časnikarskem krožku z začetkom ob 11. uri.

Natečaj Občine za 108 stanovanj

Tržaška občina razpisuje natečaj za dodelitev v najem 108 stanovanj v Ulici Grego 46 in v Naselju sv. Sergija št. 48. Posebna komisija bo sestavila prednostno lestvico prosilcev.

Prošnje je treba oddati do vključno 20. januarja na sedežu Splošnega občinskega protokola na Trgu Unità 4. Formularji so na razpolago na občinskem Oddelku za socialno skrbstvo (v poslopju matičnega urada).

Pogovor s predsednikom SKD »Igo Gruden« iz Nabrežine Antkom Terčonom

»Naša dolžnost je, da mladini omogočimo zadostitev nove potrebe po združevanju«

Če si je težko predstavljati javno življenje v Nabrežini brez Slovenskega kulturnega društva »Igo Gruden«, si je delovanje te organizacije, vključno njene športne veje, t. j. Športnega društva »Sokol«, težko predstavljati brez njenega večkratnega in sedanjega predsednika Antka Terčona. Po poklicu je asistent na liceju »France Prešeren«, vendar brez nadaljnjega lahko rečemo, da glavnino svojih energij od nekdaj posveča slovenskemu javnemu življenju v domačem in širšem okolju, tako na kulturnem in športnem kot na političnem področju.

Antek Terčon deluje v nabrežinskem društvu že več kot 25 let. Vseskozi je bil v njegovem vodstvu, če že ni imel najvišje odgovornosti. Nanj smo se obrnili, da bi nam orisal delovanje društva ob skorajšnjem občnem zboru. Od njega pa smo hoteli tudi zvedeti, v kakšnih odnosih je društvo zmladino iz Nabrežine in okolice. Gre za vprašanje, ki se zastavlja tudi ob žalostnih dogodkih, povezanih z mamili, zaradi katerih je vrsta mladih iz teh krajev pred nedavnim bila v središču tržaške črne kronike.

Prihodnji mesec bo SKD »Igo Gruden« imelo redni občni zbor. Kakšen obračun delovanja bo vodstvo na njem predstavilo?

»Naše društvo ima zelo razvejano dejavnost, bodisi na prosvetnem bodisi našportnem področju. Mislim, da je bilo naše delovanje v zadnji sezoni na splošno uspešno, čeprav moramo poleg številnih svetlih beležiti tudi nekaj senčnih točk.

Naj se najprej dotaknem kulturno-prosvetne dejavnosti. V lanski sezoni sočlani našega Mladinskega krožka postavili na oder narečno veseloigro »Kje je meja?«. Poželi so res lep uspeh, saj so z njo nastopili kar 22-krat, into v našem zamejstvu, v osrednji Sloveniji in na avstrijskem Koroškem. Drug velik dosežek predstavlja razstava ob 2.000-letnici nabrežinskih kamnolomov, ki so jo pripravili naši člani-strokovnjaki v sodelovanju z občinsko upravo. Iz te razstave bi se morala poroditi tudi knjiga. Upamo, da nam bo kaka ustanova pomagala tudi ohraniti dragoceno zbrano gradivo.

Manj uspešni smo bili na pevskem področju, in to zaradi krize, ki se že več let vleče zlasti pri moškem pevskem zboru. Kljub temu je zbor v mešanizasedbi z ženskim nekajkrat nastopil tudi lani. Iskrena želja nas vseh je,da bi prebrodil krizo. Potreben in zaželen bi bil pristop zlasti mlajših moči.«

Kakšno pa je stanje na športnem področju oziroma v ŠD »Sokol«?

»Nekaj težav imamo zaradi premajhne razpoložljivosti telovadnice, pa tudi zaradi splošnejšega pomanjkanja dobrih vaditeljev. Kljub temu smo v zadnji sezoni zabeležili vrsto pomembnih dosežkov. K naši športni dejavnosti smo pritegnili lepo število otrok in mladih, od osnovnošolcev do srednješolcev. Brez dvoma pa je bil naš največji lanski uspeh napredovanje ženske odbojke iz 1. divizije v D ligo, v kateri se letos lepo uveljavlja tudi s pomočjo sponsorja Indulesa. Z zadovoljtvom naj nadalje omenim, da je skupina mladincev začela resno gojiti košarko s trdnim namenom, da se bo letos skušala uveljaviti v 1. diviziji. Gre za našo prvo košarkarsko ekipo, čeprav se s košarko bavimo že več kot 10 let. Ne bom posebej omenjal našega sodelovanja v združenih ekipah Jadran in Meblo, opozoriti pa bi hotel, da v okviru našega društva lepo deluje tudi balinarski odsek.«

Prek športa v vašem društvu sodeluje veliko mladih, ki poleg tega v njem imajo tudi svoj krožek. Kaj bi povedali o njihovem doprinosu?

»Najprej moram podčrtati, da se je v zadnjem letu zelo okrepilo delovanje našega Mladinskega krožka. Krožek je med drugim pripravil vrsto poletnih prireditev, na katerih so nastopili znani glasbeni umetniki iz sosednje Jugoslavije, od ansambla »Plava trava zaborava« do pevke Nede Ukraden in folklorne skupine Abrašević. Krožek je skušal povečati svojo dejavnost tudi v zimskem času, vendar je naletel na velike težave zaradi pomanjkanja primernih prostorov.

Če na delovanje mladih gledam iz časovno širšega zornega kota, moram ugotoviti, da so mladi zdaj po dolgih letih množično pristopili tako k našemu špotnemu kot k našemu prosvetnemu delovanju. Tega se zelo veselimo.Pri mladih opažam veliko potrebo po združevanju, o kateri se je zdelo, da jo bo moderni način življenja s televizijo ipd. odpravil. In to opažam tudi zunaj društva. Naša dolžnost je, da tej potrebi zadostimo, začenši s tem, da jim nudimo primerne prostore za zdravo dejavnost v oblikah, ki naj si jih sami določajo. Sicer ni nič čudnega, da kdo zabrede na stranpota...«

Večkrat ste omenili potrebo po ustreznih prostorih. Kako je z načrtom, dabi si zgradili nov sedež?

»Že dolga leta razpolagamo z zemljiščen, ki je bilo kupljeno v ta namen. Društvo je tudi že odobrilo okvirni načrt za novi sedež, ki pa je žal še vedno zgolj okviren. Njegova uresničitev ni odvisna samo od nas, marveč od širših organizacij. Upam, da bo novo vodstvo, ki bo izvoljeno na skorajšnjem občnem zboru, imelo več sreče.« (Zapisal M. B.)

Jutri na Občinah sestanek Odbora Kraškega pusta

Do letošnjega pusta manjkata le še pičla dva meseca. Nič čudnega torej, da so priprave na letošnji 21. kraški pust že stekle. Odbor Kraškega pusta se je prvič sestal že sredi decembra. Takrat je bilo potrjeno, da bo pustni sprevod na Občinah kot običajno na pustno soboto, to je 28. februarja. Organizatorji so ob tem izrekli dve želji, da bi naša osrednja pustna prireditev žela velik uspeh. Prvič želijo lepo ali vsaj prizanesljivo vreme, da bi sprevod strumno stekel ob špalirju radovedne množice (lani so morali organizatorji prireditev preložiti zaradi slabega vremena); drugič pa pričakujejo, da se bo vabilu organizatorjev odzvalo čimveč kraških in drugih vasi.

Odbor Kraškega pusta je vsekakor sklical za jutri sestanek s predstavniki vaških pustnih odborov, da bi se domenili o celotni prireditvi in o še novih idejah za popestritev pusta na Občinah. Sestanek bo jutri ob 20. uri v prostorih openskega Prosvetnega doma.

Rok za plačilo kmečkih prispevkov podaljšali do 31. marca

Po zakonu bi morali kmečki zavarovanci do 10. januarja plačati zadnji obrok prispevkov za pokojninsko in zdravstveno varstvo. Zavod za poenotene kmečke prispevke SCAU pa je te dni sporočil, da so (že četrtič za leto 1986) podaljšali zapadlost na 31. 3. 1987.

Predsinočnjim v openskem Prosvetnem domu

Ob prijetni družabnosti izžrebali nagrade loterije "Skupaj na Občinah"

V Prosvetnem domu na Občinah so predsinočnjim izžrebali tri imenitne nagrade, tri fordove avtomobile, ki jih je dalo na razpolago krajevno združenje trgovcev, znano pod nazivom »Skupaj na Občinah«. Kupci so v openskih trgovinah novembra in decembra za vsakih deset tisoč lir vrednosti nakupa prejeli listek velikega božičnega srečolova, ki je v prijetnem razpoloženju okrog bogato obloženih miz in ob poskočnih taktih ansambla Taims dosegel svoj vrhunec. Reprezentančno občinstvo je med žrebanjem utihnilo kot bi odrezal in premnogi so se trepetaje zagledali v seznam svojih srečk; žrebanje je potekalo po uradnem protokolu in sreča se je nasmehnila lastnikom naslednjih srečk: tretjo nagrado — avtomobil Ford Fiesta 50 C — bo prejel lastnik listka s št. 103381 (prodan v trgovini Sclip Guido), druga nagrada — avtomobil Ford Escort 1.3 CL — odgovarja na št. 370031 (trgovina Casa del bucato), prvo nagrado — avtomobil Ford Sierra 1.8 GL — pa bo prejel lastnik srečke s št. 313013 (trgovina Tecnoutensili). Izžrebane so bile tudi tri prve in tri druge rezervne številke, navajamo pa jih v enakem vrstnem redu, t. j. od tretje do prve nagrade. Prve rezervne številke: 54196 (zlatarna Malalan), 57263 (delikatesa Hrovatin), 346229 (Jestvinska zadruga). Druge rezervne številke: 310775 (manufakture Podobnik), 176138 (urarna Sossi), 61867 (Casa del detersivo Udovič). Imetniki prvih treh nagrajenih srečk imajo pravico dvigniti nagrade v teku enega meseca, po preteku tega roka pa bodo pričele veljati prve oz. druge rezervne številke. Kot zanimivost morda pa tudi v tolažbo vsem, ki so ostali praznih rok, povejmo, da je žreb izbiral med 350.000 srečkami — pa drugič bolje!

(JB)

Danes božična liturgija v cerkvi sv. Spiridona

Srbski pravoslavni kristjani bodo danes v cerkvi sv. Spiridona praznovali svoj božič. Slovesno božično liturgijo bo daroval pop Ilija IviĆ. Srbski verniki se po julijanskem koledarju spominjajo Jezusovega rojstva trinajst dni kasneje kot katoličani. Vigilijo imenujejo tudi »praznik badnjaka« (badnjak je hrastova veja, ki jo verniki na ta večer prinašajo v stanovanja). Včeraj so vigilijo na sedežu Srbske pravoslavne skupnosti praznovali po starem običaju.

Stopnice in tla so potresli s slamo, ki simbolizira hlev, v katerm se je rodil Jezus. Na vigilijo se srbski verniki poklonijo tudi spominu pokojnikov in postavijo v kote stanovanja orehe. Otroci so na ta dan prejeli veliko daril, predvsem slaščic, starejši pa so za praznik skuhali značilen srbski čaj z medom in slivovko. Včeraj so v cerkvi sv. Spiridona pravoslavni verniki prisostvovali jutranji liturgiji in večernicam.

Nadvse uspešni premieri v kinodvorani Ariston

V Trstu so filmske predpremiere, če lahko nadenemo ta naziv filmom, ki jih prikažejo enkrat ali največ dvakrat pred rednim predvajanjem, prava redkost. Razlogov za to primanjkovanje je kajpak veliko. Lastnikom kinodvoran, predvsem tistim, ki ne živijo v Trstu in iz oddaljene Padove upravljajo dobršen del tržaškega filmskega trga, pomenijo stroški brez takojšnjega povračila nekaj, za kar se ne splača tvegati niti lire. Filmska predpremiera pa je v grobih obrisih prav to, plačevanje pravic za predvajanje filma samo enkrat, in to se, po mnenju marsikoga, ne splača.

Lastniki kinodvorane Ariston pa vztrajajo v svoji »tradiciji« predvajanja filmskih predpremier in so tudi tokrat presenetili svoje gledalce z enkratno ponudbo. Škoda le, da sta ostali premieri Jarmuschovega filma *Daunbailò* in Avatijevega *Regalo di Natale* le filmski dogajanji, saj v kinodvorani Ariston ni bilo »gostov«. Bistvo enkratnih predvajanj filmov, ki bodo itak deležni redne distribucije, je ravno v tem, da gledalci spoznajo tudi filmske avtorje ali igralce. Zdaj, ko je vzdušje kinoklubskih debat po ali pred predvajanjem filma vsaj v večjih mestih že pozabljeno, so predpremiere kdaj dejansko le mondena verzija tistih spodbudnih debat, ki so sledile kinoklubskim predstavam.

V kinodvorani Ariston ni bilo, ne v ponedeljek, še manj pa včeraj dopoldne, pravega mondenega življenja. To pa še ni preprečilo številnim Tržačanom, da so v ponedeljek pozno zvečer in včeraj zjutraj navalili v dvorano, da bi si ogledali dva težko pričakovana filma. Že v ponedeljek si je Jarmuschov črnobeli film, v katerem nastopajo John Lurie, Tom Waits in Roberto - Call me Bob - Benigni, ogledalo rekordno število približno 600 gledalcev, včeraj zjutraj pa si jih je Regalo di Natale ogledalo še sto.

V nedeljo, ko so v kinu Ariston predvajali še prvi del drugega polčasa animiranega filma *Labyrinth,* se je pred vhodnimi vrati že gnetlo ljudi. Ob desetih ni bilo več praznih kotičkov v sicer prostorni veži kinodvorane, tako da so se gledalci zbirali tudi pred dvorano v Drevoredu Gessi. Končno je David Bowie zapel svojo zadnjo pesem v *Labyrinthu,* gledalci so morali zapustiti dvorano kar po stranskih vhodih in v spraznjeni dvorani je zavladal trenutek neverjetne tišine.

Potem pa so se tudi v Aristonu obnovili tisti čarobni trenutki, ki so večini gledalcev povsem tuji, trenutki, ko se običajno neemotivno občinstvo sprosti in nagradi posebno posrečene trenutke filma z aplavzom.

De Ferra o tržaški kulturi

V Časnikarskem krožku na Korzu Italia 12 se bo danes popoldne začel nov ciklus popoldnevov, namenjenih gospem. Prvo predavanje bo imel prof. Gianfranco De Ferra, ki bo govoril o tržaški kulturi. Začetek ob 16.30.

Še zadnje glasbene prireditve ob letošnjih novoletnih praznikih

Glasbenih prireditev in koncertov med tokratnimi novoletnimi prazniki v Trstu ni manjkalo. Zadnji je bil na vrsti včeraj in sicer v Galeriji Tergesteo, kjer je ob 11. uri nastopila mestna godba na pihala s koncertom, uglašenim na praznično razpoloženje. Okrog 30 godbenikov, v glavnem mladih, je lepo izvedlo program skladb, v katerega so vključili tudi tržaške popevke. Galerijo je napolnilo občinstvo, ki ni štedilo z aplavzom.

Prav tako včeraj dopoldne je bila v stolnici sv. Justa maša, pri kateri je sodeloval zbor Cappella civica.

Tudi pihalni ansambel konservatorija Tartini je imel dva koncerta, namenjena ostarelim meščanom. Prvi je bil v ponedeljek popoldne v Domu za ostarele v Ul. Pascoli, drugi pa včeraj dopoldne v Domu »Casa serena«.

□ **Institut za otroštvo** pri bolnišnici Burlo Garofolo razpisuje natečaj za vse, ki so diplomirani v psihologiji, pedagogiji, medicini, kirurgiji in biologiji in ki želijo sodelovati pri raziskovalnem delu za izboljšanje zdravniške oskrbe za otroke. Na razpolago je 5 štipendij v višini 13.200.000 lir.

Prošnje je treba najkasneje do 12. februarja 1987 oddati na tajništvu Instituta za otroštvo (Ul. dell'Istria 65/1).

PELLICCERIA CERVO

TRST — Drevored XX. septembra 16
Telefon 767914

velika izbira:
krzen — jop — našitkov
izredna kakovost
zadnji modni kroji
po ugodnih cenah

PELLICCERIA ALBERTI

Ul. delle Torri 2

priporočeni trgovini za vaše nakupe

Spomin na učitelja Košutnika in Venturinija ki ju je fašizem pregnal, kot mnoge druge

Menim, da ni napak, če obudimo nekaj spominov na naše zaslužno učiteljstvo, ki je delovalo v Bregu pred približno 60 leti, t. j. prva leta po prvi svetovni vojni, ko so v vsem »kraljevali« štirje pedagoški stebri in odlični kulturni in gospodarstveni delavci, danes seveda že davno pokojni. Bili so med moškimi Franc Košutnik, nadučitelj v Ricmanjih, Fran Venturini v Borštu, Fran Ferjančič v Boljuncu ter Fran Jereb v Dolini. Kot naročeno: 4 Franci in vsi štirje so morali zapustiti svoja službena mesta in se pred valom fašizma umakniti v Jugoslavijo. Za danes bi se omejil z nekaj stavki na prva dva - Košutnik in Venturini.

Franc Košutnik, čeprav po rodu iz Štajerske, je posvetil dobršen del svojega zelo plodovitega življenja zapuščeni Istri, zavedajoč se v polni meri, da je bil tu bolj potreben. Košutnik je bil vsestransko razgledan prosvetni delavec, odličen glasbenik, gospodar in vrtnar. Dalj časa je sodeloval tudi v dolinskem občinskem svetu. Službena pot ga je zanesla najprej v Podgrad, nato v Marezige, Pridvor, Dolino, nato v Ricmanje, kjer je služboval najdlje in končno še v Boršt. Košutnik je bil tudi velik družabnik in humorist. Naj navedem vsaj enega izmed mnogih pripetljajev. Bilo je na železniški postaji v Ricmanjih, kjer je z dvema železniškima uslužbencema čakal na vlak, ko se pojavi neki stotnik, ki je bil strah v občini. In vpraša prvega uslužbenca, kaj da počne tu. Pa mu ta odgovori: »Špeto kva mio penzion.« Nato drugega. Ta mu odgovori: »Faso kva mio servicijo.« Nakar se obrne h Košutniku, vprašaje ga: »E lei?« Košutnik: »Mi no me intrigo kola ferovia.« Lep čas smo se vsi zabavali s tem odgovorom. Po odselitvi je bil Košutnik predavatelj na Rudarski šoli v Celju, kjer je umrl točno pred dvajsetimi leti, star 83 let. Med vojno so ga Nemci z družino odselili v Srbijo.

O dolgoletnem nadučitelju Franu Venturiniju v Borštu naj takoj zapišem, da je bil mnogo let tudi dolinski župan, dokler niso namestili laškega. Nato je poučeval nekaj časa na Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Jakobu. Venturini je vtisnil s svojo markantno osebnostjo pečat bodočim generacijam. Bil je velik idealist in neupogljiv bojevnik. Venturini ni bil le spreten šolnik, temveč je dolgo časa z vnemo in neumorno dejavnostjo posegal v vsa snovanja tržaških okoliških Slovencev. Venturinija je poznal vsak naš človek, saj se je znal vsakemu približati. Vedno je bodril ljudi in jim znal svetovati, dokler ni moral leta 1927 zbežati iz Trsta pred podivjanostjo fašistov. Naselil se je v Ljubljani in nadaljeval z enakim delom in elanom kot na Primorskem. Umrl je v Ljubljani star 70 let. Pokopan je bil v Trstu in njegovega pogreba se je udeležila ogromna množica ljudstva, ki je prihitela od blizu in daleč, da se poslovi od svojega učitelja, zborovodje in organizatorja.

ERNEST ŠVARA

Jutri v Verdiju madžarski balet

V tem mesecu bosta v okviru rednega repertoarja v tržaškem Verdijevem gledališču na sporedu dve madžarski deli. Državna opera iz Budimpešte se bo jutri, 8. januarja, predstavila z baletom »Ma fille ma gardee« Jeana Daubervala na glasbo Fernanda Herolda, prirejeno po Johnu Lanchberyju. Predstavo bodo do 18. januarja osemkrat ponovili. Za režijo bo poskrbel Janos Sandor, za scene pa Frederich Ashton.

Za Trst bo absolutna novost drugo madžarsko delo, in sicer pravljica »Hary Janos« Bele Paulini in Zsolta Harsanyija na glasbo Zoltana Kodalyja, ki jo bodo prvič uprizorili 27. januarja. Italijanski prevod je pripravil Giorgio Pressburger. Delo bo predstavila Državna opera iz Budimpešte. Operni direktor bo Tamas Pal, režiser Lazslo Vamos, za scene in kostime pa bo poskrbel Attila Csikos. Peli bodo Petra Malakova, Rosanna Didonè, Jadranka Jovanovič in Max René Cosotti. Tudi to delo bodo osemkrat ponovili, zadnjič 15. februarja.

Novoletno praznovanje članov Društva abstinentov »Acat 86«

V ponedeljek zvečer so se v gostilni Tul v Mačkoljah zbrali člani Društva abstinentov "Acat 86" iz tržaške pokrajine, da bi proslavili prihod novega leta. Člani Društva so ljudje raznih starosti, ki so se iz najrazličnejših vzrokov odrekli uživanju alkoholnih pijač, nekateri med njimi pa niso alkohola nikoli zaužili. Ob sproščenem klepetu in petju so slovenski in italijanski abstinenti nazdravili s kozarcem sadnega soka in mineralne vode, privoščili pa so si slasten prigrizek domačega pršuta

gledališča

ROSSETTI
Od 9. do 11. t. m. (predstava izven abonmaja): Antonella Steni v LA VITA È PALCOSCENICO Amendole, Broccolija in Corbuccija. Nastopa Crazy Gang. Za abonente 30-odstotni popust. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti (tel. 69406).

VERDI
Jutri, 8. januarja, premiera baletne predstave LA FILLE MAL GARDEE gledališča OPERA iz Budimpešte.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - V ponedeljek, 12. januarja, ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopila skupina MOSKOVSKIH VIRTUOZOV z violinistom V. Spivakovom.

SKD Tabor - Opčine, Prosvetni dom v nedeljo, 11. t. m., ob 16. uri NOVOLETNI KONCERT. Izvaja godba s Proseka pod vodstvom Slavka Luxe.

razstave

V tržaški občinski galeriji - Trg Unità - razstavljata še danes, 7. januarja, slikarja LIANA SILVESTRI in ROBERTO PISON.

Galerija Cartesius je pripravila dvojno grafično razstavo, ki bo trajala do 5. februarja. Gre za dela znanih domačih in tujih mojstrov.

primorski dnevnik

CELOLETNA PREDNAROČNINA

do 31. 1. 1987

95.000 LIR

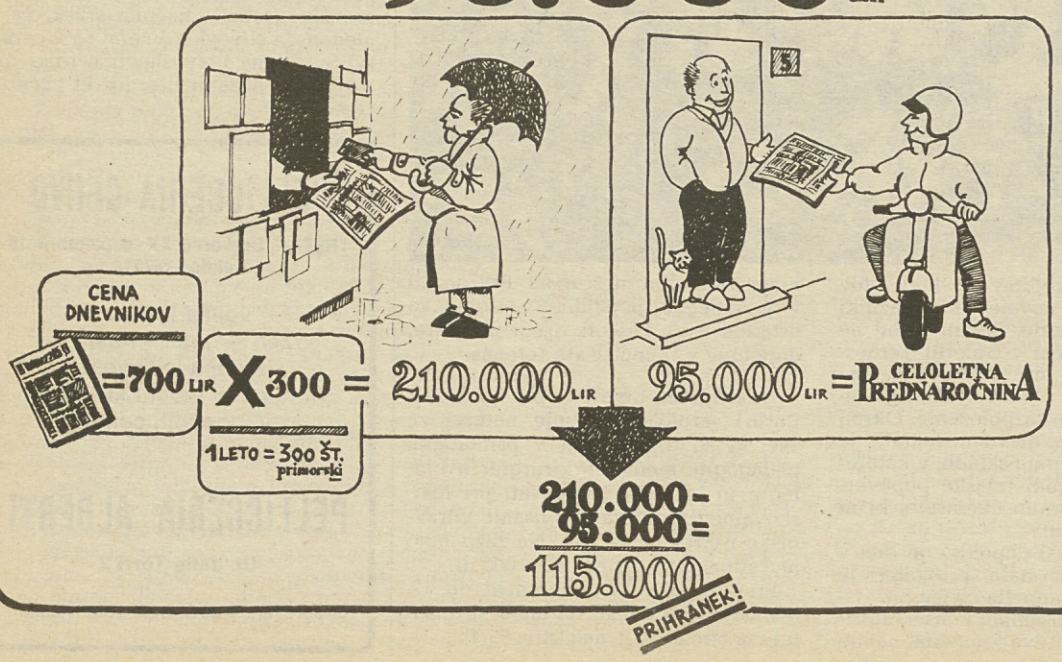

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE
OPERA BALET SNG — LJUBLJANA

Baletni triptih

1. Richard Wagner: Siegfriedova idila; 2. Richard Wagner: Matilda; 3. Ludwig van Beethoven: Pastoralna simfonija.

Dramaturgija, režija, koreografija MILKO ŠPAREMBLEK

V soboto, 10. t. m., ob 20.30; v nedeljo, 11. t. m., ob 16. uri.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Wolfgang Kohlhaase - Rita Zimmer

Riba za štiri

Režija JOŽE BABIČ

Ponovitve
— danes, 7. t. m., ob 20.30 ABONMA RED D - mladinski v sredo
— jutri, 8. t. m., ob 20.30 ABONMA RED E - mladinski v četrtek.

kino

ARISTON - 16.00, 22.00 **Labyrinth - dove tutto è possibile,** anim./dram., VB/ZDA 1986, 100'; r. Jim Henson; i. David Bowie, Jennifer Connelly.

EXCELSIOR I - 17.00, 22.15 **Stregati,** kom., It., r. Francesco Nuti; i. Ornella Muti, Francesco Nuti.

EXCELSIOR II - 16.45, 21.45 **Shangai Surprise,** dram., ZDA/VB 1986; r. Jim Goddard; i. Madonna, Sean Penn.

FENICE - 17.00, 22.15 **Yuppies II.,** kom., It. 1986, 100'; r. Enrico Oldoini; i. Massimo Boldi, Jerry Calà.

GRATTACIELO - 16.00, 22.15 **7 chili in 7 giorni,** kom., It. 1986, 90'; r. Luca Verdone; i. Renato Pozzetto, Carlo Verdone.

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 **Pirati,** akc., Fr./Tuniz. 1985, 124'; r. Roman Polansky; i. Walter Matthau, Cris Campion.

NAZIONALE II - 16.00, 22.15 **Superfantozzi,** kom., It. 1986, 95' ; r. Neri Parenti; i. Paolo Villaggio, Lia Bosisio.

NAZIONALE III - 16.00, 22.15 **Corto circuito,** fant., ZDA, 1986, 138'; r. John Badham; i. Ally Sheedy, Steve Guttenberg.

EDEN - 15.30, 22.00 **Centraliniste supersexy,** porn., □□

MIGNON - 15.00, 22.00 **Gli Aristogatti,** ris., prod. Walt Disney.

CAPITOL - Danes zaprto

ALCIONE - 15.00, 21.45 **Aliens - scontro finale,** fant. ZDA 1986, 120'; r. James Cameron; i. Sigourney Weawer, M. Biehn

LUMIERE FICE - 16.30, 22.00 **A mezzanotte circa,** glas./dram., Fr. 1986; 120'; r. Bertrand Tavernier; i. Dexter Gordon, Francois Cluzet.

VITTORIO VENETO - 16.00, 22.10 **Pericolosamente insieme,** dram., ZDA 1986, 116'; r. Ivan Reitman; i. Debra Wriger, Robert Redford.

RADIO - 15.30, 21.30 **Il sesso sulle labra,** porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Darujte v sklad
Mitje Čuka

razna obvestila

Sporočilo ansamblu TPPZ in mladinski skupini P. Tomažič — Razpored vaj za jubilejni koncert, ki bo v soboto, 24. t. m. v gledališču F. Prešeren: v petek, 9. t. m., ob 20.30 TPPZ, v nedeljo, 11. t. m., ob 10. uri TPPZ in mladinska skupina, v petek, 16. t. m., ob 20.30 TPPZ, v nedeljo, 18. t. m., ob 10. uri TPPZ in mladinska skupina ter v torek, 20. t. m., ob 20.30 generalka za vse. V petek, 9. t. m., bomo na vaji razdelili novo brošuro o 15-letnici delovanja TPPZ P. Tomažič.

Upravni odbor KD V. Vodnik iz Dolina sklicuje REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v petek, 9. t. m., v društveni dvorani ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju.

MPZ V. Vodnik - Dolina obvešča vse pevce, da je vaja jutri, 8. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 7. januarja 1987
ZDRAVKO

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.37 - Dolžina dneva 8.52 - Luna vzide ob 11.43 in zatone ob 0.28.

Jutri, ČETRTEK, 8. januarja
SEVERIN

PLIMOVANJE DANES: Ob 3.00 najvišja 34 cm, ob 10.31 najnižja -14 cm, ob 14.57 najvišja -5 cm, ob 20.06 najnižja -18 cm.

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 5,4 stopinje, zračni tlak 1005 mb pada, veter jugovzhodnik 4 km na uro, vlaga 82-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,3 stopinje.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 5. do sobote, 10. januarja 1986
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Ul. Zorutti 19, Largo Osoppo 1 (Greta), Lungomare Venezia 3 (MILJE), Trg Cavana 1, Trg Giotti 1.

NABREŽINA (tel. 200466), BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 19.30 do 8.30

Trg Giotti 1, Trg Cavana 1, Lungomare Venezia 3 (MILJE).

NABREŽINA (tel. 200466), BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

mali oglasi

OSMICO je v Borštu odprl Danilo Glavina.

V NABREŽINI je odprl osmico Mirko Radovič. Toči belo malvazijo in pristen teran izpod Praprota.

ZADRUGA BREG nujno išče zadnjega člana za gradnjo stanovanja v Boljuncu. Pogoji: bivajoč ali rojen v občini Dolina. Tel. 228110 int. 15 od 8. do 14. ure ali tel. 228877 od 14. do 20. ure.

DAJEM V NAJEM 140 kv. m prostora, primernega za urad in skladišče. Tel. 228390

PRODAM vinograd, 2880 kv. m, v Dolini. Tel. 228390.

VRTNAR nudi vsa zimska vrtna dela. Tel. 212824.

DEKLE izučeno za šiviljo z izkušnjami v ročni obrti išče zaposlitev na področju šiviljske ali umetne obrti. Tel. 040/211815 ob večernih urah.

razne prireditve

KD Rdeča zvezda vabi, da bi novo leto začeli z dobro voljo skupaj s kabaretno skupino KARST BROTHERS v športno-kulturnem centru v Zgoniku v nedeljo, 11. januarja, ob 17.30. Pridite, zabavali se boste!

Sekcija VZPI-ANPI Boršt — Zabrežec s sodelovanjem PD Slovenec in osnovno šolo priredi proslavo v spomin padlih tovarišev dne 10. 1. 1987, ob 20.30 v prosvetni dvorani v Borštu.

IZREDNA PRODAJA

PLAŠČEV
PLAŠČEV
PLAŠČEV
VSEH VELIKOSTI

Emporio FIORENTINO
TRST - Ul. S. Maurizio 16 (Trg Ospedale) - Tel. 794669

menjalnica

5. 1. 1986

Ameriški dolar	1330.—	Japonski jen	8.—
Nemška marka	694.—	Švicarski frank	825.—
Francoski frank	209.—	Avstrijski šiling	98.40
Holandski florint	613.—	Norveška krona	179.—
Belgijski frank	32.70	Švedska krona	195,50.—
Funt šterling	1975.—	Portugalski eskudo	8.70
Irski šterling	1870.—	Španska peseta	9.60
Danska krona	181.—	Avstralski dolar	840.—
Grška drahma	9.20	Debeli dinar	2.25.—
Kanadski dolar	950.—	Drobni dinar	2.25.—

BCKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Tel.: Sedež 61446 - 68881 Agencija Domjo 831-131

ti in morje vojko colja

Nepotopljivost dodatna varnost tudi na našem mirnem Jadranu

Brodolomi zaradi razburkanega morja so na Jadranu prava redkost. Občasno lahko orkansko morje in veter že res polomita jambor in prizadeneta precejšnjo škodo nadgradnji, da bi pa se zato plovilo potopilo, bi morali izven našega Jadrana. Povsem drugačen pa je položaj, ko nas razburkano morje nese proti obali ali čerem. V starem dalmatinskem pregovoru pravi ladja mornarju, naj jo varuje pred kopnim, ona pa ga bo varovala pred morjem. Tega pregovora pa se na žalost držijo le redki, izkušeni pomorščaki.

Večina skuša v varni pristan tudi v primeru, ko je to zaradi razburkanega morja in vetra skrajno nevarno. Predvsem lastniki večjih jadrnic in gliserjev precenjujejo svoje sposobnosti, zaverovani v prepričanje, da jim večje plovilo zagotavlja varnost. Nič ni bolj zmotnega kot tako prepričanje. Iz vseh dosedanjih ugotovitev je predvsem na severnem Jadranu navtičnim turistom nevarna burja. Ta pa, kot vemo, ne povzroča večjih valov, da so jim kos manjša plovila, ki nudijo burji manjši odpor. Vse severnojadranske pasere, guci, ščife in kaiči niso daljši od 6 metrov, vseeno pa uspešno kljubujejo burji. Tega ne moremo trditi za večja plovila, ki imajo visoke boke in še višje nadgradnje. Ti nudijo burji izreden upor, da se lahko le izkušen pomorščak izvleče iz zapleta. Pred leti so se Srakane pri Lošinju spremenile v pravo grobišče jaht, ko je skupina dopustniških kapitanov zaradi močne burje zaplula v Unijski kanal v zmotnem prepričanju, da bo tako na varnem pred burjo. Vzvalovanost že res ni bila pretirana, je pa bila zato hitrost z Osoršćice padajoče burje večja kot na odprtem morju, da ji niso bile jahte kos in jih je nosilo proti Srakanam. Malo jim je pomagalo, da je bila večina jaht nepotopljivih, saj so se na čereh tako obtolkle, da so bile v bistvu le še za odpad.

Toliko opevana in v Franciji zakonsko obvezna nepotopljivost ni v bistvu pripomogla k večji varnosti, saj se je niso dopustniški kapitani v Unijskem kanalu poslužili. Osebno pa sem prepričan, da bi bila tudi na Jadranu nepotopljivost smotrna konstrukcijska izbira, tista rešilna bilka, ki bi preprečila marsikateri brodolom. Seveda morajo biti vzgonske komore smotrno razporejene, da na pol potopljeno plovilo vsaj delno ohrani svoje plovne in maneverske značilnosti. V glavnem francoski obrati že vgradijo razne stiroporske mase, ali bolje rečeno, jih vbrizgnejo v dvojno dno in povsod, kamor je to mogoče. S tem ne zagotovijo samo nepotopljivosti, temveč tudi boljšo koibentacijo, v bistvu zaščitijo plovilo pred poletno pripeko in zimskim mrazom. Seveda zahteva tak polistirol nekaj pazljivosti, da ne postane leglo vlage in neprijetnih vonjev. Poleg polistirola so se v Franciji dobro obnesle napihljive komore iz PVC, ki jih lahko vgradimo v vsako plovilo. Napihnemo jih seveda z jeklenkami s stisnjenim zrakom.

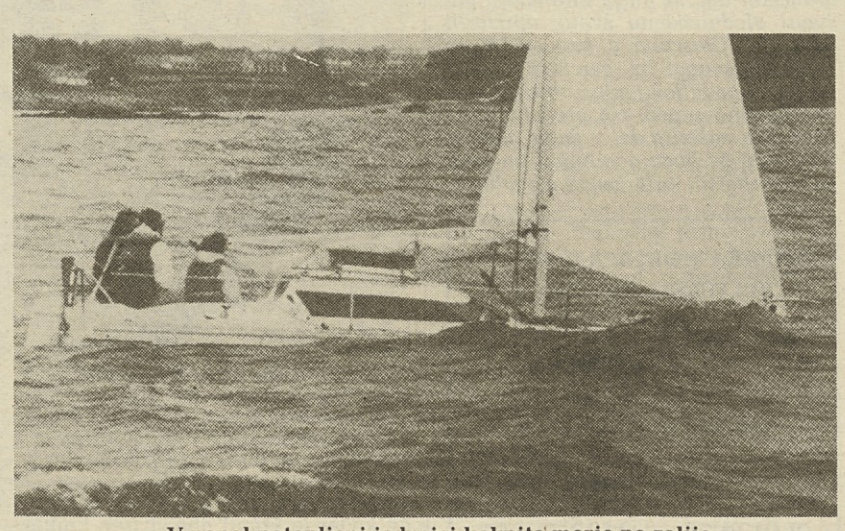

V napol potopljeni jadrnici kokpita morje ne zalije

Kdor računa, da bo prej ali slej izkoristil nepotopljivost svojega plovila, bo moral seveda poskrbeti, da bo imel ob vdoru vode čim manj škode. Vsi navigacijski in drugi elektronski instrumenti, naj bodo torej vgrajeni čim višje, skoraj pod stropom. Tu naj bo tudi nekaj shrambic za dragocenosti, dokumente in navtične karte. Notranji motor nam bo seveda zalilo, če pa je ta dizelski in ni obratoval ob zalitju, bo škoda minimalna. Povsem drugače bo s klasičnimi akumulatorji, ki jim dodajamo distilirano vodo. Ti so obsojeni na propad, če niso bili nameščeni v vodotesnem prostoru, ki je imel dovod zraka po cevi, ki se končuje pod stropom kajute. S krmnimi motorji ni večjih težav, saj lahko postavek dvignemo, da je motor na suhem, lahko ga celo uporabimo za plovbo.

Tudi v takih pogojih je pri jadrnicah plovba mogoča. Upamo si celo trditi, da je varnejša, saj je plovilo do skrajnosti obteženo, da z lahkoto kljubuje vetru in morju. Plovba je seveda neudobna, ker vsak večji val pljusne na palubo in konča v kokpitu, če ta nima po nordijskem zgledu vetrobrana. Z jadri ali krmnim motorjem se bomo le počasi pomikali, zaradi izredne teže pa nam kinetična energija zagotavlja precejšnjo prodornost, upoštevati pa jo moramo pri manevriranju.

Po vsem tem je lahko vsakomur jasno, da nepotopljivost še poveča varnost, to predvsem pri jadrnicah in manjših čolnih.

sklad mitja čuk jelka cvelbar

Gibalna neokretnost šolskega otroka

Večkrat se je pojavilo mnenje, zlasti med starši in šolniki (pri tem mislimo tudi vzgojitelje v vrtcih), da bi bila potrebna za njihovo delo strokovna beseda. Naš Sklad si je zato zamislil za letošnje šolsko leto vrsto predavanj, ki naj bi bila v pomoč staršem in vsem vzgojiteljem pri njihovem praktičnem delu in vsakdanjih težavah. Predavanja naj bi bila sicer strokovna, vendar dovolj dostopna vsem.

Prvo iz niza teh predavanj je bilo na sporedu v torek, 16. decemebra, v Ul. Donizetti 3. Na temo Gibalna neokretnost šolskih otrok se je poglobljeno razgovoril dr. Viljem Ščuka iz novogoriške Ambulante za motnje v razvoju.

V predavanju, ki je izčrpno odgovarjalo na marsikatero vprašanje iz praktičnega dela, so bile nakazane možnosti detekcije, prevencije in korekcije gibalne neokretnosti v okviru dejavnosti osnovne zdravstvene službe in šole.

Pravimo, da je človek ustvarjalen in da je to tista njegova bistvena značilnost, ki ga postavlja v evoluciji vrst na prav posebno mesto. »Ustvarjalnost pa je,« nam je povedal dr. Ščuka, »splet potreb čustev in razuma, ki se pri vsakem izmed nas zrcalijo v drugačnih medsebojnih razmerjih. Udejaniti se more le z gibom. Če se že v najosnovnejših, nagonsko pogojenih gibih srečujemo s čustveno komponento, predpostavlja motorična aktivnost človeka tudi vključitev razuma, ki potencira človekovo gibalnost na neslutene razsežnosti.«

»Bog je izoblikoval roko, da duša ne bi bila nema«, tega tibetanskega pregovora se je poslužil predavatelj, da bi nazorno prikazal, kaj gib pomeni. Kajti gib, gibalnost je ena najosnovnejših danosti, potreb in pogojev za osebnostni razvoj človeka. Šolski zdravniki, ki se ukvarjajo z rastjo, razvojem in zorenjem, ne smejo, po mnenju dr. Ščuke, mimo otrokove gibalnosti. Morda je pri nas, glede na to, da take vrste šolskih zdravnikov ne poznamo, še na kom naloga, da ne prezre gibalnosti otrok. Intuitivno se morda starši zavedamo, vzgojitelji slutimo, da nekaj ni v soglasju s potrebami naših otrok, kar se tiče gibalnosti v vrtcih in po šolah. Vendar bi mogli, ko bi poslušali predavanje dr. Ščuke, marsikatero intuicijo potrditi in izoblikovati v misel, ki bi končno rodila novo spoznanje in pomoč našim otrokom.

V naših možganih leži namreč potencial več kot 10.000 milijard živčnih celic, od katerih je vsaka sposobna, da z 10.000 zvezami izvede različne gibalne vzorce. Vprašanje je, koliko teh zvez nam je uspelo vzpostaviti v predšolskem obdobju, ki je najprimernejše za nastajenje teh zvez.

Marsikateri vzgojitelj, učitelj ali profesor bi na predavanju široko razprl oči ob znanstvenih dognanjih v zvezi z gibljivostjo predšolskih otrok.

Novorojenček, ki priveka na svet iz varnega in toplega maminega telesa v neizmernih čudnih in mučnih težavah, se kmalu nauči, da njegovo vekanje prikliče nekaj toplega, nežnega, mehkega, kakor prvič, ko je zajokal in so ga po umivanju zavili v toplo odejo. Kakor takrat, ko ga je zbudila lakota in je dobil toplino, ki mu je dala okušati sladko mleko in ga zazibala v potešenost. Njegovo gibanje, njegovo jokanje je sprožilo vednost, da z gibanjem nekaj doseže. Razvoj je to vednost s pomočjo gibanja spremenil v misel. Marsikdaj bi bilo v šoli nadvse koristno vedeti, kdaj lahko gibalna neokretnost vpliva na učenčevo delo. Za ugotavljanje skladnosti delovanja in stopnje izkoriščenosti možganskih kapacitet v zvezi z gibalnostjo se lahko poslužujemo preverjanja tistih telesnih in duševnih značilnosti, ki so povezane z gibalnostjo.

(se nadaljuje)

SLOVENIJALES
DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.20 Inf. oddaja: Uno Mattina
9.35 Nanizanka: Sherlock Holmes
10.30 Gospodarska rubrika
10.50 Inform. oddaja: Okrog nas
11.30 Naniz.: Doktor Simon Locke
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Varietè: Pronto... chi gioca?
13.30 Dnevnik
13.55 Dnevnik. Tri minute...
14.00 Pronto... chi gioca? (2. del)
14.15 Risanka: Sansone e Isidoro
15.00 Dokumentarec: Življenje živali
15.30 Dokumentarec: Luigi Pirandello
16.00 Film: Operazione cioccolata
17.00 Dnevnik. Kratke vesti
17.05 Film: (2. del)
18.00 Dnevnik. Kronike
18.30 Kviz: Parola mia
19.40 Almanah jutrišnjega dne
19.50 Vreme in dnevnik
20.30 Film: Il tassinaro (r. Alberto Sordi, i. Alberto Sordi, 1. del)
21.35 Dokumentarna oddaja: Quark
22.20 Dnevnik
22.10 Filmske novosti
22.15 Športna sreda
23.30 Dnevnik

RAI 2

11.45 Varietè: Cordialmente
13.00 Dnevnik
13.25 Književne novosti
13.30 Nanizanka: Quando si ama
14.20 Risanka: Braccio di ferro
14.30 Dnevnik
14.35 Mladinska oddaja: Tandem (igre in risanke)
16.55 Dokumentarec: Io, Pulcinella
17.30 Dnevnik - kratke vesti
17.35 Rubrika: Bolj zdravi, lepši
18.20 Dnevnik. Šport
18.30 Nanizanka: L'ispettore Derrick - Morte di un trombettista
19.40 Vreme in dnevnik
20.20 Športne vesti
20.30 Film: Via col vento (dram., ZDA 1939, r. Victor Ileming, i. Vivien Leight, Clark Gable, 1. del)
22.10 Dnevnik
22.20 Nadaljevanka: Atelier (r. Vito Molinari, i. Elsa Martinelli, Paola Pitagora, 6. del)
23.30 Dnevnik
23.40 Film: Davide e Golia (bibl., It. 1959, r. R. Thorper, i. Orson Welles, Eleonora Rossi Drago)

RAI 3

12.50 Nadaljevanka: Anna Karenina (L. Tolstoj, i. Lea Massari, 3. del)
14.00 Tečaj ruščine
14.35 Informativna oddaja: Basic (3. del)
14.55 Glasbena oddaja: Glasba našega stoletja (F. Pennisi)
15.55 Informativna oddaja: Vzdrževanje muzejev (2. del)
16.25 Dokumentarec: Znanost za vse - Začetek farmacevtske industrije
16.55 Varietè: Dadaumpa (Milleluci 1974)
18.05 Glasbena oddaja: Rockline, najboljše pesmi angleške Top lestvice (prod. BBC)
19.00 Dnevnik
19.35 Rubrika: Rekordne ženske
20.05 Izobraževalna oddaja: Otrok - vrsta, ki izumira?
20.30 Film: Abissi (dram., ZDA 1977, r. Peter Yates, i. Robert Shaw, Jacqueline Bisset)
22.30 Dnevnik
22.35 Glasbena oddaja: Clip (Graffiti di videomusica)
24.00 Dnevnik

RTV Ljubljana

9.00 Nadaljevanka: Ščuke pa ni, ščuke pa ne (Tone Partljič, 3. del)
16.30 TV mozaik (pon.)
17.20 Poročila
17.25 Otroški program: slovenska ljudska pravljica - O treh ukradenih kraljičnah
17.50 Otroška predstava: Rdeča kapica (avtor Z. Pirtovšek, nastopa otroška gledališka skupina iz Deskel, ki jo vodi M. Štrukelj, rež. J. Drozg, scena V. Rijavec; dogaja se leta 1971 kjerkoli na Slovenskem, pravi avtor nove Rdeče kapice, ki je seveda sodobna zgodba.)
18.15 Izobraževalna oddaja
18.45 Risanka
19.00 Danes. Obzornik
19.26 Vremenska napoved
19.30 Dnevnik
20.05 Film tedna: Restavracija (dram., ZDA 1982, r. Barry Levinson, i. Steven Guttenberg, Daniel Stern, Mickey Rourke)
21.55 Dnevnik
22.10 Svet na zaslonu

TV Koper

14.00 TV Novice
14.10 Glasbena oddaja: Speciale Orecchiocchio
15.00 Otroški spored
18.00 Nadaljevanka: I cento giorni di Andrea
19.00 Odprta meja

V današnji Odprti meji bosta med drugimi prispevek o šolarjih in dijakih, ki se po najdaljših zimskih počitnicah vračajo v šolo, in oddaja o uporabi slovenščine v zamejstvu z naslovom Jezik Slovencev v Italiji, ki jo je pripravil časnikar Igor Gruden.

19.30 TVD Stičišče
19.45 Rubrika: Mesto danes
20.00 Nanizanka: Victoria Hospital
20.25 TV Novice
20.30 Varieté: Hamburger Serenade (r. Pupi Avati)
22.00 Dnevnik
22.20 Dokumentarec: Automania
23.00 Nanizanka: I cavalieri del cielo
23.35 Šport. oddaja: Zgodovina boksa

CANALE 5

8.40 Nanizanka: La grande vallata
9.30 Nadaljevanki: Una vita da vivere, 10.20 General Hospital
11.10 Kvizi: Tutti in famiglia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito
13.30 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo
16.30 Nanizanka: Alice
17.00 Kviz: Doppio Slalom
17.30 Nanizanki: Love Boat, 18.30 Lou Grant
19.30 Variete: Studio 5
20.30 Film: Una strana coppia di suoceri (kom., ZDA 1979, r. Arthur Hiller, i. Alan Arkin, Peter Falk)
22.30 Dok.: Big Bang (vodi Jas Gawronski)
23.15 Nanizanke: Mississippi, 0.15 Squadra speciale, 1.15 Missione impossibile

RETEQUATTRO

8.30 Nanizanki: Vegas, 9.20 Switch
10.10 Film: Kim (pust., ZDA 1984, r. J. Davies, 2. del)
11.30 Nanizanke: Bravo Dick, 12.00 Mary Tyler Moore, 12.30 Vicini troppo vicini
13.00 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke Hello Spank, Mimi, Masters
14.30 Nanizanka: La famiglia Bradford
15.30 Film: Si riparla dell'uomo ombra (krim., ZDA 1939, r. Woodbrid Strong Van Dyke; i. Myrna Loy, William Powell)
17.30 Nadaljevanka: Febbre d'amore
18.15 Kviza: C'est la vie, 18.45 Il gioco delle coppie
19.30 Nanizanki: Charlie's Angels, 20.30 Spenser
22.20 Film: I giovani leoni (dram., ZDA 1958, r. Edward Dmytryk, i. Marlon Brando, Montgomery Clyft)
1.35 Nanizanka: Vegas

ITALIA 1

8.30 Nanizanka: Fantasilandia - Vita semplice
9.15 Nanizanka I viaggiatori del tempo - La scelta del destino
10.00 Nanizanke: I ragazzi del computer, 11.00 La strana copia, 11.30 Quincy, 12.30 T.J. Hooker, 13.30 Tre cuori in affitto
14.00 Variete: Candid Camera
14.15 Glasbena odd.: Deejay Television
15.00 Nanizanka: Time Out
16.00 Otroška oddaja: Bim, Bum, Bam, vmes risanke Holly e Benji, Magica Emy, Occhi di Gatto
18.00 Nanizanke: Arnold, 18.30 La casa nella prateria, 19.30 Happy Days
20.00 Risanka: Mila e Shiro
20.30 Kviz: O.K. Il prezzo è giusto 22.45 Aktualnosti: Controcorrente
23.30 Nanizanke: La camera oscura, 0.30 Toma, 1.30 Simon & Simon

TELEPADOVA

12.00 Nad.: Senorita Andrea
13.00 Risanki: Ransie, Capitan Futuro
14.00 Nad.: Pagine della vita
15.00 Nad.: Senorita Andrea
15.45 Rubrika: La buona tavola
16.30 Risanke: Nino il mio amico Ninja, Coccinella, Ransie
18.00 Risanke: Carletto principe dei mostri, Le avventure di Huck Finn, Capitan Futuro
19.30 Film: I tromboni di Fra Diavolo (kom., It. 1962, r. Giorgio Simonelli, i. Ugo Tognazzi, Raimondo Vianello)
20.30 Film: Lo scugnizzo (dramn, It. 1979, r. Alfonso Brescia, i. Angelo Luce, Gianni Garko)
22.20 Film: Signore e signori (kom., It. 1965, r. Pietro Germi, i. Virna Lisi, Alberto Lionello)
0.30 Filmske novosti

TELEFRIULI

13.00 Nanizanka: Una famiglia intraprendente
13.30 Nad.: Rosa De Lejos
14.30 Dražba: Il tappeto orientale
15.00 Risanka: Hanna e Barbera
15.30 Glas. odd.: Music box
17.45 Nad.: Rosa De Lejos
19.00 Dnevnik
20.00 Informativna oddaja: Zdravstvo danes
20.30 Rubrika: Župan in njegovi ljudje
22.00 Rubrika o potrošništvu
22.30 Dnevnik
23.00 Rubrika: Il salotto di Franca

TELEQUATTRO

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Fatti e commenti

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček, pravljica, glasba; 8.10 V objemu gora; 8.40 Glasbeni mozaik; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Pisani listi: Rastline, Naš človek in njegova umetnost, Mozaik; 13.20 Cecilijanka 1986; 13.40 Glasbene skice; 14.10 Gospodarska problematika; 14.40 Glasbene skice; 15.00 Otroški kotiček; 16.00 Od Milj do Devina; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni in družbeni odmevi; 18.30 Glasbene skice; 19.20 Spored za naslednji dan.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 Jutranji spored; 8.05 Za knjižne molje; 8.30 Govorimo angleško; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Orkestri; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 13.30 Melodije; 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo; 14.25 Mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Glasbeno poetična oddaja: Peti letni čas; 18.30 S knjižnega trga; 19.00 Dnevnik; 19.35 Lahko noč otroci; 19.45 Glasbena medigra; 19.50 Likovni odmevi; 20.00 Zbori; 21.05 Iz opere Mefistofeles; 22.30 Melodije; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Jazz za vse; 0.05 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika in servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 13.40 Pesmi in plesi naših narodov; 14.40 Zanimivost; 15.00 Glasbeni kiosk; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o... ; 17.35 Melodije naj... naj... ; 18.30 Zaključek.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.00 Glasba; 6.45 Koledarček; 7.00 Dober dan; 8.00-12.00 Prisrčno vaši; 8.35 Po vaši izbiri; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Otroški kotiček; 10.35 Vstop prost; 11.00 Jezikovna pravila; 11.15 Perfetta armonia; 11.30 Na prvi strani; 11.35 In tako dalje; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Popevka tedna; 15.00 Kultura in umetnost; 15.45 Sintonizzatissimi; 16.00 Rock glasba; 16.15 Edig Galletti; 17.10 Bubbling; 18.33 Iz klasičnega repertoarja; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

10.00 Za vsakogar nekaj; 16.00 Besede in glasba; 19.00 Glasba po željah (tel. št. 212658); 20.40 Pogovor z odvetnikom, nato Drugi Trst; oddaje povezuje glasba.

Priprava pravilnika o delitvi prispevkov iz Goriškega sklada

Goriški sklad bo letos razpolagal z okrog 11,6 milijarde lir. Če k temu dodamo še dotacije iz lanskega leta, ki so v dobršni meri še neporazdeljene, potem se število milijard skoraj podvoji. Kako in po kakšnih kriterijih naj se ta finančna sredstva uporabijo. Ne glede na precejšnjo negotovost v zvezi s pripravo novega zakona o goriški prosti coni, se bo razširjeni odbor Goriške trgovinske zbornice v kratkem ukvarjal prav z izdelavo pravilnika o namembnosti in načinu uporabe razpoložljivih finančnih sredstev. Preureditev dosedanjih kriterijev je postala nujna zlasti po dotaciji novih finančnih sredstev iz paketa Altissimo, tistih, ki so že dejansko razpoložljiva in tistih, ki se bodo v sklad stekala do leta 1995 (skupaj nad 90 milijard lir).

Trgovinska zbornica je v zadnjih nekaj mesecih zbrala predloge strokovnih združenj, krajevnih ustanov in raznih organizacij, v kratkem pa naj bi se pričela razprava in to predvidoma na osnovi osnutka dokumenta, ki naj bi ga izdelala trgovinska zbornica.

Določiti bo treba predvsem kdo lahko koristi prispevke iz Goriškega sklada. Do zdaj so bile to le krajevne in druge ustanove, ne pa posamezniki. Večja razpoložljivost sredstev dopušča večje možnosti posegov na raznih področjih. Novi pravilnik bo po vsej verjetnosti predvideval različne načine finaciranja. Za to se predvsem zavzemajo predstavniki raznih strokovnih združenj. Skratka: namesto enkratnega prispevka, naj bi Goriški sklad prispeval letne kvote za amortizacijo posojil.

Opredeliti bo treba tudi pomembno vprašanje, če naj kriteriji veljajo za celotno razpoložljivost, ali pa naj bo upravljanje sredstev ločeno. To je denar, ki se steka iz paketa Altissimo naj gre izključno za gospodarske naložbe, medtem ko naj bi bila možnost uporabe sredstev iz tako imenovanih prelevmanov (dobre tri milijarde lir letno) nekoliko širša.

Predstavniki strokovnih združenj kmetijcev si prizadevajo, da bi tudi kmetijskemu sektorju zagotovili v večji meri možnost koriščenja Goriškega sklada.

Razširjeni odbor Trgovinske zbornice je torej pred zahtevno nalogo, saj ne bo lahko uskladiti vse predloge.

Deželno gledališče počasti Pirandella

Deželno stalno gledališče bo drevi ob 20.30 uprizorilo v Verdijevem gledališču Pirandellovo komedijo "Questa sera si recita a soggetto". Režiser predstave je Giuseppe Patroni Griffi, nastopajo pa, med drugimi, Mariano Rigillo, Paola Bacci, Giovanni Crippa, Laura Marinoni in Leopoldo Mastelloni. Z nocojšnjo uprizoritvijo se pričenja sklop prireditev v počastitev 50-letnice pisateljeve smrti. V tem okviru bo Deželno gledališče v prihodnjih dveh sezonah izpopolnilo triptih dramskih del, ki jih je Pirandello posvetil gledališkemu svetu: uprizorili bodo še "Ciascuno a suo modo" in "Sei personaggi in cerca d'autore". Krajši Pirandellov ciklus bodo sklenili z izredno zaporedno predstavitvijo vseh treh naštetih del v enem samem dnevu, ki ga bodo ponavljali po vseh pomembnejših italijanskih mestih.

LJUDSKA KNJIŽNICA D. FEIGEL
KULTURNI DOM GORICA

vabita
na srečanje s pisateljem

Cirilom Zlobcem

ob izidu knjige

SLOVENSKA SAMOBITNOST IN PISATELJ

Uvodna beseda:
dr. MIRKO PRIMOŽIČ

Jutri, 8. 1. 1987, ob 18. uri
v mali dvorani Kulturnega doma.

Mladi posredujejo stoletno tradicijo

Trije kralji so obiskali vsako vrhovsko domačijo

Kot že dolgo let veleva tradicija, se je včeraj popoldne na Vrhu odvijalo trikraljevsko koledovanje, ali bolje, kot temu pravijo na Vrhu, je klapa domačih mož in fantov pela Tri kralje. V prvih popoldanskih urah se jih je več kot dvajset zbralo v domači gostilni, od koder je krenil obhod treh kraljev in njihovih spremljevalcev. Še pred tem so, pod vodstvom starejših kolednikov, kot je na primer Marjo Vižintin, ki že od 14. leta dalje in nepretrgoma v vseh povojnih letih sodeluje pri tej pobudi, še enkrat ponovili kitice stare obredne pesmi.

Obiskali so vsako hišo v vasi in bližnjih zaselkih, skupno kakih šestdeset družin. Pred vsako hišo ali domačijo se je sprevod ustavil. Mlada solista sta zapela naprej: »Dober večer, gospodar, oj, gospodar, gospodinja...«, sledil pa je ubran pevski odgovor preostale skupine.

Ko je klapa odpela pesem, je v vrečo ali košaro spravila denar in vsakovrstne dobrote, od steklenic domačega vina do klobas doma zaklanega prašiča, ki so jih širokogrudno darovali vaščani, ter nadaljevala svojo pot po vasi. Vesel zaključek praznovanja je bil seveda zvečer, ko se je družba zbrala, da bi "pospravila" jedačo in pijačo in se za letos poslovila od treh kraljev.

Stavka v centrali

V tržiški termocentrali bo jutri štiriurna stavka uslužbencev. Oklicala jo je sindikalna zveza CGIL-CISL-UIL. Zaradi stavke ne bo težav ali prekinitev dobave elektrike.

V Gorici obnovili običaj obdarovanja mestnih redarjev

Kako se lahko čez noč majhna čuvajnica spremeni v simpatičnega orjaškega mestnega redarja, je dokazala skupina goriških trgovcev, ki je sklenila tudi oživiti običaj obdarovanja mestnih redarjev. Čuvajnico v križišču med ulicami Sauro, 24. maja, Duca d'Aosta in Filzi so v ponedeljek ponoči preoblekli v redarja, z metlo in culo v levi roki, ki je včeraj ves dan nadziral promet. Trgovci in tudi številni posamezniki so se pobudi o obnovitvi starega običaja obdarovanja redarjev odzvali in čez dan se je ob improviziranem spomeniku nabralo kar precej daril.

Včerajšnji praznik Treh kraljev je tako zaključil božično in novoletno obdobje. Praznik so v raznih krajih proslavili tudi z verskimi obredi, s prižiganjem kresov in drugimi običaji. Sončen in precej topel dan pa je bil kot nalašč za krajše ali daljše sprehode v naravo, v bližnji okolici in za obisk zimskošportnih središč v naši deželi, čeprav je, kot je slišati, snega bolj malo.

Danes skupščina goriške KZE Volili bodo vodilne organe

Po več kakor treh mesecih od izvolitve se bo danes ponovno sestala medobčinska skupščina goriške KZE. Na seji, ki je napovedana za 18. uro v dvorani goriškega občinskega sveta, naj bi izvolili predsednika skupščine, člane upravnega odbora in predsednika upravnega odbora. In prav glede sestave teh organov, oziroma glede prisotnosti predstavnikov strank v teh organih, kot je slišati, še ni soglasja. Odgovornosti naj bi si porazdelili med socialisti, demokristjani in socialdemokrati, predstavniki treh strank to je PRI, PLI in SSk pa naj bi nudili samo zunanjo podporo novemu upravnemu odboru. S tako vlogo se ne strinjajo republikanci, ki menda celo govorijo o prehodu v opozicijo in izstopom iz večine tudi na pokrajini. Pogovori zadnjih dni menda niso bistveno pripomogli k odpravi nesoglasij.

Slovenska skupnost pa je menda v zadnjem trenutku postavila zahtevo, da se njen predstavnik izvoli za predsednika skupščine, to je na mesto, za katerega se poteguje tudi KD in ki ima za to že kandidata, Cesareja Calzolarija.

Volitve medobčinske skupščine KZE so bile 26. septembra lani. Od takrat sta bili sklicani dve seji skupščine, vendar nista bili sklepčni. Kako bo z današnjo?

Spet v šolo

Po poltretjem tednu počitnic ob božičnih in novoletnih praznikih, kot določa šolski koledar, ki ga je lani oblikovala minister za šolstvo Falcuccijeva, se danes za učence in dijake ter šolnike ponovno pričenja pouk. Novo leto s starimi problemi, bi lahko rekli, če ne bi bila ta fraza v zvezi s šolo stokrat ponovljena in obrabljena. Drugim dalj časa odprtim težavam se je tik pred prekinitvijo pouka pridružil odločen protest dijakov višjih srednjih šol, kot izraz širših mladinskih potreb v našem mestu. Bo po počitnicah vse pozabljeno? Dijaki — ki so tudi ob božiču in novem letu razdeljevali letake in zbirali podpise v podporo svojim zahtevam — zagotavljajo da ne.

Interpelacija KPI o upepeljevalniku

Deželni svetovalci KPI Bratina, Padovan in Riuscetti so v zvezi z napovedano preosnovo sistema uničevanja odpadkov v naši pokrajini postavili v prejšnjih dneh pismeno vprašanje deželnemu odboru. Želijo vedeti predvsem, če so resnične tiskovne vesti, po katerih naj bi Dežela nameravala namestiti pri Sovodnjah novo napravo za uničevanje odpadkov skoraj vseh občin goriške pokrajine. Ta izbira namreč zbuja pomisleke, saj - ugotavljajo podpisniki - že sedanji upepeljevalnik hudo onesnažuje Sovodnje. Nadalje ugotavljajo, da bi taka lokacija bila za mnoge občine preveč odmaknjena, vrhu vsega pa v industrijski coni pri Sovodnjah manjka prostor za pravilno namestitev take naprave.

Trije svetovalci KPI zato sprašujejo, če je odbor že opravil izbiro, kateri so ekonomski izračuni, ki so morebiti narekovali tako lokacijo in če so poleg lokacije morda že določili tudi vrsto naprave za uničevanje odpadkov ter ocenili njen vpliv na okolje.

prispevki

Družina Nanut-Petrovčič je darovala 50 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika v Štanmdrežu in 50 tisoč za Dijaški dom v Gorici.

razna obvestila

Občina Sovodnje obvešča, da avtobus za izlet v Škofjo Loko v nedeljo, 11. t. m., odpelje ob 6. uri izpred Kulturnega doma. Na razpolago so še prosta mesta.

KD Sovodnje obvešča, da bodo prve vaje mladinskega zbora danes, 7. januarja, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Radio Trst A bo danes ob 15. uri prenašal posnetek božičnice nižje srednje šole Ivan Trinko.

kino

Gorica

VERDI 20.30 Deželno stalno gledališče: L. Pirandello, »Stasera si recita a soggetto«.
CORSO 18.00-22.00 »Il burbero«.
VITTORIA Zaprto.

Tržič

COMUNALE 20.30 Compagnia Teatro d'Arte: Molière, »Tartufo«.
EXCELSIOR Zaprto.

Krmin

OBČINSKO GLEDALIŠČE 19.00-21.00 »Pauline alla spiaggia«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00-20.30 »Moja Afrika«.
DESKLE 19.30 »Angel ali prostitutka«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Villa S. Giusto, Korzo Italia 244, tel. 83538.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Comunale, Ul. Terenziana 26, tel. 44387.

Razprodaje v goriških trgovinah so se že pričele

Že v prvih januarskih dneh, marsikje že takoj po božičnih praznikih, so se na goriških zidovih in v izložbah trgovin pojavili lepaki, ki mimoidoče opozarjajo na razprodaje raznoraznega blaga. V poštev prihajajo seveda trgovine s konfekcijo ter obutvijo.

Kaj nam trgovci nudijo po cenah, ki so zares dvajset do petdeset odstokov manjše od tistih, ki so veljale še do pred dnevi? Gre predvsem za zimska oblačila in obutev, taka ki nam jih je moda velevala za to zimo, sredi katere šele smo. To blago so nam ponujali pred prazniki. Kot se vedno dogaja pa je marsikaj ostalo na policah. Zaradi tega se trgovci tega blaga hočejo znebiti. Prvič, da vnovčijo denar, drugič, da izpraznijo prostor v trgovini, saj bodo kmalu dospele pošiljke spomladanskega blaga.

V razprodajah nam ponujajo tako kvalitetno kot blago slabše kvalitete. Odvisno je seveda od trgovine, v katero bomo vstopili. Videli smo, izkušnje prejšnjih let nas učijo, da je moč za majhen denar sedaj dobiti lepe obleke ter obuvala, tako moške kot ženske. Seveda marsikateri trgovec nudiob taki priložnosti tudi blago, ki je bilo v modi pred več leti. V nekaterih primerih, vendar tu gre za večje trgovine, pa je prišlo v navado, da ob takih ali drugih priložnostih, tukajšnji trgovci oddajo trgovski lokal v najem specializirani tvrdki, ki bo tam mesec ali več prodajala blago, prinešeno od drugod.

Ob Pasternakovi »rehabilitaciji«

Moč umetnosti in moč države

V Sovjetski zvezi je prišlo končno do rehabilitacije Pasternakovega romana Doktor Živago in to 30 let potem ko je delo izšlo pri milanskemu založniku Feltrinelliju.

Pot, ki je privedla do izdaje knjige v italijanskem prevodu, je bila zapletena in težavna, predvsem pa "žalostna". Feltrinelli je rokopis dobil s pomočjo prijatelev. Zdelo se je, da bo izid v italijanščini nekaj navadnega, pa ni bilo tako. Potem ko so v SZ najavili izid Pasternakovega romana, so se stvari zapletle in roman je obtičal v predalih. Oblasti so celo pritiskale na Pasternaka, naj ne dovoli objave teksta v tujini. Pasternak je to javno napravil, Feltrinelli pa je ponovno preko znancev prejel dopis, kjer pisatelj dovoljuje objavo knjige. Založnik Feltrinelli pa se je ne glede na dogodke v SZ že odločil za izdajo. Pritiske

je doživljal tudi v sami Italiji, kljub vsemu pa je knjiga izšla 15. novembra 1957, desetega decembra istega leta je Doktor Živago doživel že peto izdajo. Sledili so mu prevodi v razne druge jezike, za Feltrinellijevo založbo pa je roman pomenil izjemen uspeh. Pasternak je ostal v SZ, za Doktorja Živaga je prejel Nobelovo nagrado in tudi ta nagrada mu ni prinesla sreče, nasprotno...

V času ko so se odvijale ostre polemike ob Pasternakovem romanu, so v ZDA številni pisatelji doživljali težke dni. Nacionalna organizacija za spodobno literaturo je pod pretvezo, da preganja pornografijo, uvrstila v »črni« seznam Hemingwaya, Caldwella, Dos Passosa, Wrighta, D. H. Lawrenca, Arthurja Millerja in druge. Arthur Miller je bil celo obtožen, ker ni hotel postati denunciant. Lov na čarovnice je tako prizadel najboljše ameriške pisatelje. Tega nismo zapisali zato, da bi »tehtali« dva sistema. Marsikateri pisatelj je zabredel v hude težave tudi v drugih državah. Slovenci se lahko spomnimo ostrih političnih napadov na Kocbekov Strah in pogum, ki so se razplamteli kako leto pred afero Pasternak. Seveda niso vsi pisatelji doživljali enako hude usode. Pasternakov roman je izšel v italijanščini, Kocbekove novele pa so, kljub vsemu, normalno izšle v domovini, čeprav je tudi Kocbek za svoje pisanje »plačal«.

Bistvo pa je v tem, da se »novi svet«, ki je nastal po zmagi nad nacifašizmom, ni odpovedal preganjanju pisateljev. Bil je to znak, da se oblast ni želela preveč ukvarjati z »vestjo« naroda in torej tudi z lastno vestjo. Ceno te odpovedi plačujemo seveda tudi danes in to v različnih oblikah. Ko je Platon zapisal, da je potrebno izgnati pesnike iz države, je opozoril na za oblast neprijetno vlogo in moč literature. Ali bolje, priznal je moč literature, ki je moč zato, ker so njena obzorja širša od državnih in segajo v samo bit človeka in družbe. Rehabilitacija Pasternaka to moč potrjuje; še tako močni, veliki in do zob oboroženi državi ni uspelo utišati glasu enega samega pisatelja, enega samega romana, ki se po tridesetih letih vrača iz izgnanstva in to ne kot poraženec.

A. M.

Na pobudo Obalne skupnosti Italijanov

Mednarodna nagrada Portorož

Po dobrih izkušnjah s prvega mednarodnega srečanja pisateljev ob meji, ki je bilo v Portorožu februarja 1986, se je Obalna skupnost Italijanov Koper odločila ustanoviti mednarodno književno nagrado Portorož-Portorose, ki bo podeljena 22. februarja 1987, ob zaključku 2. mednarodnega srečanja pisateljev ob meji. Z nagrado želimo predvsem spodbuditi kritično razmišljanje o vprašanjih, ki zadevajo pisatelje ob meji, in literarno ustvarjalnost na območjih, kjer živijo, se stikajo in se razhajajo različni narodi, kulture in jeziki in države z različnimi družbenopolitičnimi sistemi, v duhu Listine PEN, v kateri je med drugim zapisano: »Ne glede na mednarodno politično dogajanje in na narodnostno pripadnost mora ostati književnost sredstvo izmenjave med narodi«.

Za nagrado se lahko potegujejo pisatelji, kritiki ali esejisti, ne glede na starost, narodnostno pripadnost ali jezik, če živijo v državah oziroma regijah skupnosti Alpe-Jadran ter italijanske Švice.

Nagrada Portorož-Portorose vsebuje:

1. Nagrado v vrednosti dveh milijonov lir ali iste vrednosti v denarju države, katere državljan je nagrajenec, za esej na temo »Literatura in pisatelji z meje«, ki je še neobjavljen ali je bil objavljen po 1. januarju 1986, in ne sme presegati 15 tipkanih strani. Avtor ali revija, ki ga je objavila, ga mora poslati v treh izvodih do 1. februarja 1987 na naslov: Obalna skupnost Italijanov Koper, OF 10. Mednarodna žirija, ki jo sestavlja 12 uglednih pisateljev in kritikov (po trije za vsako jezikovno območje: slovensko, italijansko, hrvaško in nemško), bo odločala o ožjem izboru kandidatov in o nagrajencu. V primeru neodločenega izida glasovanja članov žirije bo o nagrajencu odločal glas predsedujočega žirije.

2. Nagrado v vrednosti dveh milijonov lir ali iste vrednosti v jugoslovanskih dinarjih, avstrijskih šilingih, nemških markah ali švicarskih frankih, torej glede na državljanstvo nagrajenca, za novelo, ki še ni bila objavljena ali je bila objavljena po 1. januarju 1986, in ne sme presegati dvajsetih tipkanih strani. Avtor ali založnik, ki jo je objavil, jo mora poslati v treh izvodih do 1. februarja 1986 na naslov: Obalna skupnost Italijanov Koper. O nagrajencu bo odločala ista žirija v skladu s pravili, veljavnimi za esej. Prispevki morajo imeti podatke o avtorju in njegov točen naslov.

Člani žirije na natečaju ne morejo sodelovati.

Obalna skupnost Italijanov - Koper

radijski odmevi

Ljubezen Dona Perlimplina

JANEZ POVŠE

Eden največjih pesnikov našega stoletja, véliki Andaluzijec Federico Garcia Lorca je tudi v svojih igrah - poslušali smo »Ljubezen Don Perlimplina« - zajel ljubezen oziroma ljubezensko čustvo do tistih čudežnih dimenzij, kjer se življenje srečuje s krvjo, minljivo z večnim, rojevanje s smrtjo. Neponovljive so njegove sunkovite prispodobe, ki se zaganjajo v prostor kot ranjeni žrebec, kot umirajoči labod, srečen, da lahko zapoje svojo čarobno pesem njej, ki je kraljica med kraljicami - in to je Ljubezen.

Toda kako daleč je Lorca od pomehkužene ali necelovite podobe čustva, ki lahko sega v najgloblje jedro našega bistva, govori tudi igra o petdesetletnem Don Perlimplinu, ki se zaljubi v mlado Beliso in se z njo tudi poroči. Po Lorci je namreč ljubezen zajemajoča vse, telo in duha, dejanje brez rezerve, kjer človek zgori v svojo srečo ali svoj propad. Don Perlimplin ljubi čisto, izgoreva, se raztaplja, našel je svoj smisel in končni počitek; Belisa pa je vsa iz mesa in krvi, vsa streže svojemu mlademu nagonu, vara moža že v poročni noči, dokler si nesrečni Don ne izmisli maščevanja, ki pa pravzaprav ni maščevanje. Belisi pošilja v imenu neznanega mladeniča čudovita (svoja) pisma, znori jo, obudi v njenem srcu ogenj in potem se ta mladenič - to je seveda Don Perlimplin - zabode v srce. Krog Ljubezni je zaključen, Don bo umrl, Belisa pa bo postala v hipu druga ženska, človek s srcem, ki mu odslej žge v prsih tudi duša, seveda krvavo priborjena in z bolečino natopljena.

Igro je skrbno zrežiral Adrijan Rustja, v pretehtanem ravnotežju prizorov in spremljave na kitaro, ki jo igra Tullio Možina. Komorno zasedbo je napolnil z ustreznimi vezavami in pospešitvami, z usodnostjo, ki se bo stopnjevala do strašnega in vendar lepega konca. Odličen je Stane Starešinič v osrednji vlogi, možat in navznoter ranljiv in krhek, prepričljiv v bolečini in utemeljen v maščevanju, ki je pravzaprav namenjeno kronanju Ljubezni, ki naj zaživi v pregrešni mladi ženi. Res lepa kreacija. Učinkovita in temperamentna je bila Miranda Caharija v vlogi Belise, hlastna v svoji simpatični in neustavljivi želji po avanturah, drzna v svoji erotični pesmi. In res poglobljena ob zaključku, ko se v njej prebudi pravo, globoko, nesebično čustvo, ki mu z eno besedo pravimo srce. Izrazita Mira Sardoč kot Belisina mati, stroga in istočasno vsa preračunljiva in prekupčevalska, plastično ljudska Marjana Prepeluh v nagovarjanju gospodarja Perlimplina, naj se vendar že enkrat poroči. Razigrana in kar demonična sta bila škrata v izvedbi Alde Sosič in Tanje Pečar. Lorcova igra v prevodu Jožeta Rodeta je prav gotovo odziven dogodek naše radijske hiše, ki se je na ta način občuteno spomnila 50-letnice smrti tega zanosnega in celovitega pesnika.

Visok jubilej Antona Ingoliča

V ponedeljek je obhajal visok življenjski jubilej znani slovenski pisatelj Anton Ingolič. Rodil se je 5. januarja 1907 v Spodnji Polskavi, obiskoval gimnazijo v Mariboru, študiral v Parizu in v Ljubljani, bil pred drugo svetovno vojno gimnazijski profesor na Ptuju, med vojno izseljen v Srbijo, po osvoboditvi pa znova profesor na gimnazijah na Ptuju, v Mariboru in Ljubljani. Živi v Ljubljani, prav pred kratkim pa je izdal dve svoji novi knjigi.

Anton Ingolič je napisal vrsto pripovednih del, pred vojno pa se je uveljavil zlasti z romanom Lukarji (1936). Sledilo je več njegovih knjig, zlasti še po letu 1945, med njimi pa je tudi veliko mladinskih. V tem zapisu med tistimi za odrasle velja omeniti romane Na splavih (1940), Kje ste, Lamutovi? (1958), Nebo nad domačijo (1960), Šumijo gozdovi domači (1969), Gorele so grmade (1977), Moje pisateljevanje (avtobiografija, 1980) itd. Ingolič je, kot rečeno, tudi avtor številnih mladinskih del, med njimi pa so še posebej znana Tajno društvo PGC (1958), Mladost na stopnicah (1962), Gimnazijka (1967).

Ingolič je napisal tudi vrsto povesti in novel ter več dramskih besedil. Prevajali so ga v več tujih jezikov.

Priprave na 200-letnico rojstva Vuka Karadžića

V Vojvodini tečejo priprave za proslavo 200-letnice rojstva Vuka Stefanovića Karadžića. V delo so vključili vse kulturne in družbenopolitične ustanove, tako da bo »Vukovo leto« tudi močan povod za nadaljevanje kulturnega dela in tradicije po Vukovi poti, predvsem pa za izboljšavo stanja srbohrvaškega književnega jezika in položaja knjige, kot piše jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug.

V okviru praznovanj bo v Novem sadu 16. februarja seja Matice srbske, ki bo v celoti posvečena »očetu srbske pismenosti«. Ta ustanova bo v tem letu tiskala številne knjige, Karadžićeva dela, študije strokovnjakov. Vojvodinska Akademija znanosti in umetnosti pa bo pobudnik znanstvenega simpozija na temo »Ustna in pisna književnost«, medtem ko bodo vse vojvodinske kulturne ustanove priredile vsedržavno zasedanje o Karadžićevem delu nekoč in danes.

Anton Aškerc

Balada o Čožotih

Prišli so Čožoti
črez široko morje
od obale laške
s pisanimi jadri,
s praznimi čolniči,
z bukovimi vesli,
z močnimi sakovi,
z lačnimi želodci,
z drznimi očmi.

Pa lovili ribe
so Čožoti lačni
v morju našem krasnem,
sinjem, plodovitem.
Prvi dan lovili
Lahi in molčali.
Drugi dan lovili,
pesmi peli svoje
ribiške vesele.
Tretji dan lovili,
pa se nam smejali
na ves glas Čožoti,
kazali nam osle,
pitali nas s »ščavi«,
kadar so veslali
drzni mimo nas.

Napolnili mreže,
napolnili čolne
z blagoslovom božjim
našim so si Lahi
pa razpeli jadra,
vzeli vesla v roke
svoje so rujave,
mislili vrniti
v mraku se na tihem
v portiče domov...

Stojte malo, stojte,
vi Čožoti lačni !
Spremimo vas, bratci,
čez široko morje
za slovò nocoj !

Kmalu dohiteli
ribiči so naši
lačne tujce Lahe.
Trčili so čolni
skupaj v mesečini...

Divji krik razlega
se po morju tihem.
Kletve in rotitve
švigajo med čolni.
Hej, in težka vesla
padajo po hrbtih,
padajo po glavah...
To slovo je burno !
Kak objemlje, stiska
ribiča že ribič !
Bliskajo se noži,
teče kri po ribah,
kaplje kri slovenska
in čožoška v morje
in oskrunja morje
čisto in nedolžno.

Zdajpazdaj omahne,
pade vznak v valove
ribič mrtev kak...
Majejo se čolni,
zibljejo se. Morje
pa šumi in peni
se od gneva, groze
in strahu vso noč...

Zjutraj pa ležali
čolni so čožoški
in slovenski tihi
v sonca zlatih žarkih
na širokem morju.
Žalostno so jadra
visela na vetru
z vitkih jamborov.
Ribiči so mrtvi
spali nekateri
na krvavih čolnih,
drugi so ležali
v morja globočini...
Strašna, divja noč !
Pomniš še jo, morje,
ko so bili prišli
k nam Čožoti črni
od obali laške
s pisanimi jadri,
s praznimi čolniči,
z bukovimi vesli,
z močnimi sakovi,
z lačnimi želodci,
z drznimi očmi ?

Čožoti so prebivalci Chioggie. Aškerčeva balada je bila objavljena v Ljubljani v knjigi Jadranski biseri leta 1908.

Na ženskem superveleslalomu za svetovni pokal

Mateja Svet spet odlična

SAALBACH — Mateja Svet je znova potrdila, če je bilo sploh potrebno, svoje izjemne sposobnosti: po 2. mestu na ponedeljkovem veleslalomu, je včeraj znova stala na zmagovalnem odru, tokrat kot tretja. Glede na to, da je pred sezono superveleslalom malo trenirala, je morda to še večji dosežek. Poleg tega se je Svetova povzpela še za dve mesti na skupni uvrstitvi za svetovni pokal in je sedaj celo šesta.

Nasploh pa sezona poteka v znamenju Švicark. Tudi včeraj sta bili prvo in drugo mesto njihova domena z Walliserjevo in Oertlijevo, na prvih štirih mestih skupne lestvice pa so same Švicarke. Prihodnji ženski nastop za SP je predviden v Mellauu v Avstriji, kjer bosta 10. in 11. t. m. smuk in slalom.

VRSTNI RED: 1. Walliser (Švi.) 1'09"71; 2. Oertli (Švi) 1'10"66; 3. Svet (Jug.) 1'10"75; 4. Quittet (Fr.) 1'11"01; 5. Kiehl (ZRN) 1'11"04; 6. Gerg (ZRN) 1'11"19; 7. Marzola (It.) 1'11"54; 8. Eder (Av.) 1'11"69; 9. Kirchler (Av.) 1'11"72; 10. Schneider (Švi.) 1'11"74; 11. Armstrong (ZDA) 1'11"94; 12. Haecher (ZRN) 1'12"05; 13. Wachter (Av.) 1'12"15; 14. Figini (Švi.) 1'12"20; 15. Fernandez-Ochoa (Šp.) 1'12"23.

SKUPNI VRSTNI RED ZA SP: 1. Schneider (Švi.) 157; 2. Walliser (Švi.) 150; 3. Oertli (Švi.) 113; 4. E. Hess (Švi.) 108; 5. McKinney (ZDA) 93; 6. Svet (Jug.) 83; 7. Figini (Švi.), Schmidhauser (Švi.) in Quittet (Fr.) 70; 10. Gerg (ZRN) 68.

Mateja Svet (desno, slika AP) je bila tudi včeraj v družbi najboljših (na sredi zmagovalka Walliserjeva, levo drugouvrščena Oertlijeva)

Po zadnji tekmi skakalne turneje Intersport

Imeniten obračun »plavih«

BISCHOFSHOFEN — Tuomo Ylipulli, ki ga imajo v finski reprezentanci za naslednika Mattija Nykaenena, je osvojil zadnjo tekmo 35. skakalne turneje Intersport, na kateri so skakalci zaradi sneženja opravili do konca en sam skok v konkurenci. Za zaključek so si jugoslovanski skakalci priskakali še en odličen uspeh: Miran Tepeš se je uvrstil na imenitno četrto, Primož Ulaga pa na deveto mesto.

Nič manj razveseljiv pa ni pogled na skupno razvrstitev novoletne skakalne turneje. Avstrijec Ernst Vettori je v Bischofshofnu uspešno obranil vodstvo in tako drugič zaporedoma osvojil to izredno naporno serijo tekmovanj pred Norvežanom Opaasom in Vzhodnim Nemcem Findeisnom, na sijajnem četrtem mestu pa je že prvi Jugoslovan, Miran Tepeš.

Z osmim mestom Primoža Ulage in devetim Matjaža Debelaka je jugoslovanska ekipa edina s tremi skakalci v prvi deseterici. Tudi po osvojenih točkah v svetovnem pokalu (94) je Jugoslavija na tej turneji skupaj z Avstrijo povsem pri vrhu pred Norveško (92), NDR (73), Finsko (66) in Švico (24).

Tekmovanje na skakalnici Paula Ausserleitnerja se je zaradi sneženja močno zavleklo, ko pa je že kazalo, da ga bodo spravili pod streho, je ob nastopu zadnjih 15 finalistov spet začelo tako močno snežiti, da je tekmovalno razsodišče tekmovanje s soglasno odločitvijo prekinilo in objavilo, da bo za razvrstitev veljal le en sam skok. V težavnih okoliščinah je bil tak ukrep edino pravilen.

OTO GIACOMELLI

Vrstni red: 1. Ilypulli (Fin.) 109,7 točke (109 m); 2. Vettori (Av.) 105,1 (105); 3. Opaas (Nor.) 104,5 (106); 4. Tepeš (Jug.) 103,2 (104); 5. Findeisen (NDR) 100,8 (103); 6. Weissflog (NDR) 98,1 (102,5); 7. Stjaernen (Nor.) 97,1 (102,5); 8. Bauer (ZRN) 96,4 (102); 9. Ulaga (Jug.) 94,9 (99,5); 10. Ploc (ČSSR) 93,6 (100). **Končni vrstni red:** 1. Vettori 710,2; 2. Opaas 703,3; 3. Findeisen 702,4; 4. Tepeš 691,2; 8. Ulaga; 9. Debelak (Jug.). **Vrstni red za svetovni pokal:** 1. Vettori 122; 2. Opaas 117; 3. Ulaga 94; 4. Weissflog 82; 5. Klauser (ZRN) 65; 6. Nykänen (Fin.) 62; 7. Tepeš 61; 15. Debelak 26.

Košarka: včeraj v pokalu pokalnih prvakov in Koraćevem pokalu

Italijanska in jugoslovanska moštva igrala spremenljivo

POKAL POKALNIH PRVAKOV

Scavolini - Malines 127:87 (58:41)

PESARO — Italijanski košarkarji so kar nadigrali belgijsko moštvo Racinga Malinesa. V vrstah Scavolinija sta bila najboljša strelca Davis (22 točk) in Frederick (20). Pri gostih je bil daleč najboljši Raivio, ki je dosegel kar 33 točk.

Efes Pilsen - Cibona 70:86 (39:38)

ISTANBUL - V 3. kolu polfinalne B skupine je včeraj zagrebška Cibona brez težav premagala turško ekipo Efes Pilsen. Najboljša v zagrebškem moštvu sta bila Dražen Petrović (32 točk) in Čutura (17).

LESTVICA: Cibona Zagreb (Jug.) 6; Scavolini Pesaro (It.), Efes Pilsen (Tur.) in Racing Malines (Bel.) 2.

SKUPINA A. Izida: CSKA Moskva (SZ) - Juventud Badalona (Šp.) 104:89; Asvel Villeurbanne (Fr.) - NHKG Ostrava (ČSSR) 106:64.

LESTVICA: CSKA Moskva (SZ) 6; Juventud Badalona (Šp.) 4; Villeurbanne (Fr.) 2; Ostrava (ČSSR) 0.

POKAL KORAĆ

SKUPINA A

Limoges - Arexons 98:83 (44:34)

LIMOGES — V včerajšnjem 3. kolu osmine finala A skupine je Arexons iz Cantuja visoko izgubil proti francoski ekipi Limoges. Američana Thompson (32 točk) in Kea (24) sta bila najboljša pri domačem moštvu, Riva (31) in Gay (19) pa sta bila najuspešnejša v italijanskem moštvu.

Spartak - Šibenka 79:69 (39:38)

LENINGRAD — Leningrajski Spartak je včeraj zasluženo premagal Šibenko. Najboljši strelec Spartaka je bil državni reprezentant Grišajev, ki je dosegel 26 točk. Pri gostih se je izkazal Jablan z 31 točkami.

LESTVICA: Limoges 6; Arexons 4; Spartak 2; Šibenka 0.

SKUPINA B. Včerajšnja izida: Barcelona (Šp.) - Divarese (It.) 83:71; Olimpique Antibes (Fr.) - Jugoplastika Split (It.) 101:81.

Danes Partizan - Berloni

BEOGRAD — Glede današnjega sporeda v tem pokalu, naj omenimo, da bosta v Beogradu igrala domači Partizan in Berloni iz Turina.

POKAL PRVAKOV

Žaljgiris brez prtljage

MILAN — V pokalu prvakov bo jutri osrednje srečanje v Milanu, kjer bo domači Tracer igral proti Žaljgirisu iz Kaunasa. Sovjeti so včeraj dopotovali v Milan po izredno mučni vožnji. Poleteli so iz Kaunasa v Moskvo, od tod v Budimpešto in po šestih urah čakanja odpotovali v Milan. Da bi bila mera polna, so v Milanu ugotovili, da nimajo prtljage in tako niso mogli trenirati. Tudi oblečeni so bili nekoliko preveč »zimsko«. V Kaunasu je bilo namreč -30, v Moskvi pa -24. Časnikarji so kar oblegali Arvidasa Sabonisa, ki je bil, kot običajno, v odgovorih precej skop. Glede Dražena Petrovića, ki je bil izvoljen za najboljšega evropskega košarkarja, je dejal, da bo »najboljši odgovor« dalo igrišče.

1. B jugoslovanska liga: prvi poraz Smelta Olimpije

Včeraj se je nadaljevalo prvenstvo v 1. B jugoslovanski košarkarski ligi. Ljubljanska Smelt Olimpija je zabeležila prvi poraz. V gosteh je izgubila proti Železničarju s 86:89 (43:47). Mariborska Tima je premagala Spartak z 88:80 (38:40), ljubljanski Mineral Slovan pa je odpravil Borovo z 79:75 (41:37).

Veleslalom za SP v Davosu

Slabo vreme ustavilo moške

DAVOS — Kljub vsemu trudu, včerajšnjega moškega veleslaloma za svetovni pokal v Davosu ni bilo mogoče izpeljati: pol metra svežega snega, sunki vetra, ki so presegali 100 km na uro in nevarnost plazov so prisilili žirijo, da je tekmovanje odložila. Tekmo bodo skušali izpeljati 20. t. m., kraj pa morajo še določiti (verjetno bo to znova kar Davos). Danes pa bi se morale začeti preizkušnje za sobotni smuk v Garmischu, kjer se prav tako ubadajo s težavami zaradi preobilice snega.

Smučarski skoki: trofeja »Treh dežel«

Letošnja izvedba brez Trbiža

TRBIŽ — Letošnja, 19. izvedba tekmovanja v smučarskih skokih za trofejo »Treh dežel«, ki velja tudi za evropski pokal, se bo odvijala le v dveh tekmah.

V petek, 9. t. m., bo prva tekma v Beljaku, druga pa dan pozneje na Planici. Odpadla je tako tretja tekma, ki je bila doslej na Trbižu. To pa zaradi tehničnih in finančnih težav.

Na rallyju od Pariza do Dakarja

Vrh še nespremenjen

TAMANRASSET (Alžirija) — Kenijec Mehta (peugeot 205 turbo 16) med avtomobilisti in Italijan De Petri (cagiva elf) med motociklisti sta zmagovalca včerajšnje posebne preizkušnje (Khoenig - In Ecker, 560 km) v okviru 5. etape rallyja Pariz - Dakar.

Mehta je tako še utrdil svoje vodstvo na skupni lestvici, a tudi vodeči med motociklisti, Francoz Neveu, je z drugim mestom še bolj povečal svoj naskok pred rojakom Lalayem. Italijanski motociklist Franco Picco je včeraj nekoliko zaostal in je zgubil stik z vrhom lestvice. S to etapo je rally zapustil alžirsko ozemlje in se bo nadaljeval v Nigerju.

SKUPNI LESTVICI: MOTOCIKLISTI: 1. Neveu (Fr.) honda 12.38'54"; 2. Lalay (Fr.) honda po 10'13"; 3. Balestrieri (It.) honda 15'1"; 4. Ramier (Bel.) BMW 21'50"5. De Petri (It.) cagiva 24'06; 6. Rinaldi (It.) suzuki 24'23". AVTOMOBILISTI: 1. Mehta - Doughty (Ken.) peugeot 1.28'37" penalizacije; 2. Raymondis - Ferret (Fr.) range po 37'32"; 3. Zaniroli - Lopes (Fr.) range 52'17"; 4. Lartigue - Roy (Fr.) lada 1.02'06"; 5. Vatanen - Giroux (Fin.) peugeot 1.10'35"; 6. Sainuzuka - Fenouil (Jap.) mitsubishi 1.15'00"; 7. Canellas - Ferran (Šp.) range 1.21'45"; 8. Ickx - Tarin (Bel.) lada 1.28'38".

Italijanska odbojka

V italijanski odbojkarski moški in ženski A-1 ligi so včeraj odigrali 11. kolo. Izidi: **MOŠKI:** Tartarini - Panini 3:0, Kutiba - Belunga 3:0, Ener Mix - Ciesse 3:1, Santal - Zip Jeans 3:0, Acqua Pozzillo — Giomo 3:0, Bistefani - Olio Zeta 3:2. **LESTVICA:** Tartarini 20, Santal 18, Panini in Kutiba 16, Acqua Pozzillo in Ener Mix 14, Ciesse 12, Bistefani 10, Olio Zeta, Belunga in Giomo 4, Zip Jeans 0. **ŽENSKE:** Yoghi - Zalf Mobili 3:1, Civ e Civ - American Arrow 3:1, Teodora - Conad 3:0, Nelsen - Vini Doc Bari 3:0, Mangiatorella - Splügen 3:0, Cecina - Acqua Lynx 3:2. **LESTVICA:** Teodora 22, Civ e Civ 18, Nelsen in Yoghi 16, American Arrow, Vini Doc in Mangiatorella 10, Conad in Cecina 8, Zalf Mobili in Splügen 6, Acqua Lynx 0.

kratke vesti - kratke vesti - kratke vesti

America's Cup: Australia IV in Kookaburra III v finalu

FREMANTLE — Australia IV in Kookaburra III sta finalista jadralne regate America's Cup. Odločitev je padla na včerajšnji osmi regati skupine D, v kateri je Australia IV premagala Kookaburro II za 24 sekund, medtem ko je bila Kookaburra III že kvalificirana, saj je osvojila šest točk, ker je Steak N'Kidney odstopil. LESTVICA: Australia IV in Kookbaurra III 77 točk; Kookaburra II 64; Steak N'Kidney odstopil.

Šah: Ljubojević od 12. na 6. mesto

LUZERN — Najboljši jugoslovanski šahist, velemojster Ljubomir Ljubojević se je na svetovni lestvici najboljših šahistov povzpel od 12. na odlično 6. mesto. Lestvica je sedaj naslednja: Kasparov 2735; Karpov 2710; Sokolov 2645; Jusupov 2645; Korčnoj 2625, Ljubojević 2620; Hübner 2615.

Madžari v ospredju

REGGIO EMILIA — Madžari so glavni protagonisti mednarodnega šahovskega turnirja v Reggio Emilii. Vodi namreč Ribli pred Hortom, Smislovom, Portischem, Cerninom, Velimirovićem in Spasskim.

Pele ne bo igral

SAO PAULO — Pele ne bo igral danes na tekmi Brazilija - Urugvaj in niti na preostalih srečanjih nogometnega turnirja »mundialito senior«. V začetku je kazalo, da bo slavni brazilski nogometaš igral vsa srečanja tega turnirja. Naposled pa je sklenil, da ne bo več stopil na igrišče.

Nogomet: reški prvoligaš na turneji po Italiji

REKA — Reški nogometni prvoligaš bo zadnje dni januarja opravil daljšo turnejo po Italiji. V 12 dneh bo namreč odigral šest prijateljskih tekem z italijanskimi moštvi A, B in C lige.

Turnir v Viareggiu

VIAREGGIO — Štiri tuje in 12 italijanskih ekip se bo udeležilo letošnjega mladinskega nogometnega turnirja v Viareggiu, ki se bo pričel 18. februarja.

SKUPINA A: Inter, Partizan Beograd, Torino in Bologna. SKUPINA B: Roma, Dukla Praga, Napoli in Vicenza. SKUPINA C: Milan, Bayern München, Sampdoria in Atalanta.

SKUPINA D: Fiorentina, Platense (Argentina), Avellino in Genoa. Uvodno tekmo bosta igrala Inter (lanski zmagovalec) in Partizan iz Beograda.

Tenis: v dvojicah le Gomez pred Jugoslovanom Živojinovićem

PARIZ — Na lestvici najboljših teniških igralcev (ATP) je glede dvojic prvi Andres Gomez iz Ekvadorja, drugi pa je Jugoslovan Slobodan Živojinović. Tretji je Šved Stefan Edberg.

Turnir v Auklandu

AUKLAND — Pomembnejši izidi mednarodnega teniškega turnirja v Auklandu: Mečir (ČSSR) - Doohan (Avstral.) 6:2, 7:6; Krišnan (Indija) - Green (ZDA) 7:5, 6:2; Masur (Avstral.) - Letts (ZDA) 6:3, 6:2; Srejber (ČSSR) - Jones (ZDA) 6:4, 7:5.

Rokomet: Jugoslavija tretja

PONTEVEDRA (ŠPANIJA) - V zadnjem kolu mednarodnega rokometnega turnirja v španski Pontevedri je domača reprezentanca premagala Jugoslavijo s 25:15 (11:8), SZ pa je odpravila Dansko s 34:17 (15:9). KONČNA LESTVICA: 1. SZ 6; 2. Španija 4; 3. Jugoslavija 2; 4. Danska 0.

Mundial 1990: zakonski odlok stopil v veljavo

RIM — Zakonski odlok, ki ga je 29. decembra lani odobril ministrski svet in s katerim je vlada med drugim odobrila vrsto finančnih posegov za izgradnjo in modernizacijo stadionov v pričakovanju svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo 1990. leta v Italiji, je z objavo v Uradnem listu št. 3 stopil v veljavo. Odlok predvideva, da ministrstvo za turizem v obdobju 1987-89 lahko potroši 120 milijard lir za razne prispevke.

Szechy se je odrekel milijonu dolarjev

BUDIMPEŠTA — Tamas Szechy, najbolj znani madžarski plavalni trener, je zavrnil ponudbo neke ameriške založniške hiše, ki je bila pripravljena odšteti milijon dolarjev, če bi razkril metode svojega dela. Szechy pa je dejal, da bi to škodilo madžarskemu plavanju. Založniško hišo je predvsem zanimalo, kakšnih metod se je posluževal v sezoni 1985/86 pri vadbi svetovnih prvakov Tamasa Darnyja in Jozsefa Szaba.

Do presenečenja je prišlo le v Dolini

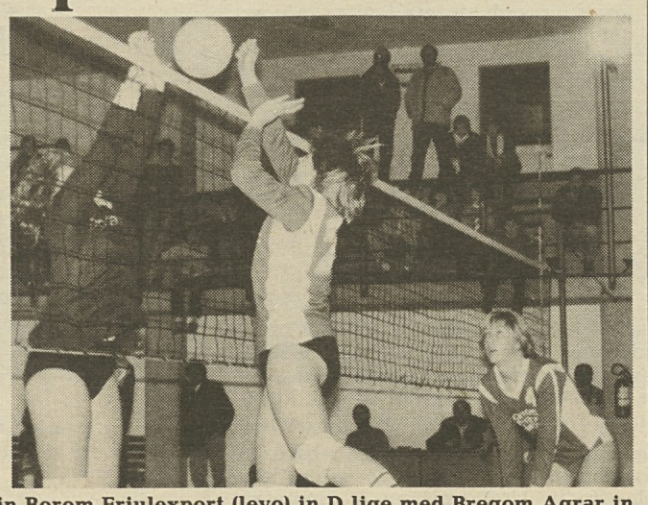

Ženska odbojkarska derbija C-2 lige med Slogo Koimpex in Borom Friulexport (levo) in D lige med Bregom Agrar in Kontovelom Electronic Shop (desno) je označevala živčnost. Čeprav so mlade slogašice z zmago v prvem nizu presenetile boljše uvrščene borovke, je do presenečenja prišlo le v Dolini, kjer so okrnjene Kontovelke odpravile dotlej še nepremagane Brežanke

V tedniku »Trieste sport«

Daljša reportaža o ŠZ Bor

Razširjeni športni tržaški tednik »Trieste sport« objavlja v svoji zadnji številki daljšo (tri strani) reportažo o Športnem združenju Bor.

Reportaža obsega daljši intervju s predsednikom našega mestnega združenja Mitjo Racetom, opremljena pa je s slikami iz Borovega arhiva in dodatnimi informacijami o zgodovini, sedanjosti in bodočnosti te organizacije, o kateri je v uvodu rečeno, da je najpomembnejše društvo slovenske manjšine na Tržaškem in tudi ena glavnih športnih stvarnosti v mestu samem.

Zdaj, ko marsikdo skuša zanikati naš obstoj v mestu Trst, je takšna pobuda tržaškega tednika, ki je sicer od vedno naklonjen športnemu delovanju naše narodnostne skupnosti, še posebej hvalevredna in spodbudna izjema, ki jo lahko z veseljem pozdravimo.

Angelo Kermec je med ustanovitelji AO SPDT

»Potrebujemo sedež in navdušence«

Angelo Kermec je že pojem zamejskega alpinizma in pravi mentor za naše mlade generacije plezalcev. Ima 47 let, pleza pa že osemnajst. Za sabo ima vrsto prvenstvenih vzponov v Dolomitih in Karnijskih Alpah, pa tudi v knjigi »Arrampicare a Trieste« (Plezarija na Tržaškem), ki je vodič po kratkih plezalnih smereh v Glinščici in drugod po Tržaškem, je mnogokrat omenjen. Kermec je tudi obnovitelj Alpinističnega odseka SPDT leta 1981, ko je skupno z nekaj zanesenjaki organiziral izredno uspelo alpinistično šolo v Glinščici. Ob začetku koledarskega leta smo se pogovorili s Kermecom o pravkar zaključeni alpinistični sezoni v zamejstvu, pa tudi v Sloveniji. Pogovor je potekal nekako takole:

Angelo, zaključuje se prvo petletje obnovljenega alpinističnega odseka pri našem planinskem društvu. Bi naštel uspehe in neuspehe v tem obdobju, zaustavil pa bi se seveda predvsem pri pravkar zaključenem letu.

»Kot povsod, so tudi pri našem delovanju senčne in sončne plati. S prvim načelnikom Petrom Suhadolcem in redkimi drugimi navdušenci smo uspešno izvedli tečaj v Glinščici, ki ga je zaključilo kar 30 mladincev. V prvemobdobju smo opravili bolj malo vzponov, zato pa je bilo v naslednjih letih mnogo boljše. Leta 1984 smo se odpravili na tabor v Aosto, aprila 1985 pa smo izvedli samostojno himalajsko odpravo na Južno Anapurno. Tu so naši alpinisti nabrali nekaj dragocenih izkušenj, že isto leto pa so se podali na odpravo v Turčijo.

Višek delovanja smo dosegli v lanskem letu, kar je spet splet ugodnih

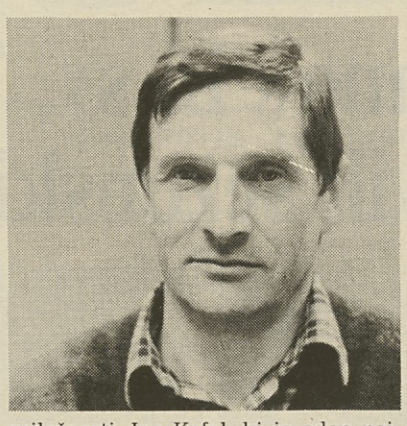

priložnosti. Ivo Kafol, ki je eden najboljših prostih plezalcev na Tržaškem sploh, je imel izjemno sezono, saj je opravil izjemne vzpone v Treh Cimah, na Marmoladi, v skupini Mont Blanca ter celo v mitični gori El Capitan v dolini Josemity v Kaliforniji. Tu govorimo seveda o vzponih šeste in sedme stopnje. Nato bi omenil podvig Dušana Jelinčiča, ki je v okviru jugoslovanske odprave v Karakorum prvi v naši deželi osvojil osemtisočak. Žal pa uspehi teh dveh alpinistov niso sad sistematičnega dela odseka, ampak posameznikov samih.«

Alpinizem je v Sloveniji pravi narodni šport. Pravkar zaključena sezona pa je bila še bolj izjemna od ostalih. Bi obnovil te uspehe slovenskih alpinistov?

»Že v začetku leta so preplezali dve fantastični prvenstveni smeri v Patagoniji in sicer naveza Biščak, Fabjan in Lenarčič na Fitz Royu ter naveze, ki jih je vodil Stane Klemenc na Cerro Torreju. Sledi seveda odprava Karakorum 86, jugoslovanski vzpon na Čo Oju in pa prvenstvena smer Jegliča, Kneza ter Silva Kara v Torre Eggerju, spet v Patagoniji. Ta vzpon so zaključili predzadnji dan prejšnjega leta.«

Kakšni so po tvojem mnenju najhujši problemi zamejskega alpinizma?

»Omenil bi predvsem dva problema. Pomanjkanje primerne osebe, pač navdušenca, ki bi se z dušo in telesom posvetil delu v odseku in ga torej uspešno vodil, predvsem pa pomanjkanje sedeža, kjer bi se naši alpinisti zbirali. Dobro vemo, kako je lahko tak prostor v socializacijskem oziru koristen, saj se na teh sestankih in srečanjih krešejo mnenja in padajo ideje. Pri CAI nimajo teh problemov, rezultati pa so na dlani. Sploh bi se na takem sedežu lahko zbirali člani vseh odsekov SPDT, in na samo našega.«

Kaj je največ, kar lahko naši alpinisti zdaj dosežejo?

»Vedno sem zagovarjal tesno sodelovanje z matično domovino tudi na alpinističnem področju, saj nam je prav to sodelovanje dalo največ uspehov. Spomniti se namreč moramo, da sta se dva naša vodilna alpinista, Lucijan Cergol in Igor Škamperle, leta 1984 udeležila meddruštvene slovenske odprave na Anapurno I, da Ivo Kafol pleza predvsem s slovenskimi vrhunskimi alpinisti kot sta Ines Božič in Janez Skok in da je Dušan Jelinčič dosegel izjemen uspeh prav v okviru sodelovanja med Slovenci iz zamejstva in iz matične domovine. To je tudi recept za uspehe v bodoče.«

Odbojka - under 18: po zmagi nad Rozzolom

Slogaši že prvaki

SLOGA - LIBERTAS ROZZOL 3:0 (15:2, 15:10, 15:5)

SLOGA: Čač, Gulič, Hrovatin, Kerpan, Komar, Kralj, Malalan, Maver, Sain.

V nedeljo so slogaši po predvidevanju in brez težav premagali ekipo Libertas Rozzol in tako že dve koli pred koncem prvenstva osvojili pokrajinski naslov v tej kategoriji. Naši fantje imajo zdaj štiri točke več od drugouvrščenega Interja in v prihodnjem kolu jih čaka prav srečanje s to ekipo. V zadnjem kolu bodo slogaši počivali, vendar je količnik med osvojenimi in izgubljenimi nizi odločno v korist naše ekipe, ki si lahko tako proti Interju privošči tudi poraz 3:0.

Slogaši so tako ponovili uspeh izpred treh sezon, ko so v bistvu v enaki zasedbi osvojili pokrajinski naslov v kategoriji Under 15, in nato še deželnega. Obenem pa so tudi prekinili hegemonijo Interja 1904, ki na mladinskem področju v tržaški pokrajini dolgo let ni imel konkurence. (INKA)

VECCHIA PALLAVOLO TRIESTE - BOR 3:1 (5:15, 15:13, 15:3, 15:2)

BOR: E. in D. Starc, Clemente, Marega, Jercog, Hmeljak, Biber.

V povratnem srečanju je zmaga šla domačinom. Borovci so tokrat razočarali, saj so samo v prvem setu igrali po svojih sposobnostih. Zgledalo je, da bo tako tudi v drugem nizu, saj so nasprotniki, ki so tehnično slabo pripravljeni, grešili v vseh elementih. Odločilna je bila poškodba David Starca, ki je zapustil igrišče, ko se je vrnil pa je bilo prepozno, saj naši niso znali nadoknaditi zaostanka in so prepustili drugi niz gostiteljem. To je negativno vplivalo na nadaljnji potek tekme. Živčnost, neizkušenost in pomanjkanje menjav so botrovale, da so naši klonili še v 3. in 4. setu. (Tul)

UNDER 16 ŽENSKE

SLOGA KOIMPEX - INTER 1904 3:0 (15:2, 15:13, 16:14)

SLOGA KOIMPEX: Ciocchi, Zitter, Černe, Čufar, Fabrizi, Foschini, Gregori, Kocman, Maurcelli, Rebula, Škerk.

V zaostalem srečanju je Sloga Koimpex v nedeljo premagala doslej prvouvrščeni Inter (ki pa je odigral dve tekmi več od naše ekipe) in tako prešla v vodstvo v svoji skupini. Slogašice so od vsega začetka držale vajeti igre v svojih rokah. Prvi set so osvojile brez težav, v nadaljevanju pa so nasprotnice na vse načine skušale greniti naši ekipi pot do zmage, ki pa ni bila nikoli v dvomu, čeprav sta se zadnja dva niza končala z minimalno razliko v korist Sloge Koimpex.

Na Goriškem spet živo

Po premoru za novoletne praznike bo na goriških odbojkarskih igriščihmed mladimi spet živo.

V moški kategoriji under 18 bo Naš prapor Val počival. Do konca prvenstva manjkata še dve tekmi in praktično ni upanja, da bi ACLI iz Ronk dvakrat nerodno izgubil.

v trinajstem kolu se bodo pomerile naslednje ekipe: danes Fincantieri - Futura Torriana; 10.01 Pall. Grado - Acli Ronchi; 11.01 S. Luigi - Intrepida.

V moški Under 16 konkurenci sta na prvem mestu Naš prapor Val in S. Luigi. Do konca prvenstva je še daleč, zato bo treba kar mnogo delati za čimboljše rezultate. V tej ligi sta tudi Soča Sobema in Olympia. Obe šesterki sta solidno uvrščeni na sredini lestvice in bosta morda še presenetili. V osmem kolu se bodo pomerile naslednje ekipe: danes Olympia - Futura Torriana; jutri Lib. Cormons - Lib. Turriaco; 9.01 Soča - Naš prapor Val; 10.01 Pall. Ronchi - Fincantieri. Počivala bo ekipa San Luigija.

Med ženskami naše predstavnice Sovodenj Agoresta in Doma Agorest, nastopajo v prvenstvu Under 16. Sovodenjske so zabeležile tri zmage, medtem ko so Goričanke še praznih rok. Upajmo, da bodo mlade igralke kdaj kmalu prišle do točk. Omeniti je treba, da v tej ligi nemoteno vodi Libertas iz Krmina, ki ni prepustil še nikomur niti točke.

V prvi tekmi povratnega dela se bodo pomerile te ekipe: danes Farra - Lib. Cormons in Sovodnje Agorest - Pall. Mossa; jutri S. Luigi - Dom Agorest. Počivala bo ekipa Morareseja. (Markoj)

Mlade Kontovelke s trenerko Conestabo nastopajo v prvenstvu under 16

Marko Kalc, zdaj pomožni prvoligaški trener Tor Sapienze

»A-2 liga je v dometu naše odbojke«

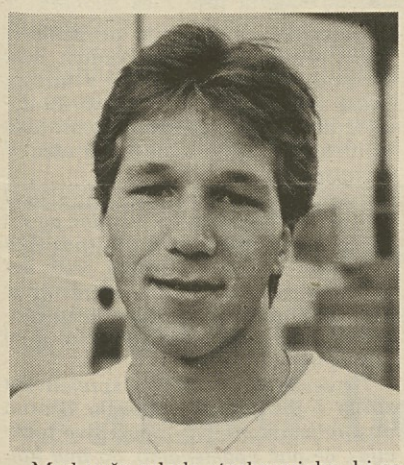

Med naše mlade strokovnjake, ki se uveljavljajo daleč od doma, je tudi študent na rimskem ISEF (visoka šola za telesno kulturo) Marko Kalc, bivši pomožni trener Franka Drasiča pri združeni odbojkarski ekipi Meblo. Zdaj je pomočnik bivše trenerke ženske državne reprezentance, Simonette Avalle, ki ta čas vodi rimsko šesterko A-2 lige Tor Sapienza. Marko v okviru društva samostojno vodi tudi eno ekipo deklet do 14. leta starosti. Tor Sapienza je znan klub. Zdaj je ekipa na tretjem mestu in se bori celo za prestop v A-1 ligo, čeprav je povprečna starost igralk 22 let, a višina prve postave znaša 181 cm. Za društvo igra tudi Tajvanka Soon Fang Chi (dišeča javorova veja), ki je pravcata atrakcija.

Marko, kakšna je razlika med B ligo, v kateri nastopa Meblo, in prvoligaškim prvenstvom?

»Predvsem v organizaciji društev, ki so v A ligi profesionalna ali vsaj polprofesionalna. Igralke so plačane, nekatere res dobro. Naj za primer navedem, da znaša letni proračun Tor Sapienze 150 milijonov lir. Kar se tiče igre, je razlika predvsem v hitrosti in moči. Napadi so zelo močni, lahkih servisov ni.«

Kako poteka vadba v klubu?

»Veliko je sistematične atletske priprave, predvsem dela z utežmi, ki ga pri nas praktično ne poznamo. To delo je seveda individualizirano, vsaka igralka vadi na osnovi večletnega načrta. Razlika je tudi v količini dela. Trenira se sicer razmeroma malo (petkrat na teden), a intenzivno. Boljša kvaliteta dela je odvisna od večjega tehničnega znanja igralk. Kar se tiče mladinskega sektorja naj povem, da je delo osredotočeno ustvarjanju igralk za člansko ekipo, ne pa rezultatu. Obstaja več selekcij, kljub temu pa je treba prvo ekipo še vedno dopolnjevati z nakupi.«

Razmere so torej precej drugačne. Se ti zdi, da je za našo odbojko ta svet vendarle dosegljiv?

»Rekel bi celo, da je absolutno dosegljiv. Naše zaledje je namreč precej širše od zaledja, ki ga na primer zmore rimski klub, v katerem zdaj delam, ki ima povrhu še veliko težav zaradi pomanjkanja vadbenega prostora. Pri nas je še vse preveč nesoglasij. Društva bi morala res delati za isti cilj, predvsem z enotnim program dela na mladinskem področju, kjer bi bilo treba tudi povečati količino dela. Tega za zdaj pa pri nas žal ni.«

Nogomet (under 18): krasovcem točka

CORNO - KRAS 1:1 (0:0)

STRELEC ZA KRAS: Alan Škabar v 89. min.

KRAS: Kočevar, Švab, Grgič, Černe, Ferluga, Leone, Lucijan Škabar, Alan Škabar, Šuc, Žagar, Kalc (Sedmak).

Po dvotedenskem premoru so krasovci na poledenelem furlanskem igrišču zasluženo izenačili. V prvem polčasu so bili boljši gostitelji, v nadaljevanju pa gostje. V 70. minuti so rdečebeli prejeli gol zaradi slabe podaje branilca. V 85. minuti je bil izključen Leone, ker je preveč energično ugovarjal sodniku. Prav v zadnji minuti pa je Alan Škabar lepo zaključil akcijo ter izenačil. To je bil njegov sedmi gol v letošnjem prvenstvu. Zelo ugodnih priložnosti niso zaradi poledice izkoristili Lucijan Škabar, Žagar in Ferluga. (R. B.)

Košarka (dečki): borovci navdušili

BOR INDULES - SGT 112:81 (50:41)

BOR INDULES: M. Umer, Debeljuh 36 (2:5), Starec 2, Barini 2, Pavlica 36 (0:2), Martini 10, D. Umer 5 (1:2), Rudež 15 (3:3), Possega 6, Schiulaz.

3 TOČKE: Pavlica 2.

V najvažnejši in eni najzanimivejših tekem A skupine so borovci včerja zjutraj visoko premagali SGT. Tekma se je začela z rahlo prednostjo naših (v 4. min. 14:8), nato je SGT igrala res učinkovito in v 9. min povedla za 8 točk (26:18). Borovci so izenačili v 15. min. (33:33) in končali polčas v vodstvu. V tem delu je Marko Debeljuh dosegel 23 točk, dobro pa je igral tudi Maksi Martini, ki je v prvi četrtini dosegel 8 točk.

V drugem delu sta ekipi nastopili v popolnih postavah. Naši so ohranili in delno povečali prednost, komaj so gostje popustili, pa sta jih Andrej Pavlica in Peter Rudež s številnimi koši dokončno pokopala. V obrambi sta se izkazala Starec in Barini. Pohvalo zasluži celotna ekipa, ki je z lepo igro navdušila številne gledalce. (Vanja)

obvestila - obvestila

SMUČARSKI ODSEK ŠD BREG
prireja v dneh 11., 18. in 25. januarja 1987 in 1. februarja 1987 smučarske izlete v Sappado, Forni di Sopra in Arnoldstein (Avstrija). Vpisovanje vsak dan, od 20.00 do 21.30 na sedežu društva.

SK DEVIN
priredi 11., 18., 25. januarja ter 1. februarja SMUČARSKI TEČAJ v Ravasclettu. Cena tečaja in prevoza 70.000 lir. Vpis na sedežu društva ali pri odbornikih (tel. 208551-200236-910327).

JK ČUPA
obvešča člane, da bo 15. redni občni zbor v petek, 16. t.m., ob 20. uri v 1. sklicanju in ob 20.30 v 2. sklicanju v sejni dvorani osnovne šole J. Jurčič v Devinu. Dnevni red: poročilo odbornikov,razrešnica odboru, volitve novega odbora. Vabljeni!

SPDT
obvešča, da se predsmučarska in rekreacijska telovadba SPDT nadaljuje v petek, 9. t. m., ob 20.30 na Liceju »F. Prešeren« (Vrdelska cesta 13/2). Telovadbo vodi Davor Zupančič.

Ob prekinitvi nogometnih prvenstev začetnikov in cicibanov

M. Žagar: »Delo z najmlajšimi zahteva zelo veliko organizacijskih naporov«

Cilj naših nogometnih društev je, da bi bile članske ekipe sestavljene iz domačih igralcev. Da do teh ciljev moštva prihajajo s težavo in da jih v celoti sploh ne dosegajo, je razlogov precej in nikakor ne moremo sproščeno streljati na »krivce«. Tudi nogomet ima svoj osip pri prehajanju iz mladinskih kategorij v starejše in pravično je, da se ovrednotijo tudi napori nekaterih društev, ki krčevito skrbijo za naraščaj in to brez jamstev, da bo ves človeški kapital ostal zvest nogometu in rednemu delu.

Zaradi manj primernih vremenskih pogojev bosta do konca februarja prekinjeni prvenstvi začetnikov in cicibanov, ki v celoti zaposlujeta šest naših ekip.

Mirjam Žagar, ena od duš bazovskega nogometa, skrbi za cicibane pri B-ekipi Zarje:

»Ekipa je skoraj povsem nova in je sestavljena pretežno iz dečkov, ki prihajajo iz mesta. Pri izbiri smo imeli srečno roko. Gre za resne in perspektivne fante, ki so po treh mesecih redne vadbe že osvojili precej nogometnih prvin. Ne glede na tekmovalne uspehe gre za dober organizacijski rezultat, sad reklamizacije nogometa preko turnirjev za dijake in našega tečaja za gojence Dijaškega doma.«

»Na lestvici smo trenutno peti do šesti. Giarizzole, S. Luigi in Chiarbola so ekipe, ki bi morale biti boljše od nas, na 4. ali 5. mesto pa računamo in bi taka uvrstitev pomenila za nas velik uspeh.«

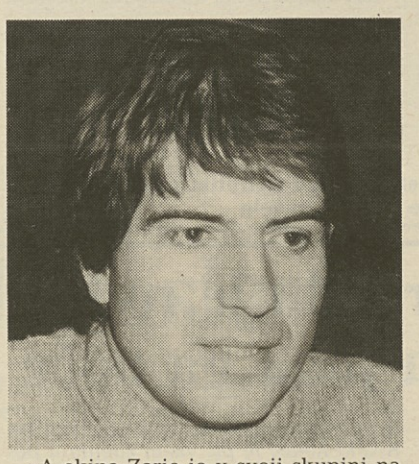

»A-ekipa Zarje je v svoji skupini na lestvici sicer niže, ima pa opravka z močnejšimi ekipami in je zato njena pot težavnejša.«

Kaj pa moštva Primorja in Brega?

»Neposredno poznam cicibane Brega, za to društvo pa velja, da je trenutno odlično postavljeno predvsem v prvenstvu najmlajših.«

»Za Primorje bi podčrtal zelo velik organizacijski napor za obdelavo zelo širokega področja. Proseško društvo dejansko nudi možnost igranja celotnemu Zahodnemu Krasu in organizacija treningov je zelo nehvaležno delo, ki javnemu mnenju največkrat ostane skrito.«

Na kakšni stopnji je v mladinskem nogometu pojem združevanja sil?

»Le bežen pogled na položaje v raznih društvih in na nekatera težja stanja avtomatično veča zanimanje za zamisel združenih ekip. Dejansko je škoda, ki nastaja iz razkropljenosti, s tehničnega vidika precejšnja. Delo z večjo selektivnostjo bi lahko bilo res kakovostno in temu primerne bi bile tudi uvrstitve na lestvicah. Istočasno pa je treba tudi upoštevati, da ni mogoče kar serijsko vse združevati, ker gre za momente, ki so različni od primera do primera. Na splošno zadeva v celoti še ni zrela in bi prenagljeni koraki lahko povzročili več škode kot koristi.«

Za arhiv ljubiteljev mladinskega nogometa še lestvice prvenstev in skupin, v katerih nastopajo Zarja, Primorje in Breg.

Prvenstvo začetnikov, skupina A: Fani Olimpia in Costalunga 20 točk, S. Luigi 18, Chiarbola 17, PRIMORJE, BREG in CGS 12, Portuale in Altura 4, Campanelle 3.

Prvenstvo cicibanov, skupina A: Soncini 28 točk, Fani Olimpia 23, Ponziana 21, Chiarbola 19, S. Luigi 13, Opicina in Servola 12, Costalunga 11, Zaule 10, PRIMORJE 9, Montebello 8, Fortitudo 0.

Skupina B: Giarizzole 28, San luigi 26, Chiarbola A 20, Fortitudo A 19, Zarja B in Soncini 14, Altura 12, Esperia 11, BREG 8, Ponziana 7, Zaule 6, Campanelle 0.

Skupina C: Fulgor 26, Fani Olimpia 25, Inter in Portuale 18, S. Giovanni 16, S. Andrea in CGS 14, Supercaffè 13, Domio 10, ZARJA A 6, Muggesana 4, S. Vito 0.

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 120.- din, naročnina za zasebnike mesečno 2.000.- din, trimesečno 5.000.- din, letno 20.000.- din, upokojenci mesečno 1.500.- din, trimesečno 3.750.- din, letno 15.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 3.000.- din, letno 30.000.- din, nedeljski 4.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglasi 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglasi 650 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

7. januarja 1987

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Kako so v Italiji praznovali »Befano« in sv. Tri kralje? V znamenju daril v nogavici in prvih sezonskih popustov

RIM — *»Befana« naj bi bila starka, ki pušča svoja darila v pisanih nogavicah. Običajno je grda in z ruto na glavi in si je kot prevozno sredstvo izbrala metlo. Inkvizicija njej očitno ne more nič, saj je kljub nočnim poletom, kljub razburkani ljubezenski aferi s fašizmom, na katero so baje že vsi pozabili, še vedno čila in zdrava.*

»Befana« je pač Befana, pa čeprav jo ponekod imenujejo Pehtra baba, drugod pa Berchta. Ostala bo grda, pa čeprav bo imela šarmantne obline eterične plavolaske Ciccioline, ki, edina Befana na svetu, ne daje, pač pa pobira darila - vpisnine za radikalce. V svoji nogavici je Cicciolina odnesla celo italijanskega lepotca, igralca Andrea Occhipintija.

Praznik, ki so ga ponovno uvedli šele pred dvema letoma, potem ko je italijanska vlada leta 1978 odpisala Befano in ohranila Vse svete, predstavlja enkraten vir dohodkov za prodajalce igrač. Nič ne de, če smo že vse pokupili med božičem in novim letom. Denarja je bilo očitno dovolj še za dodatne nakupe daril, ki jih serviramo v nogavicah. Kaže, da so bili italijanski otroci deležni vsak po 150.000 lir daril. Zbegani starši so pokupili do zadnjega robota, s polic še božično opremljenih trgovin, pa so izginile vse Barbie punčke. Z novimi igračami bo sicer prav malo igranja, saj se za 12 milijonov italijanskih šolarjev in dijakov že danes končajo božične počitnice.

Odrasli so si za »Befano« pomagali nekoliko drugače. Nekateri so se z velikim veseljem prepustili sezonskim nakupom, saj so trgovci že pred nekaj leti uvideli, da je to najprimernejši čas za popuste. Drugi pa so se raje posvetili tradiciji in se zabavali s krajevnimi prazniki. Praznovali so jetniki in policija, člani turinskega AVIS (združenja krvodajalcev) in prostitutke, ki so se preoblekle v Befano in tako nakinčane demonstrirale proti aidsu.

»Befano«, oz. verski praznik sv. Treh kraljev, je praznoval tudi kardinal Agostino Casaroli, ki je prihod Treh kraljev dočakal v Milanu pred baziliko sv. Evstorgija.

Mimo vseh tradicij pa je podvig stilista Umberta Sale, ki je 54-metrskemu stolpu v Pizi nadel kravato. S svojo italijanski zastavi podobno kravato je Sala zapisal svoje ime v Guinessovo knjigo rekordov.

Kardinal Casaroli pred milansko baziliko sv. Evstorgija

V Terniju so Befane opustile metlo in se raje peljejo na vozičku (AP)

Stolpu v Pizi so na »Befano« nadeli kravato (AP)

Medtem ko so z demonstracijami dosegli politično razpravo

Kitajski študentje zahtevajo reformo tudi za »razmišljujoče«

PEKING — Po novoletnih študentovskih demonstracijah se je v pekinško univerzitetno mesto povrnil mir. Študentje najbolj ugledne univerze Beida so včeraj izjavili predstavniku italijanske tiskovne agencije ANSA, da je njihovo gibanje doseglo svoj namen, v bistvuosvežitev političnega ozračja, in bo zato v prihodnje mirovalo.

»Nimamo več namena demonstrirati, je izjavil študent matematike, saj smo dosegli prvi zastavljeni cilj: izzvali smo javno mnenje in dosegli politično razpravo«.

Študentje, ki še vedno pritrjujejo manifeste na »dazebaoe« (stenčase) in v njih izpričujejo svoja stališča, v teh dneh polagajo izpite. Po zimskih izpitih bodo univerze ob luninem novem letu za en mesec zaprli.

Štirje včerajšnji študentovski manifesti so odgovor na uradni tisk, zlasti na Pekinški dnevnik, glasilo Komunistične partije Kitajske. V enem od teh manifestov je zapisano, da bi se demonstracije končale poprej, če Pekinški dnevnik ne bi nadaljeval z napadi na študente.

Nekaj stotin študentov je predvčerajšnjim, kot smo že poročali, v vseučiliškem mestu zažgalo celo nekaj izvodov tega časopisa, ker jih je ponovno trdo prijel.

V nekem drugem manifestu pa napadajo Pekinški dnevnik, ker jih poziva, naj se bojujejo proti zamisli o »malomeščanski svobodi«. Manifest zatrjuje, da študenti niso zahtevali svobode v meščanskem smislu, ampak sodijo, da mora politična reforma, ki jo sedaj pripravlja vodstvo države, privesti do »radikalne reforme razmišljujočega sveta«, tako na ravni oblasti kot pri navadnih ljudeh.

Razvoj mišljenjskega sveta ne bo tako hiter kot so bile reforme, ki so jih voditelji izvedli v zadnjih šestih letih, je zapisano v študentovskem manifestu, vendar je ta razvoj prav tako potreben, če se hoče dežela povleči iz zaostalosti.

Medtem pa je Pekinški dnevnik zapisal, da je prisotnost tujih, na Kitajskem akreditiranih časnikarjev v univerzitetnem mestu »prispevala k študentovski evforiji, v kateri so potem zažgali nekaj izvodov lista«.

Izključen iz sovjetske partije ker je poskušal zapeljati poslanko

MOSKVA — *Administracija Mihaila Gorbačova slovi med drugim tudi zaradi večje »propustnosti« vesti v sovjetskem tisku. Ena takih vesti, ki za časa njegovih predhodnikov nikakor ne bi bila objavljena v sovjetskem tisku, zadeva izključitev iz partije drugega sekretarja KPSZ za deželo Tambov (480 kilometrov južno od Moskve) Vladimira Niesterova, ker je hotel zapeljati neko poslanko. Sklep o izključitvi je bil sprejet soglasno.*

Dogodek, ki ga objavlja Sovjetskaja Rossija ne da bi, seveda, navedla imena poslanke, je v bistvu naslednji: Niesterov je povabil poslanko v hotelsko sobo, češ da potrebuje neke papirje. Ona mu jih je prinesla in takoj ko je vstopila, je opazila, da je v sobi pogrnjena miza. On ji je ponudil vino, a poslanka ga ni sprejela. Nato je Niesterov začel piti in poslanka ni mogla zapustiti sobe, ker je on zaklenil vrata. »Pustil me je, da odidem, šele ko je uvidel, da bom začela kričati. Tedaj mi je dal tri zaušnice in mi dovolil, da odidem,« je izjavila poslanka in njeno izjavo je dobesedno objavil sovjetski tisk.

Visoki funkcionar je seveda skušal zavrniti vse te obtožbe, vendar pa na soočenju s poslanko ni bil sposoben oporekati njenim obtožbam. Vse, kar je lahko povedal v svoj zagovor, je bilo, da je naslednjega dne neka ženska stopila v njegovo sobo, »a je ni naskočil«.

To vest so v Tambovu sprejeli kot strelo z jasnega. Sovjetskaja Rossija ugotavlja, da gre za »razumljivo reakcijo«, če pač upoštevamo, da ima lahko vsakdo svoje slabosti, ne glede na funkcijo, ki jo trenutno krije.

Napad na helikopter ZDA

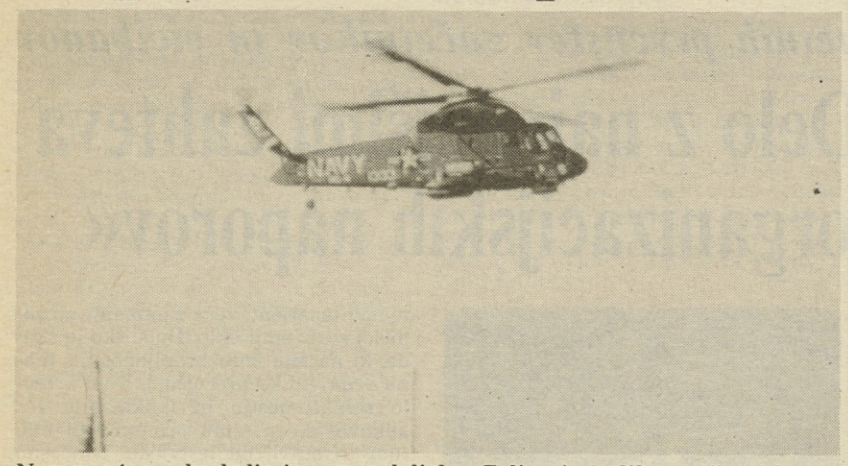

Neznana trgovska ladja je v ponedeljek v Zalivu izstrelila protiletalsko raketo proti ameriškemu helikopterju, ne da bi ga zadela (Telefoto AP)

Naprodaj Badolato vas v Kalabriji

BADOLATO — Naprodaj je zapuščena vasica Badolato, ki leži na hribu, s katerega je do Jonskega morja samo nekaj kilometrov, prav tako pa je blizu hribov in čudovitega jezera Lacina. Tako je sklenila občinska uprava, njeno odločitev pa podpira večina prebivalcev. Za nakup neobljudenih hiš v bolj ali manj razpadajočem stanju se poteguje kakšnih sedem italijanskih zadrug in mednarodnih nepremičninskih družb, specializiranih v turističnih gradnjah, ki bi kraj spremenile v turistično naselje.

Deželni odbornik za turizem iz Kalabrije se ne strinja s sklepom občinske uprave, ker bi v takšnem primeru »Badolato ne obstajal več«. Toda domačinom je malo mar za te nasvete in prodajajo hiše, v katerih ne stanujejo več. Njihova cena se suče med 10 in 20 milijoni, odvisno od njihovega stanja. Doslej se je občinska delegacija srečala z večjim številom ponudnikov. V petek je na vrsti Italter, ki se bo pojavil z zelo ugodno ponudbo za občino.

Občinska delegacija bo danes na RAI 2 pojasnila svoje gledanje, ponovila pa na ponovni oddaji 15. januarja.

V Ulstru samomori britanskih vojakov

LONDON — Samomori med vojaki povzročajo zaskrbljenost v Ulstru. V enem letu se je ubilo pet policajev, v zadnjem tednu pa sta še dva vojaka umrla zaradi strelnega orožja. Glasnik policije ni hotel izrecno priznati, da gre za samomore, ampak je samo izključil umor.

Sindikat policije je prejšnji teden v svojem stališču pojasnil, da so agenti pod velikim pritiskom, odkar so novembra 1985. leta podpisali angleško-irski dogovor in s tem povzročili nezadovoljstvo protestantov.

Sporazum priznava vladi Republike Irske posvetovalno vlogo pri varstvu katoliške manjšine v Ulstru. Protestanti so se uprli, in policijske sile, ki so se že spopadle z gverilci katoliške IRA, so se znašli med dvema ognjema.

»Ne mine dan, da ne bi moji kolegi občutili strahu in sovraštva, ki razdvaja ulstrski skupnosti zaradi pogostnih atentatov in umorov,« pravi predsednik sindikata.

Po naročilu je rodila otroka zdaj pa jima ga noče izročiti

WASHINGTON — *V Hackensacku (New Jersey) je stekel prvi ameriški proces, na katerem je treba določiti, čigav je po zakonu otrok, ki ga je ženska rodila po naročilu za drug zakonski par.*

William Stern in njegova žena, ki bivata v državi New York, ne moreta imeti otrok, zato sta se domenila z 29-letno Mary Beth Whitehead (in njenim možem), da jima s Sternovim semenom rodi otroka. Seveda proti plačilu 10.000 dolarjev ali okrog 13,5 milijona lir. V neki zasebni kliniki so torej Sternu odvzeli seme in z njim oplodili Whiteheadovo, ki je natanko devet mesecev pozneje (27. marca lani) dala na svet punčko. Tedaj pa strela z jasnega: »biološka mati« deteta ni marala izročiti zakoncema in se je z njim šla skrit nekam na Florido, kjer so jo po nekaj mesecih le iztaknili in zadeva je romala pred sodnike. Kratki konec je pri vsem zaenkrat potegnila prav novorojenka, ki niti imena še nima, pa so ji začasno nadeli vzdevek »baby M«.

Sodna razprava je seveda zadobila širše razsežnosti: zdaj ne gre več samo za to, komu naj zakonodajalec dete zaupa, ampak za globlje vprašanje, ali naj se praksa umetnega oplojevanja, oziroma rojstev po naročilu omeji, ali pa naj se legalizira (v zadnjih desetih letih je v Združenih državah Amerike rodilo otroka na račun drugih zakoncev okrog 500 žensk).

Problem je toliko bolj občuten, ker se parlament države New York pripravlja na glasovanje o uzakonitvi takšne prakse, kar je ljudi razdvojilo. Nasprotniki, predvsem seveda iz vrst dušnega pastirstva, pravijo, da ni takšno početje nič drugega kot prikrito prešuštvo, zagovorniki rojstev po naročilu pa odvračajo, da to ni res, saj gre čisto preprosto za dogovor med zakonskima paroma, kakršen tudi sicer ustreza ameriški življenjski filozofiji. Navsezadnje dobiš v Ameriki za dolar lahko vse, čemu ne tudi otroka?

Če bodo parlamentarci v državi New York res sprejeli ustrezni zakon, bo treba seveda vso zadevo urediti z natančnimi predpisi. Tako bodo morali na primer določiti tudi tarife za tovrstno »izmenjavo storitev«, da ne bi potem prišlo do raznih zlorab ali špekulacij s posredniškimi posli. Ne samo, otroci po naročilu bi morali prihajati na svet izključno v specializiranih klinikah, in to po temeljitem zdravstvenem pregledu partnerjev. Takšni otroci bi bili končno priznani kot povsem zakoniti.

Nevarno ljubosumje tankista

Kar 60 milijonov lir škode je povzročil v zahodnonemškem Osnabrücku britanski vojak, ki je s tankom vdrl v hišo bivše zaročenke (Telefoto AP)